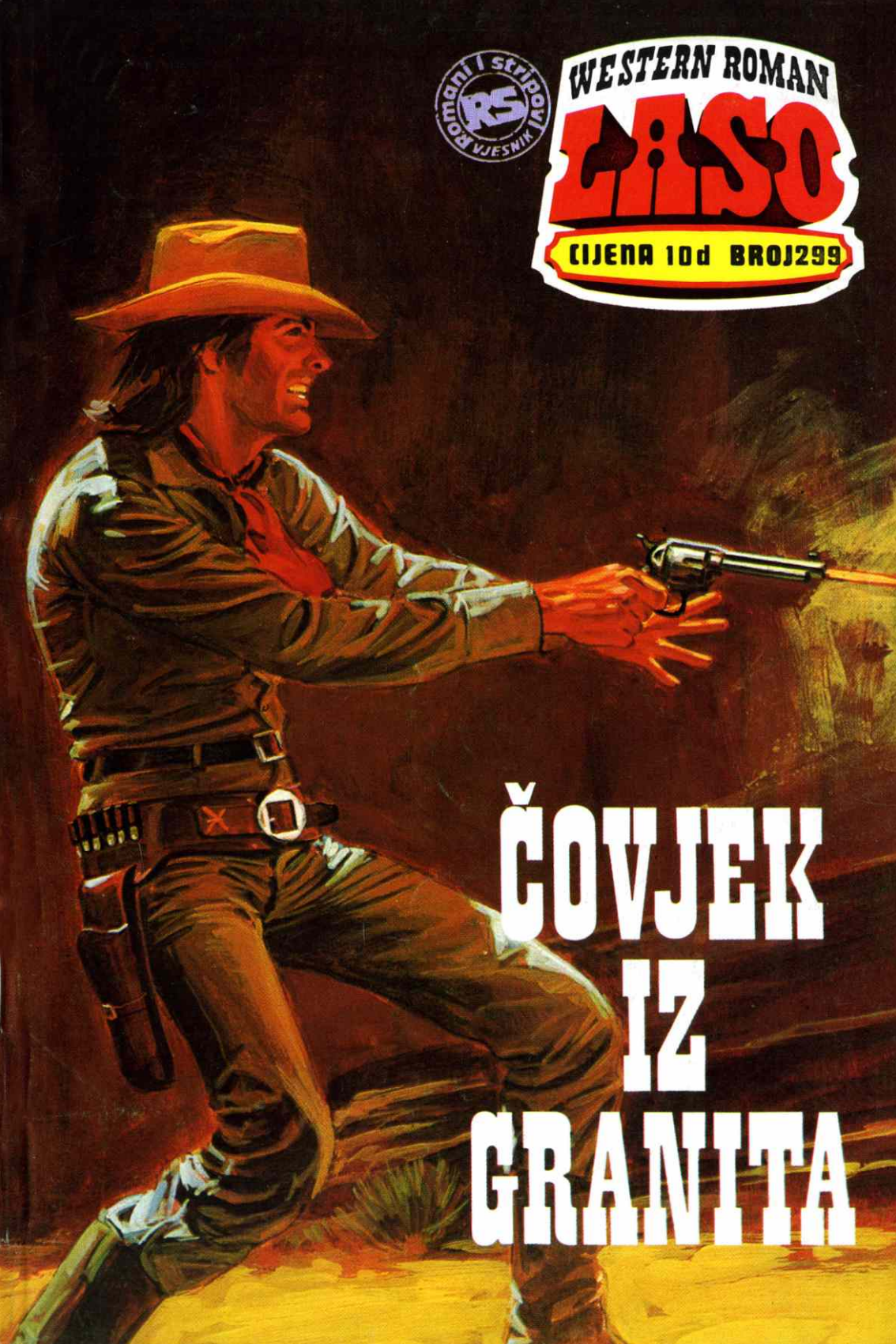
ROMANI I STRIPOVI
RS
VJESNIK
WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 10d BROJ299
ČOVJEK
IZ
GRANITA

WESTERN ROMAN
LISO
1979.

Philip Ketchum:

ČOVJEK IZ GRANITA

WESTERN ROMAN
LASO
broj 299

Philip Ketchum: ČOVJEK IZ GRANITA
Naslov originala: THE MAN FROM GRANITE
Copyright: Philip Ketchum
Recenzija: Ida Biard, novinski kritičar
Prijevod: Dubravko Stoisavljević
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja — n. sub. o. Radne organizacije »Vjesnik« n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 — Zagreb 1979.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »Vjesnik SSRNH« s oznakom za »Laso«.
Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00
Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00. FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US$ 15.00
UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 — Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.
EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6.1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US$.
Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Četiri su dana putovali vlakom i kočijom ka zapadu. Bozell je bio vrlo šutljiv. Tu i tamo dobacio bi nešto neugodno.

– Otkud ti ime Dante? Kakvo je to prokleto ime? Promijenit ćemo ga, dat ćemo ti drugo. Nemoj misliti da će ti u mene biti lako. Morat ćeš zaraditi svaki zalogaj koji pojedeš. – Poslije nekog vremena, dodao je: – Prestani! Mrzim cmizdravce. Miči mi se s očiju!

Dante nije znao odakle mu ime. Tako su ga zvali u sirotištu. Uostalom, od koga bi i mogao saznati da li je to njegovo pravo ime? Znao je da mu s Bozellom neće biti lako. Na to su ga upozorili kad je odlazio iz sirotišta, pa je bio spreman na sve. Nikada nije cmizdrio, ako je sada malo i zajecao, učinio je to nesvjesno. Kad mu je Bozell naredio da mu se makne s očiju, premjestio se na stražnje sjedalo kočije.

Stigli su u gradić Granit, negdje na području Arizone. Dvanaestgodišnjem Danteu bilo je sasvim svejedno gdje u Arizoni. Nije imao pojma o zemljopisu. Istina, završio je nekoliko razreda u sirotištu, ali tamo je rad na polju bio važniji od školovanja. Znao je sricati slova i poznavao najosnovniju matematiku, i američku povijest, ali o svijetu nije znao ništa. Mogao je ostati u sirotištu i završiti još razreda, ali mislio je da će u toplom domu naučiti više. Sasvim slučajno je čuo dio razgovora između Bozella i upravitelja sirotišta. Bozell je rekao da ima divnu suprugu, bivšu učiteljicu, spremnu da uradi sve za dječaka kojeg će posvojiti.

Putujući s Bozellom u novi dom, Dante se pitao kako izgleda Bozellov ranč, kakva je žena gospođa Bozell i kakav će odsad biti njegov život. Nije ga smetalo što će mnogo raditi. To mu nikada nije smetalo. Za svoje je godine bio i visok i jak. Obavit će svoj dio posla. Bozellova su upozorenja nepotrebna. Neka mu daju i drugo ime ako to žarko žele. Kakva promjena! Postat će član jedne obitelji i imati dom, pravi dom. Tisuću puta bolje negoli živjeti u sirotištu.

U Granitu su sišli s putničke kočije i s Bozellovom dvokolicom krenuli ka ranču putem koji je oštro sjekao prostranu ravnicu. Bio je loše obilježen i pun rupa. Zemlja je bila boje pijeska, a ponegdje se u dubljim rupama nazirala crvenica. Uokolo trava, nisko grmlje i kaktusi tako visoki da su nalikovali neobičnim stablima.

Bozell je svako malo potezao iz boce. U vlaku i kočiji držao ju je u papirnatoj vrećici, a sada na sjedalu, uvijek nadohvat ruci. Nije imao uza se nikakvo piće kad je došao u sirotište, ali čim su odatle izišli, kupio je nekoliko boca.

Dante je samo otprilike znao što je viski. U školi su mu govorili da je alkohol zlo koje čovjeka čini ludim. Bozell je mnogo popio, razmišljao je dječak, ali viski ga je učinio pospanim, ćudljivim i tihim. Kao dječak koji se prvi put upoznao s viskijem, Dante nije ni pomislio da kritizira Bozella što pije. Bio je svjestan da Bozell pije, i to je bilo sve.

Dugo su tako putovali. Sunce se podizalo sve više, a dan postajao toplijim. U daljini, na obzorju su se nazirali plavkasti obrisi: planine. Dante se nadao da je Bozellov ranč na planini, ili bar negdje u blizini. Nikada dotad nije živio u planinama.

Stigli su do ulaza u prostranu dolinu kroz koju je tekao potok između obala načičkanih drvećem. U daljini Dante ugleda nekoliko zgrada koje su, bar s mjesta na kojem su stajali, izgledale vrlo malene. Po cijeloj dolini pasle su krave, nekoliko stotina ako ne i više.

Bozell je ponosno progovorio:

— Moj ranč. Sve je to moje. Najbolje imanje na ovom području. Dobra trava, dobra voda... kome i treba više?

Dante je bio očaran. Ranč nije bio blizu planine, ali tu je rječica u kojoj se može kupati i pecati ribe. Kimnuo je glavom, nasmiješio se i zaželio da su već tamo, na ranču.

— Moje! — govorio je Bozell. — Isprva sam imao neprilika s Indijancima, ali sam ih sredio — nastavi Bozell. — Više me ne gnjave.

Iako je malo o njima znao, dječaka je uzbuđivalo to što bi Indijanci mogli biti negdje uokolo. Zacijelo im je koža crvena, mislio je. Znao je da su Indijanci vični koplju, luku i strijeli, kao što su izvrsni jahači. Vidio je nekoliko Indijanaca u gradovima kroz koje su prošli, ali oni su izgledali kao i drugi ljudi. No, crvenokošci moraju izgledati drugačije!

Dok se dvokolica približavala zgradama iz jedne je u dvorište izišla vitka žena srednjeg rasta i sjajne crne kose povezane vrpcom, odjevena u dugu tamnu haljinu. Koža lica i ruku bila joj je crvenkasta. Indijanka! Mora da je Indijanka, mislio je uzbuđeni Dante.

— Evo nas. Flo! — doviknu joj Bozell. — Doveo sam dječaka. Je li večera gotova?

Žena je kimnula, pa je rekla:

— Da, Adame.

— Doći ću čim se pobrinem za maloga. Je li bilo kakvih problema?

— Ne.

— Znaš li ispregnuti konje? — upita Bozell Dantea.

— Ne, ali naučit ću.

— I te kako ćeš naučiti. Sada ću ti pokazati kako se to radi. Jedanput i nikada više. Zato me pažljivo promatraj.

Adam Bozell dotjerao je konje i kola bliže staji, skočio na zemlju i ispregnuo konje. Nije objašnjavao što radi. Radio je. Zatim odvede konje do pojila i u staro izdubljeno deblo ulije vodu. Uvede životinje u staju i priveže ih, pa vilama nabaca sijena.

– Jesi li gledao što radim? – upitao je dječaka.

– Da, gospodine, gledao sam.

– Ovdje ćeš spavati. – pogleda po staji. – Pronađi mjesto za ležaj. Dio tvog posla bit će čišćenje staje i izbacivanje gnoja. Svaki dan. Čistit ćeš i kokošarnik i svinjac. To je samo za početak. Ujutro ću ti pokazati ostalo.

Dante je bio zaprepašten, ali to nije pokazao. Ni u snu nije sanjao, da će spavati u staji. Dakako nije bilo razloga zašto bi morao živjeti u kući s Bozellom i njegovom ženom. Nije član obitelji. U staji bi moglo biti sasvim ugodno, toplo i suho. Ima krov nad glavom. Član obitelji? Možda to mora zaraditi, a ako je u tome stvar...

Bozell priđe zidu i uzme u ruke bič s ručkom od tamne kože i sa četiri dugačka, jaka kožna remena. Zamahnu, a bič pucnu tako snažno da se činilo kao da je netko ispalio metak iz puške.

– Jesi li čuo taj zvuk, momče? Muškarac se smijao. – Znaš li što je to?

– Bič.

– Bič za bikove – ispravi ga Bozell. – Osobno sam ga izradio i, vjeruj mi, dobro znam kako se njime rukuje. Znaš li, momče, što ćeš ovdje raditi?

– Da, gospodine.

– Ne znaš ti to još, malac. Ti samo misliš da znaš što te čeka! Radit ćeš sve što naredim a da o tome ne raspravljaš, od jutra do mraka. Ako te ikad zateknem kako besposleno sjediš, na toj stražnjici, osjetit ćeš ovaj bič. Čuo si?

– Da, gospodine.

– Možda si shvatio, a možda nisi. Možda nikada nisi osjetio bič – smijuljio se Bozell – pa je bolje da te odmah i s tim upoznam.

Naglo je zamahnuo snažno rukom i raspalio dječaka bičom. Kožni remeni opleli su se oko Danteova tijela i zapekli kao živa vatra.

Vrisnuo je, nagonski i nesvjesno. Da je znao što Bozell smjera, pokušao bi zadržati vrisak koji je nezaustavljivo prodro iz grla. Onda je rančer naglo povukao bič i Dante izgubi ravnotežu. Istog je časa, dok je licem ležao na tvrdoj zemlji, ponovno osjetio udarac biča... pa još jedan, drugi, treći...

Oštri bolovi tjerali su dječaka da vrišti. Znao je što se događa. Znao je da ga bičuju. I prije je to iskusio u sirotištu, ali nikada tako okrutno. Činilo mu se da oštri kožni remeni prodiru kroz odjeću i režu mu tijelo u komadiće. Bol je bila neizdrživa. Nije više mogao misliti. Prsa su ga boljela od teškog disanja, grlo mu je bilo suho. Vrisak se postepeno pretvarao u cviljenje. Malo mu je trebalo pa da izgubi i svijest. Bio je blizu smrti.

Tada začu Bozellov glas iznad sebe, snažan i zadovoljan:

– Pa, kako ti se svidjelo, dečko? Ha?! To je samo djelić onoga što te čeka svaki dan ne budeš li radio kako valja.

Dante nije ništa odgovorio. Da mu je i život ovisio o tom odgovoru, ne bi imao snage da progovori.

Opet je čuo Bozellov glas:

– Dante, ha? Kakvo prokleto ime! Iskopat ću ti neko drugo.

Okrenuo se i izišao iz staje. Dugo poslije toga Dante je bio sam. Kad se smrkło, obišla ga je Indijanka. Spustila je svjetiljku

na tlo pored Dantea i iz pregače izvukla zeleno bilje.

– Ovo će ti pomoći da se bolje osjećaš.

Skinula mu je kaput i košulju. Leđa su prestala krvariti, ali je bol još bila jaka. Osjećao je mučninu. Indijanka je isjeckala i izgnječila zelene listove u kašastu masu i namazala rane. Njezine su ruke bile meke, blage. Osjetio je kako mu ljepljiva masa blagotvorno hladi rane.

– Ovo je lijek mog naroda. To je jak lijek. Lezi tu, a ja ću ti donijeti jelo.

– Gdje... gdje je on? – Dante podigne glavu:

– Spava.

– Jednog ću ga dana ubiti!

– I drugi su to govorili. Ja sam to namjeravala. Da, jednom će ga netko ubiti. Tako će završiti. A sada ću ti donijeti jelo.

Podigla se, okrenula i izišla iz staje, no ubrzo se vratila s tanjurom napunjenim mesom i krumpirom. Pričekala je da pojede, a zatim otišla, noseći tanjur i svjetiljku. Tek kad je izišla, Dante je shvatio da je nije ni pobliže pogledao. Nije joj ni zahvalio. Došla je da mu olakša bol i nahrani ga, a on je mislio samo o čovjeku koji ga je bičevao. Adam Bozell... nikada više gospodin Bozell!

Još je nešto odlučio. Njegovo je ime Dante. To će i ostati, ma što Bozell odlučio. Nikada neće promijeniti ime!

Kad je Bozell radno ujutro ušao u staju, još je spavao i rančer ga je je probudio vičući:

– Hej, momče, gdje si? Vrijeme je da ustaneš. Gdje si?

Dante ustane. Leđa su ga boljela, tijelo mu je bilo kruto. Bio je i preplašen. Razmišljao je da pobjegne, ali nije imao kamo. Što bi Bozell tada uradio? Sada se bojao odgovoriti, no plašio se da šuti.

– Ovdje sam – naposljetku će tiho.

– Gdje »ovdje«? – Bozell podiže svjetiljku da ga bolje vidi. – Iziđi da te vidim.

Dante mu priđe. Nije imao na sebi ni kaput ni košulju, već samo potkošulju koju je bio obukao nakon što mu je Indijanka namazala rane.

Dok je prilazio, rančer ga je promatrao. Adam Bozell bio je jak, visok i plećat muškarac, težak bar devedest kilograma. Imao je grubo lice i oči duboko usađene ispod obrva. Gusta crna kosa vapila je za šišanjem. Izgledao je snažan, mišićav.

– Što si, do vraga, do sada radio? Čini mi se da sam ti rekao neka očistiš staju?

Dante je zastao i ukrutio se. Stisnuo je šake a da toga uopće nije bio svjestan. U glasu mu se osjećao prkos kad je odgovorio:

– Niste imali nikakvog razloga da me istučete.

– Da te istučem! – uzviknu Bozell. – Do vraga, momče, pa uopće te nisam istukao. Ako to ikad budem morao nećeš ustati iz postelje bar tjedan dana. Ono jučer bila je samo lekcija, primjer, tek toliko da vidš kako bi to moglo izgledati. Neće biti neprilika budeš li radio sve što ti kažem.

Dante ovlaži usne jezikom.

– Obavit ću svoj dio poslova.

– Pa počni već jednom, što čekaš?

U staji je još bilo tamno, iako se vani polako danilo. Ako Bozell svako jutro ustaje ovako ra-

no pomisli dječak, tada moram ustajati prije njega. Bolje da me zatekne kako radim negoli da opet iskusim bič.

Da ga je sinoć nastavio bičevati još samo malo, bio bi umro. Dante gorko pomisli kako je Bozell vjerojatno baš to i htio: prestrašiti ga toliko da bez pogovora uradi sve što mu se naredi. Pa, obavit će svaki zadatak, ali će uvijek misliti svoje. Radit će sve što Bozell želi dok mu se ne pruži prilika da pobjegne ili, kao što je to bio rekao Indijanki, dok ne ubije Bozella.

– Objasnit ću ti kako da očistiš staju – reče Bozell. – Prvo pokupi gnoj i iznesi ga napolje, pa metlom očisti pod i pregratke za konje. Vilama nabaci svježe sijeno. Kad to završiš, opet počisti staju. Pazi da stogovi budu uvijek utegnuti. Neka sve bude na svom mjestu: i alat, i sedla, i ponjave. Redovno maži voskom konjsku opremu i sedlo. Gunjevi za konje uvijek moraju biti čisti. Želim da ova staja bude besprijekorno čista. Znaš li musti kravu?

Dante kimnu. Muzao je krave i na radu u sirotištu.

– Dobro – nastavi Bozell. – Imamo dvije krave. Valja ih pomusti rano ujutro i predvečer. Flo će ti dati posude. Uhvatim li te da piješ pomuženo mlijeko, prokleto ćeš zažaliti! Prvo pomuzi krave, tada čisti staju. Zatim pokucaj na stražnja vrata kuće i Flo će ti dati zajutrak. Poslije toga, odnijet ćeš gnoj u vrt i ravnomjerno ga ukopati u zemlju. Svaki dan. Ostatak jutra možeš nositi kamenje s obale rječice do one hrpe tamo. Potrebni su mi veliki, ravni komadi podobni za gradnju.

***

Dante je pokucao na stražnja vrata kuće. Otvorila ih je Indijanka i on je zbunjeno rekao:

– Došao sam po posude za mlijeko.

Bila je vitka, tamne kože i lijepih crnih očiju. Mlađa je nego što je mislio, a mnogo mlađa od Bozella. Nije ni pokušao pogoditi njezinu dob. Koža na licu bila joj je glatka, usne i nos sitni. Da se nasmijala, vjerojatno bi izgledala vrlo lijepo, ali njezino lice nije pokazivalo nikakve osjećaje.

– Je li ti lijek pomogao? – upitala je.

– Jeste. Sjetio se da joj nije stigao ni zahvaliti pa doda: – Hvala vam, gospođo...

– Slobodno me zovi Flo. Tako me i on zove.

– Radije bih vas zvao nekim drugim imenom.

– Dobro, zovi me Anashe.

– Anashe – ponovi Dante.

– Hoćeš li znati pomusti krave?

– Hoću.

Žena se okrenula da uđe u kuhinju, ali tada zastane i doda:

– Prvih dana pazi da dobro izmuzeš krave kako ne bi ostalo u vimenu mlijeka, jer će te on sigurno kontrolirati. Poslije nekoliko dana, bude li zadovoljan, neće više o tome brinuti. Tek tada možeš uvijek ostaviti malo mlijeka i za sebe.

– Hvala, Anashe.

Uzeo je posude za mlijeko i krenuo prema staji, razmišljajući da li je Indijanka gospođa Bozell ili samo služavka. I to će uskoro saznati.

II

Nije bilo druge žene na ranču i poslije dužeg vremena Dante je zaključio da je Indijanka gospođa Bozell. Shvatio je da rančer nije nikada ozakonio brak s Flo pred matičarom. U gradiću Granitu ljudi su Indijanku jednostavno zvali Bozellova »skvo«, a Bozell je o njoj govorio kao o svojoj domaćici.

Dante je o Indijanki mislio sve najbolje. Prema njemu je bila uvijek ljubazna, toliko koliko je smjela. Naime, Bozell joj je naredio da se kloni dječaka. Već prvog tjedna Danteova boravka na ranču, Bozell mu je namrgođeno rekao:

– Drži se podalje od kuće. Sve što smiješ to je da uzmeš posude za mlijeko i hranu. Inače tamo nemaš što tražiti. Požalit ćeš nađem li te kako se vrzmaš uokolo. Isto vrijedi i za tebe, Flo. Ostavi maloga na miru. Razumijete?

– Da – tiho će Flo.

– Jesi li čuo što sam rekao? – upita rančer dječaka.

– Čuo sam.

– Ovdje je red i teško onome tko ga poremeti, vjerujte mi. Što si radio cijeli dan?

– Čistio sam korov u vrtu.

– Vraga si čistio. Najljenije stvorenje koje sam ikada sreo! Baš sam se toga i bojao dok sam išao u sirotište – da ću nabasati na ljenčinu. Ne budeš li radio kako valja, vratit ću te.

– Nećete! – odbrusi mirno Dante i ode u staju.

Bio je siguran da ga rančer nikada neće vratiti u sirotište. Želi ga iskoristiti, i to je sve. Iskoristiti sve dotle dok ne bude posve iscrpljen. Topao dom koji su mu obećavali bio je staja, fino odgojena žena i bivša učiteljica koja će se brinuti o njegovu školovanju – neuka Indijanka, a ni traga obiteljskom životu kojem se nadao.

Dužnosti koje mu je Bozell nametnuo bile su teške: ujutro i navečer morao je musti krave i očistiti cijelu staju, kokošarnik i svinjac, plijevio je vrt, čistio oruđe, cijepao drva i s obala rječice donosio kamenje za gradnju novih nastambi na ranču. Kad bi to bilo gotovo, Bozell bi smislio popravak ograde ili krova, timarenje konja ili krava. Da je radio i svaku minutu dana, ne bi stigao napraviti sve što je Bozell naređivao. Trudio se što je više mogao i uvijek prvo obavljao najvažnije i najteže poslove, no Bozell nije nikada bio zadovoljan i uvijek je prigovarao. Bič je i dalje prijeteći visio nad Danteovom glavom.

Tjedni su se pretvorili u nedjelje, nedjelje u mjesece, a mjeseci u godine – jednu, dvije, tri... Danteu je bilo dvanaest godina kada je prvi put stigao na Bozellov ranč, a sada je navršio šesnaest. Za te četiri godine mnogo se toga promijenilo. U Arizonu je stizalo sve više doseljenika pa je čak i gradić Granit rastao, širio se. U dolini u kojoj je doskora živio samo Bozell naselilo se još šest rančerskih obitelji. Bozell je imao neprilika s novim susjedima, ali se ništa ozbiljno ni strašno nije dogodilo.

Povremeno se govorkalo o napadima Indijanaca na jugu Arizone, ali u Granitu i oko njega vladao je mir. Bozell je podigao na ranču i baraku za kau-

boje. Zaposlio je trojicu. Dante je bio četvrti, najmlađi. Nije spavao u baraci zajedno s ostalima iako je bilo dovoljno mjesta. Više je volio biti sam u staji, a kad je bilo toplo, spavao je pod vedrim nebom. Nikada nikome nije spomenuo mogućnost da preseli u baraku. Nikada u te četiri godine nije ništa molio od Bozella. Obećao je sam sebi da neće.

U te se četiri godine promijenio. Narastao je. Još je bio mršav, gotovo košćat, ali su mu mišice bile snažne poput željeza. Bio je jači nego što je Bozell ikada mogao i pomisliti. Brzo je reagirao, i oštro, te usavršavao različita umijeća u ono malo slobodnih trenutaka što ih je imao na raspolaganju, a da o tome nitko ništa nije znao. Naučio je baratati bičem i nevjerojatnom je brzinom mogao vrškom remena pogoditi bilo koji cilj.

Savladao je i umijeće u bacanju noža, te naučio potezati kolt. Dante je dobro znao da Bozell ni ne sluti da on posjeduje nož, s dugačkom savijenom oštricom, i revolver. Ukrao ih je iz trgovine u Granitu – nož dvije godine poslije dolaska na ranč, a revolver godinu poslije toga. Trgovac je vjerojatno otkrio krađu, ali gotovo i nije bilo moguće da posumnja na Dantea. Bozell ga je nekoliko puta poveo u Granit, a dječak se lijepo ponašao. Bio je tih, uvijek je stajao postrani i govorio samo onda kad bi ga netko upitao. Na isti je tihi način ukrao nož i revolver. Još nije imao metke, no imat će ih jednog dana. U međuvremenu, važno je da savlada rukovanje revolverom. Vježbajući potezanje, podražavao je Bozella i njegove pokrete. Savladao je sve trikove.

Prve godine života na ranču radio je vrlo naporno sve što mu je naređeno. Živio je pod prijetnjom biča. Zatim je naučio kako da ukrade malo slobodnog vremena i posveti ga sebi. Kad god Bozell nije bio na ranču, posvršavao bi najvažnije poslove, a zatim učio jahati, bacati nož, potezati revover, plivati. Indijanka Flo primijetila je, dakako, što radi, ali nije nikome rekla ni riječi.

Prvi pomoćnik kojeg je Bozell uposlio bio je Ed Hersey, srednjih godina, visok, krupan i jak. Nikada nije radio ništa drugo do onog što mu je bilo naređeno. S Flo nije nikada razgovarao. Prezirao ju je i zvao je »prokletom skvo«. Jeo je u kući s ostalima i držao se Bozella. Dantea je jedva i primjećivao. Ćudljiv, živio je usamljeno sa svojim mračnim mislima.

Drugi je pomoćnik bio Jim Rawlings, dvadesetgodišnjak visok i mršav, malo pogrbljen. Bio je bučan i pričljiv. Nije se osobito sviđao Bozellu, ali je ostao na ranču. Hersey se prema njemu odnosio kao prema početniku. Često su se svađali. I Rawlings je zvao Flo »skvo«, ali je nije prezirao kao Hersey, naprotiv, tvrdio je da bi bilo sasvim ugodno provesti s njom koju noć u krevetu.

Dante je više volio Rawlingsa negoli Herseyja. Rawlings je uvijek bio prijateljski raspoložen. Jednom mu je rekao:

– Znaš, Dante, sve je očitije da rasteš. Uskoro moraš naučiti kako se rukuje revolverom, ovako kao ja.

– Naučit ću uskoro – odgovorio je Dante.

– Samo nemoj dugo čekati. Kad sam bio tvojih godina, dnevno bih ispucao kutiju metaka.

– Morat ću te dostići. – Nitko nije znao da već vježba praznim revolverom kad nikoga nema u blizini.

Treći čovjek kojeg je Bozell uposlio bio je Mike Wade. Tridesetogodišnjak – ni previsok, ni pretežak, ni premršav. O boku mu je uvijek visio revolver, ali o tome nije nikada govorio. Ako je ikad vježbao, radio je kad bijaše sam. Bio je tih, nije se ni hvalio, ni svađao, ni pričao. Nikada ništa nije rekao na račun Indijanke, kao da je uopće ne primjećuje. Ni na Dantea se nije obazirao. Činilo se da je najbezazleniji i najmanje važan od trojice kauboja.

Pored staje bila je podignuta i nova otvorena konjušnica za dvanaestak konja. U staji su sada bile tri krave muzare i dva Bozellova konja miljenika. Više ljudi na ranču donijelo je i Danteu više posla. Postojao je i jedan problem: postao je nemiran. Žamalo sedamnaestogodišnjak, bio je visok i dobro građen. Mogao je jahati, dobro je rukovao pištoljem i nožom, mogao je raditi sve što i kauboji rade, a ne samo čistiti staje i svinjac. Mogao bi se zaposliti kao kauboj i zarađivati. Ako je Bozellu ikada išta dugovao, odavno je to isplatio. Poslije pet godina službe zaslužio je da bude slobodan i krene svojim putom.

Jedne je noći to i rekao Bozellu.

– Želim napustiti ranč i naći posao. Mislim da sam za to sada sposoban.

– Ti!? Naći posao!? – Bozell je zabacio glavu i glasno se nasmijao. – A gdje bi ti to tražio posao? I tko bi te primio?

Dante je pocrvenio. Želio mu je odbrusiti da posao može naći gdje hoće, ali znao je da to nije istina. Bozell je podigao ruku i naredio:

– Vrati se u staju na čišćenje. Odmah! Ljenčariš. Primijetio sam to neki dan. Želiš da ponovno uzmem bič u ruke?

Otkad je na ranču Bozell ga je tri puta pretukao bičem. Bol je svaki put bila jača, a Dante je svaki put sam sebi obećavao da će ubiti Bozella, no ništa nije pokušao. Ali hoće! Jednog će dana to učiniti.

– Vrati se u staju! – vikao je Bozell. – Posao! Ni ovdje ne radiš kako valja.

Dante je popustio. Koračajući prema staji, osjeti da ga Mike Wade promatra. Kauboj je čuo njegov razgovor s Bozellom, a možda i druga dvojica, Ed Hersey i Jim Rawlings. Bio je postiđen što se ponio kao kukavica. Možda i jest kukavica. Možda nikada neće imati dovoljno hrabrosti da se suoči s Adamom Bozellom. Mrzio je samog sebe.

Te je noći mogao pobjeći. Razmišljao je o tome. Napravio je čak i plan bijega, ali se predomislio. Sâm je sebe uvjeravao da se predomislio zbog tučnjave između Bozella i Indijanke Flo, njegove »skvo«. Čuo je Herseyja i Rawlingsa kako o tome govore. Volio je Indijanku, pa ako je u nevolji, bit će bolje da ostane...

Do tučnjave je došlo te iste večeri, odmah poslije njegove svađe s rančerom. Bozell je počeo vikati na Flo. Bio je ljut i pijan, derao se, pa se sve čulo i u dvorištu. Nitko nije čuo što mu je Indijanka odgovarala, ali svi su čuli njezino vrištanje. Bozell je urlao da je s njom gotovo, neka se gubi s ranča i vrati svom narodu, da uradi što hoće pa ode do đavola ako joj se to sviđa. Njemu je svejedno.

Kad je Indijanka počela vrištati, Hersey, Rawlings i Wade izišli su iz barake. Rawlings je promuklim glasom upitao: – Što to Bozell radi, mlati je?

– Vjerojatno – odgovorio je Hersley. – I to se događa.

– Prema vrištanju, čini se kao da je kolje.

– Ne brini, to neće napraviti. Sve što želi to je da je se otarasi. Vjerojatno joj je rekao neka spakuje i nestane, ona se usprotivila.

– Ne znam zašto to radi. Indijanka uopće nije loša. Rado bih s njom proveo tjedan-dva... – primijeti Rawlings.

– Neće ti se pružiti takva prilika – prekine ga Hersey. – Stari je vraća njezinom plemenu. Mora. Ženi se.

– Ženi!?

– Aha! S nekom ženom s Istoka. Sutra će stići na ranč, pa Flo dotle mora nestati s ranča.

Indijanka je i dalje vrištala, ali više ne tako glasno, a zatim je zavladala tišina. Dante je razmišljao: više nije pri svijesti. Zamišljao je njezino natečeno lice i modrice po tijelu. Čovjek koji se tako ponaša prema ženi zaslužuje da umre polako, u mukama. Da bar ima metke za pištolj!

– Vjerujem da je gotovo – reče Hersey kad je zavladala tišina. – Bolje da se vratimo u baraku. Ne želim ni pomisliti kako bi Bozell reagirao da otkrije da prisluškujemo.

Rawlings je nešto progundao, zatim će glasno:

– Razmišljam da li bi rekao Bozellu neka mi prepusti Indijanku. Mogla bi biti sasvim zabavna.

– Tvoja raziña – dobacio je zajedljivo Hersey.

– Pa, nije tako loša.

– Zaboravimo sve to, ha? – umiješa se u razgovor Wade. – Rawlings, ako si pametan, ostavit ćeš na miru Bozellov privatan život.

Dante je stajao sa strane i slušao. Unaprijed je mrzio Bozellovu buduću suprugu. Rančerovo ponašanje prema Indijanki nije bilo pošteno. Iskoristio ju je, a sada je tjera. Na neki čudan način Dante je osjećao da je njegov i Indijankin odnos prema Bozellu isti. Oboje su bili iskorišteni. Flo je prva na redu, a jednog dana Bozell će otjerati i njega. Okrenuo se i vratio u staju. Dugo je pokušavao zaspati, ali nije mogao. Razmišljao je o tome kako da se osveti Bozellu .

Rano izjutra, kao i svakog jutra, Dante je zakucao na stražnja vrata kuće i pričekao da mu Indijanka dade posude za mlijeko. Tog jutra nije progovorila ni riječi, ali je zato on rekao:

– Flo, da li je istina što čujem? Zahtijeva da odeš?

– Da, Dante. Ali ne govorimo o tome.

– Zašto? – ustrajao je tvrdoglavo. – Zašto? Nemirno je pogledala u kuhinju, zatim odgo-

vorila:

– Ima lak san. Bolje je da odeš.

– Kad moraš... – Rano.

– Kako?

– Rekao mi je da uzmem jednog od njegovih konja.

– Kamo ćeš poći. Natrag u svoje pleme?

– Ne, tamo se ne mogu vratiti. Ne znam kamo ću. Još nisam o tome razmišljala. A sada pođi.

Htio je postaviti još nekoliko pitanja, ali je žena ušla. Dante se vratio u staju, pomuzao krave i s posudama mlijeka ponovno zakucao na vrata kuhinje. Indijanka ih je otvorila i Dante je zaustio da ponovo govori, kad ga je glavom upozorila neka šuti. Odmah je znao da je Bozell u kuhinji, pa nije prozborio ni riječi. Indijanka je uzela posude s mlijekom, ušla u kuhinju i zatvorila vrata, no i kroz njih se čuo snažan rančerov glas:

– Požuri, Flo. Brže! Moram u grad.

Dante nije nikada objedovao s ostalima. Od prvog dana na ranču ujutro i navečer odlazio je do kuhinjskih vrata po svoj obrok i jeo gdje god mu se svidjelo. Bozell je jednom prilikom rekao kako je Danteov posao toliko bezvrijedan da zaslužuje samo ostatke hrane sa stola. Ponekad, kad bi Bozell nadgledao, ti su obroci bili i više nego siromaši. Najčešće je ipak dobro jeo. O tome se brinula Flo.

Toga jutra, nakon što su svi zajutarkovali, Dante je pokucao na stražnja vrata i čekao svoj zajutrak. Indijanka se pobrinula da ne bude gladan: tri jaja na oko, nekoliko debelih kriški šunke i četiri režnja kruha. Vratio se u staju, pojeo i popio mlijeko koje je svakog jutra krišom stavljao na stranu i zatim vratio tanjur u kuhinju.

– Hvala, Flo – rekao je. – Kad ćeš krenuti? – Za sat vremena budem li gotova. – Nasmiješila se. – Možda je i bolje da odem. Možda je to za moje dobro.

– Otići su s tobom! – uzviknu Dante ponesen.

– To ne bi bilo pametno – odgovorila je tihim glasom.

Dante o njoj nije nikada razmišljao kao o Indijanki. Govorila je kao i bijelci. Nikako nije mogao shvatiti zašto je se Bozell želi riješiti.

– Sretno, Dante – rekla je. – Od srca sretno!

Nasmiješila se i ušla u kuhinju. Rijetko se kada smiješila, a kad bi to učinila, izgledala je mnogo mlađa.

Dante se vratio u staju. Trudio se da se usredotoči na čišćenje, ali nije mogao. Znao je da su Bozell i Wade osedlali konje i odjahali u grad. Čuo je Herseyja kako kreće u dolinu. Samo je Rawlings ostao na ranču. Osedlao je svog konja, a zatim je otišao u obor da dovede kljuse koje gotovo nikad nisu koristili. I njega je osedlao, pa se vratio.

– Momče, hej momče! Gdje si? – viknu.

– Ovdje sam – odgovorio je Dante.

– Uzmi gunj za konja, najstariji koji nađeš, i prebaci ga preko one stare rage vani. To je za skvo.

– A sedlo?

Indijanci nikada ne koriste sedlo, ili jašu bez ičega, ili hodaju. Pronađi kakvu prnju, a zatim nastavi raditi. Ja imam po-

sla u kući.

Lice mu je resio širok osmijeh. Kad je stigao do ulaznih vrata, nije se trudio da pokuca.

Dante je pronašao prilično dobro očuvanu tkaninu i prebacio je preko konja. Tek što je to uradio, iz kuće se prolomio vrisak, zatim još jedan, pa treći i četvrti... Flo vrišti! No, ovaj put ne zbog Bozellove grubosti. Sada je Rawlings odgovoran za to što se ona boji.

Dante potrči prema staji. Sjećao se što je Rawlings večer prije toga govorio o Indijanki i provodu. Prisjetio se kako se cerekao dok je prije nekoliko minuta žurio prema kući. Rawlings je koristio priliku! Dante je mogao zamisliti što se sada zbiva u kući. Nije bilo nikoga tko će zaštititi Flo, nikoga tko će joj pomoći...

Njegov prazan revolver i nož bili su dobro skriveni, no on je točno znao gdje se nalaze. Zgrabio je nož i pojurio prema kući. Stigao je do vrata, glavnog ulaza u kuću, i ušao. Pet godina je proveo na ranču, no ovdje nikada dotad nije bio. Nije na to obraćao pažnju. Ugledao je Flo i Rawlingsa na podu. Ona je vrištala i branila se, a kauboj vikao na nju i tukao je, pokušavajući je prisiliti na ljubav.

– Dosta! – viknu Dante. – Prestani! Kažem ti da prestaneš. Ako ne prestaneš...

Glas mu je bio gotovo kričav, bez autoriteta. Mahao je nožem, ali nije znao kako bi ga upotrijebio. Želio je da Rawlings ostavi Flo na miru i ništa više. Rawlings ga je bijesno pogledao – Gubi se odavde! – Znam što radim. Odlazi, mali!

Flo je zarila nokte u Rawlingsovo lice. Stresao se od bola i načas uzmaknuo, što je ona iskoristila i izmigoljila se iz njegova zagrljaja. Rawlings je i dalje vikao prema Danteu:

– Gubi se, kad ti kažem! Odlazi ili ću te zaklati tim tvojim nožem.

Flo se pokušala izvući iz ugla sod sobe u koji ju je kauboj stjerao, ali nije mogla.

– Otići ću ako je ostaviš na miru.

– Znači nećeš, ha? Rawlings rukom obriše znoj s lica – Dobro...

Bez obzira na borbu s Indijankom, njegov je revolver još bio u koricama. Posegnuo je rukom i izvukao ga. Možda ga i nije htio upotrijebiti, već samo zastrašiti mladića! Dante to neće nikada saznati. Istog časa kad je Rawlings izvukao revolver, Dante je nagonski zamahnuo rukom i bacio nož.

Bacio ga je dobro i točno. Pogodio je Rawlingsa u prsa, oštrica se zabola duboko u tijelo.

Rawlings je počeo krkljati. Ispustio je revolver pokušavajući podići ruke ka nožu u prsima, zatim naglo klonu. Noge su mu podrhtavale u samrtnom grču, a oči, široko otvorene, bijahu staklaste.

Dante je buljio u Rawlingsa, samo buljio. Mozak mu je prestao raditi. Shvatio je da je kauboj mrtav, da je on odgovoran za njegovu smrt i – ništa više. Ubio je čovjeka! On, Dante, ubio je čovjeka svojim nožem.

Tada je Flo progovorila i dalje pokušavajući doći do daha:

– Nisi trebao dolaziti, Dante, ali ti zahvaljujem. Hvala ti, hvala, hvala...

Nije ništa rekao. Nije znao što da kaže.

– Reći ćeš im da sam to ja

uradila – nastavila je. – Sasvim je svejedno što će se sa mnom dogoditi. Reci im da sam ga ja ubila.

– Ne! Ja sam ga ubio.

– Tada ću ti dokazati da sam to ja uradila. Iznenada je skočila na Rawlingsa, izvukla nož iz njegovih prsa i zatim ga ponovno duboko zabila u beživotno tijelo, još jednom, opet, iznova.

Dante ju je zabezeknuto promatrao, širom otvorenih očiju. Za njega je mrtvo Rawlingsovo tijelo bilo strašan udarac, ali ovo! Nikada nije ni pomišljao da će ikada u životu išta slično vidjeti. Sva Indijankina mržnja i strah, njen očaj i nezadovoljstvo kao da su tražili osvetu kroz ubode u njegov leš.

Više je nije mogao gledati. Okrenuo se i odglavinjao do vrata, van, pa u staju. Oči su mu bile pune suza.

III

Dante je sjedio na kutiji u staji i zurio u tlo. Tada reče:

– Ja sam ubio Rawlingsa. Kažem ti, ja sam ga ubio.

Make Wade sumnjičavo zakima glavom.

– Ne budali, dijete. Ubila ga je Indijanka. Poslije je sama sebi prerezala grlo.

– Nije tako! Ja sam ubio Rawlingsa. Ušao je u kuću i htio je napastovati. Čuo sam je kako vrišti, pa sam zgrabio nož i odjurio da joj pomognem. Rawlings je ležao na njoj. Viknuo sam na njega, on se podigao i naredio mi da izađem. Tada je posegnuo za pištoljem, a ja sam bacio nož.

– Što, zapravo, pokušavaš? Napraviti heroja od sebe?

– Ne, samo ti govorim što se doista dogodilo.

– Otkud onda Rawlingsu toliko uboda na tijelu?

– To je Floino djelo. Rekla je da će preuzeti odgovornost za ubojstvo, pa je zgrabila nož i izbola ga kako bi sve baš tako izgledalo. Nije je bilo briga što će joj se dogoditi.

– A tada je sama sebi prerezala grlo?

– Ne znam. Nisam dulje mogao ostati u kući. Ja... pobjegao sam.

– Ma ti nisi ni ulazio u kuću!

– Jesam! Ja sam ga ubio.

– Svojim nožem? Ti si ga bacio?

– Da.

– Hmmm. – Wade posegne rukom u džep i izvuče nož, nalik Danteovu, pa ga pruži mladiću. – Pokaži mi kako rukuješ nožem.

– Gdje da ga bacim?

– Pokušaj tamo, u gredu, točno iznad onog čvora.

Dante je zamahnuo rukom. Nož se zabio u označeno mjesto.

– Hmmm! Nije loše. Uopće nije loše.

– Kažem ti. Ne hvalim se. Ja sam ubio Rawlingsa.

– Dobro. Vjerujem ti, ali ne govori više nikome o tome. Ostavi sve kako jest. Rawlingsa je ubila Indijanka kad je ovaj pokušao da je siluje. To svi vjeruju, tako neka i bude. Okolnosti su ionako loše, zašto ih činiti gorim? Adam Bozell vraća se kući s novom suprugom, a u kući leševi njegovog kauboja i domaćice. Prilično grub početak.

Dante pogleda Mikea u oči.

– Ti dobro znaš da Flo nije bila samo domaćica.

– Bila ti je draga, zar ne?

– Da – odgovorio je sigurnim glasom.

– Koliko ti je godina, momče?

– Sedamnaest, a ime mi je Dante...

– Dante, ha? Lijepo ime. Znaš li rukovati puškom?

– Pomalo. I s revolverom.

– Jahanje?

– Dobro mi ide.

– Hmmm – čudio se Mike po treći put toga dana. – Da li bi volio da jašiš s nama, da postaneš kauboj? Na tvoje ćemo mjesto dovesti kakvog mladog Meksikanca, pa neka čisti.

Danteu se učinilo kao da mu je srce prestalo kucati od uzbuđenja, no onda zanijeće glavom.

– Bozell mi to nikada neće dopustiti.

– To prepusti meni. On je težak čovjek, znam, ali sada kad se ženi, malo je smekšao. Čak me zamolio da preuzmem mjesto nadglednika na ranču. Učinit ću sve što mogu.

Dante je razmišljao. Da li je doista slobodan? Zar je u redu prebaciti odgovornost za ubojstvo na drugog? I što će ljudi pomisliti kad čuju da je Flo ubila Rawlingsa? Ako ništa drugo, njoj više ništa ne može naškoditi, mrtva je. Osim toga, nitko joj ništa ne bi smio ni predbaciti. Žena je, branila se, pa bi joj sve išlo u korist bez obzira na to što je Indijanka.

Trebalo je pomusti krave. Dante je zakucao na stražnja vrata. Ništa. Ponovno je zakucao nekoliko puta. Na vratima se pojavilo zajapureno i nasmijano Bozellovo lice, no čim je ugledao Dantea, smiješka je nestalo.

– Što želiš?

– Posude za mlijeko? – Bozellu se opet vratilo raspoloženje. – Do vraga, pa tko će večeras piti mlijeko?! Ipak, dodao mu je posude, pa zalupio vratima.

Dante je pomuzao krave i opet pokucao na kuhinjska vrata. Ovaj ih je put otvorio Mike.

– Hvala, momče... Oprosti, Dante – ispravio se.

Bilo je to nešto neobično, novo. Samo ga je Flo zvala imenom, a svi ostali »Momče«, »Mali«, »Ti«, »Kopile« i slično.

Dante nije vidio Bozellovu suprugu sve do podneva slijedećeg dana kad je izišla na trijem i polako počela kružiti pogledom po okolnim zgradama i nastambama. Vjerojatno je primijetila i njega, Dantea, jer je u blizini cijepao drva, ali nije na njega obratila pažnju. Bila je mlada, vrlo mlada. Vjerovao je da nije mnogo starija od njega. Plavokosa, srednjeg rasta, vitka, imala je blijedo, pravilno i lijepo lice. Zatim je ušla u kuću.

Mike Wade je u svitanje odjahao u grad. Vratio se u podne i odmah ušao u kuću. Zadržao se u njoj tek nekoliko minuta, a onda izišao i krenuo prema staji, vičući:

– Dante! Hej, Dante!

Dante iziđe iz staje.

– Razgovarao sam sa šerifom u Granitu o cijelom slučaju. Kaže da je istraga završena. I dalje tvrdiš da si ti ubio Rawlingsa?

Dante potvrdno kimnu.

– E, pa to ti više nitko neće vjerovati. Ali zato, za kaznu, zgrabi lopatu i iskopaj grobove negdje uz rijeku.

Jim Rawlings i Flo bili su sa-

hranjeni istog popodneva u odvojene grobove bez posebnog obreda. Pokopu su prisustvovali samo Mike i Dante. Bozell i njegova supruga ili su sve promatrali kroz prozor ili nisu ni znali što se događa. – Zove se Ellen – rekao je Wade. – Dakako, ti je moraš zvati gospođa Bozell. Ne znam kako ju je upoznao i oženio, ali to je njihova stvar. Da ne zaboravim, molim te da nastaviš musti krave još nekoliko dana. Inače, sutra počinješ s nama jahati. Jest ćeš zajedno s nama i preseliti u brvnaru. Zarađivat ćeš dvadeset i pet dolara mjesečno. Bozell se ljutio zbog toga, ali je pristao jer zna da je dobre jahače sve teže naći.

Dante je bio uzbuđen. To je bilo najljepše što mu se ikada dogodilo u životu.

– Bit ću dobar jahač i kauboj, gospodine Wade.

– Zovi me Mike.

– Da, gospodine.

– Dobro. Sad zatrpaj grobove i vrati se na posao, pa na večeru. Ponašaj se kao odrastao čovjek.

Na neki je način i bio odrastao, visok i mišićav gotovo kao Adam Bozell. Već se i brijao. Ako ništa drugo, dijete sigurno nije bio. Bozell će to vrlo brzo shvatiti. Pokuša li ga bičevati, suprotstavit će mu se. Gotovo da je želio da rančer to pokuša.

***

Naredna tri mjeseca nisu bila nimalo laka. Dante je shvatio da jahanje nije jednostavno kako je to zamišljao i vježbao. Wade je potrošio mnogo vremena da mu objasni sve vještine koje dobar kauboj mora znati ako želi raditi sa stokom. Jednom mu je prilikom rekao:

– Brz si, Dante. Brzo učiš i pamtiš, no nečemu te ne mogu naučiti. Rasuđivanje. To moraš sam srediti.

– Rasuđivanje? – ponovi mladić.

– Da, rasuđivanje. Kako donijeti odluku, kako je donijeti brzo i kako postići da istodobno bude poštena i praktična. Mnogo toga treba uzeti u obzir kad o nečemu rasuđuješ i odlučuješ.

– Misliš, trebam znati što je dobro, pravo? polako reče Dante.

– Što bolje, to bolje!

– Ako pogriješim?

– Moraš naviknuti i s time živjeti.

– Što ako ne budem umio prepoznati istinu?

– Trudi se.

– Zar ni ti ne razlikuješ uvijek dobro od zla? – Dante se namrštio.

– Ne. Međutim, uvijek dobro razmislim.

Dante i Mike često su razgovarali. Bili su to zanimljivi razgovori. Mike je bio čovjek koji je sugovornika tjerao da misli. Imao je mnogo knjiga, koje je noću uporno čitao. Bio je stručnjak na sedlu, stručnjak s revolverom. Dante je s njime rado bio u društvu, iako se ponekad osjećao vrlo nelagodno.

Bozell ga je i dalje gnjavio. Što god mladić uradio, rančer nije bio zadovoljan. Uvijek je prigovarao. Dante ga je izbjegavao. Što manje vidi Bozella, to bolje. Ionako neće još dugo ostati na ranču.

Sada uči, priprema se za život. Uskoro će odjahati, spreman da svoje usluge nekom proda. Do tada će ostati na ranču.

Uznemirivala ga je Bozellova supruga Ellen. Mrzio ju je i prije nego što je došla na ranč, zbog Flo. Sada ga je, međutim, još nešto uznemiravalo. Ellen je bila premlada za Bozella, presitna i prekrhka. Mrzio je i samu pomisao na Ellen u Bozellovim rukama. Jedne je večeri sjedio ispred spavaonice i razgovarao s Herseyjem, kad je Ellen prošla pored njih idući ka kokošarniku. Sasvim nesvjesno, Dante joj se nasmiješi.

– Bolje da pripaziš – reče mu Ed. – Ona je Bozellova.

– Ne brbljaj gluposti! Ne bih je ni taknuo.

– Vraga ne bi! – Hersey se nasmije. – Pa, čini se da je vrijeme da te odvedem u Granit. Tamo imaju zgodan kutak s lijepim mačkicama. Dva dolara.

– To mi nije potrebno.

– Ali je sigurnije od onoga na što ciljaš. Nemoj napraviti istu grešku kao Jim Rawlings!

Dante pogleda za Ellenom, zatim sklopi vjeđe. Do vraga i Ellen! Ona je Bozellova žena. Tko je želi? Nitko. Želio je da povjeruje u te svoje misli, ali bezuspješno. Mike je zahtijevao da bude iskren prema samom sebi. Dobro, bit će. Mora priznati sâm sebi da bi bilo vrlo uzbudljivo držati Ellen u rukama. Ako je tako vrijeme je da napusti i ranč i Bozella. Odlučio je da će otići naredne subote, nakon isplate.

Zanoćalo je. Dante nije mogao zaspati. Razmišljao je o svemu što ga čeka kad napusti ranč. Iznenada, začuo je rzanje konja iz konjušnice, a malo zatim konji su počeli glasno rzati. Prošle zime ranču se približilo nekoliko vukova i tada su se konji ponašali kao i sada, razmišljao je Dante. Nije znao što ih je sada uznemirilo, ali nešto jest. Ustao je, navukao čizme, opasao revolver i krenuo prema vratima.

– Hej, kamo ćeš? – začu iz tame Mikeov glas.

– Konji se čudno ponašaju, pa ću pogledati zašto.

– To je svojstveno konjima. Samo, Dante, ne zaboravi jedno: nikad ne pucaj na sjene.

– Ne brini.

Izišao je i pogledao prema nenatkrivenom dijelu konjušnice u kojem su se konji zadržavali ljeti. Većina je životinja stajala zbijeno u jednom kutu, iako bi u to doba morali ležati i odmarati se.

Noć je bila vedra. Pažljivo se zagledao prema ogradi konjušnice i iznenada ugledao jednog konja s druge strane ograde. Bio je nekako čudan, stran, privezan. Konj lutalica mogao je izazvati nemir u konja u oboru. Dok je polako kretao prema ogradi, krajičkom oka zapazi kako se zdesna na njega baca tijelo muškarca u čijoj je ruci svjetlucao nož. Istoga časa mladić skoči u stranu i nož ga promaši. A onda se naglo otkotrlja natrag, prema čovjeku koji ga je napao. Nož, opet sijevnu ali napadač nije bio dovoljno brz. Dante ga je zgrabio za ruku i snažno udario šakom nekoliko puta. Na revolver je sasvim zaboravio. Nije mu ni trebao.

Čovjek s kojima se borio bio je tamnoput. Indijanac. Mršav i mišićav. Dante je ležao na njemu, čvrsto ga držeći, kad je dotrčao Wade koji je čuo buku.

– Neka sam proklet ako to nije Indijanac! Baš me zanima što je tražio na ranču.

– To mi nije rekao – odgo-

vori Dante. – Ali je zato pokušao da me dohvati nožem.

Indijanac je bio uznemiren. Mrmljao je:

– Anashe... Anashe...

Mike iznenađeno pogleda u Dantea.

– Anashe? Zar to nije bilo ime...

– Da. Tako se zvala Indijanka, no Bozell je zahtijevao da je svi oslovljavamo »Flo«.

Iz kuće je izišao Adam Bozell i požurio prema njima. Izgledao je smiješno u dugačkoj bijeloj pidžami i papučama, s revolverom u ruci. Kosa mu je bila razbarušena.

– Koga ste to uhvatili, Mike? – povikao je.

– Indijanca. Dante ga je uhvatio. Prema onome što kaže, mislim da je došao ovamo da bi vidio Flo...

– Prokleti Indijanac! Samovoljno doći na moj ranč! – bijesno će Bozell.

– Sada je najbolje da ga pritvorimo. Sutra ćemo ga odvesti u grad, u zatvor – reče Mike.

– Najbolje je da uradimo ovo – reče Bozell. – To je jedini način na koji s njima treba postupati.

Uperio je revolver u Indijanca, koji je još ležao na zemlji, i počeo pucati. Indijanac se dva puta trgnuo poslije prva dva metka. Bio je mrtav. Bozell je ispraznio revolver u nepomično tijelo, zagledao se kratko u Indijanca kojeg je upravo ubio i pljunuo na nj. Lice mu je bilo iskrivljeno u užasnu grimasu dok je govorio:

– Prokleti Indijanci, sve ih mrzim!

Dante nikada u životu nije vidio ništa slično, ništa podlije ni ružnije. On se s tim istim Indijancem borio, hrvao, i suprotstavio svoj život Indijančevu umijeću u borbi noževima. Bila je to poštena borba, bez obzira kako je tko prošao. A Bozell ga je hladnokrvno ubio! Bilo je to ubojstvo... okrutno, hladnokrvno. Okrenuo se prama Bozellu i upitao: – Zašto ste to učinili?

Vlasnik ranča nije ga čak ni pogledao. Odmahnuo je rukom i odgovorio:

– Zaveži, momče! Je li te itko išta pitao?

Dante je htio nešto reći, ali nije dospio. Šaka mu je nesvjesno poletjela prema Bozellovu licu i tresnula ga tako snažno da je krv šiknula iz nosa. Rančer se zanio i pao, urlajući od bijesa. U rukama je još držao revolver. Sada je podigao ruku i uperio ga na Dantea. Ali je zaboravio da je prije toga sve metke ispalio u Indijanca.

Dante je posegnuo za svojim revolverom i zurio u Bozella.

Tada je progovorio Wade, oštrije nego obično:

– Skloni revolver, Dante! Ne učiniš li tako, ustrijelit ću te.

– Mene? – zaprepašteno će Dante. – Zar nisi vidio što je Bozell uradio?

– Vidio sam.

– Bilo je to ubojstvo.

– Ubio je Indijanca koji je pokušao ubiti tebe nožem i koji je možda došao baš s namjerom da ubije Bozella. Počni malo misliti glavom, Dante.

– Ipak, to je bilo ubojstvo.

– Dobro, bilo je – suglasi se Mike. – A sada vrati revolver u korice, osedlaj konja i put pod noge. Sutra nećeš biti dobrodošao na ovom ranču.

– Ali, kažem ti...

– Odlazi, Dante!

Dante je buljio u Adama Bo-

zella. Ovaj je sjedio na zemlji i držao ruke na slomljenom nosu, koji je još krvario. Možda ga je nos i bolio, ali rančer na to nije obraćao pažnju. Kroz rašireneprste pažljivo je promatrao Dantea i... Danteov revolver.

Cijelu je scenu gledala i Ellen s kućnih vrata. Krhka i nježna u bijeloj spavaćici, mlada i lijepa, ali... do vraga s njom! Mike mu je rekao neka ode, pa je bolje da ga posluša. Ionako je namjeravao otići. Spustio je revolver, stavio ga u korice i rekao:

– Dobro, otići ću. Ali, vratit ću se. Jednog ću se dana vratiti!

– Naravno – reče Mike. A tada doda nešto što je zvučalo vrlo okrutno, iako je možda imao pravo: – Vrati se, ali tek kad odrasteš.

IV

Dante je osedlao konja i taman kad je htio odjahati s ranča, čuo je Wadea kako ga zove.

– Bolje da odmah nestaneš, stari je bijesan kao ris – rekao mu je. – Otišao je u kuću po pušku.

– Bježim, a to mi se nimalo ne sviđa.

– Do vraga! Upravo si gazdu raspalio posred lica, a možda mu slomio i nos. Poslije toga, nitko ne bi mogao očekivati da će zadržati posao.

– Moram pokupiti odjeću.

– Ja ću je pokupiti i donijeti je sutra u Granit, zajedno s novcem koji si zaradio. Kad stigneš u Granit, nemoj razvezati jezik. Ti i nisi tip koji bi to uradio, ali svejedno.

– Neću prijaviti Bozella, ako na to misliš. Ali sjećat ću se...

– Naravno da hoćeš. A sada bježi!

Kad je stigao u Granit, još je bio mrak. Odjahao je do konjušnice Sama Coogana, gradske staje, koja je bila otvorena danonoćno. Pobrinuo se za konja, rasedlao ga i zatim legao na hrpu sijena. Zaspao je istog trenutka.

Ujutro se Coogan ljutio što je spavao u staji a da mu to nije dopustio, ali ne zadugo. Čim je uzavrela voda na peći i kava bila gotova, ponudio je Dantea.

– Samo je jedan način na koji se kuha dobra kava – mrmljao je stari Coogan. – Mora biti tako jaka da te sruši. Što se dogodilo između tebe i Bozella?

– Ništa posebno. Krećem svojim putom.

– Već je i vrijeme.

Oko podneva Dante je u daljini primijetio dva jahača kako se približavaju gradu. Očekivao je Wadea, a možda i Eda, no namjesto njih u grad je ujahao Milt Crowe sa kćerkom. Croweov ranč nalazio se sjeverno od Bozellova, u istoj dolini. U obitelji ih je bilo četvoro – Milt, njegova supruga Ethel, sin Jason i kćerka Laurie. Jasonu je bilo dvanaest godina, a Lauri godina ili dvije više. Imala je kosu boje pijeska, smeđe oči i pjegavo lice. Nije bila osobito lijepa. Djevojčica kao i mnoge druge.

Obitelj Crowe poznavala je Dantea dobro, pa su mu Milt i Laurie veselo mahnuli kad su ujahali u grad. Sreo je Laurie bar desetak puta, ali se ne sjeća da je ikada progovorila i riječi. Možda je bila gluhonijema. Dante ju je pogledao, slegnuo ramenima i ponovno vratio pogled ka putu kojim je trebao dojahati Mike.

Kad je stigao, predao je Danteu torbu s odjećom, deku i nekoliko posuda koje će mu dobro doći bude li morao noćiti na otvorenom.

– Posude sam dobio od gospođe Bozell – objasnio je – a deku i još neke sitnice koje će ti trebati ukrao sam. Bozell je bio bijesan i malo je trebalo da ti uopće ne isplati novac koji si zaradio. Šalje ti i poruku.

– Kakvu?

– Kratku i jasnu ko' sunce. Tri riječi: Ne vraćaj se! Vjeruj, kad je to govorio, doslovno je tako mislio.

– Vratit ću se – odgovori Dante mirnim glasom.

– Zašto?

– A ti znaš pitati! Zašto se ne bih vratio?

– A zašto bi? Odrastao si, ili ćeš to uskoro. Nemaš što tražiti od Bozella jer te nije nikada posvojio. Zapravo, ti njemu duguješ. Hranio te, odijevao, brinuo o tebi dok nisi odrastao. Možda je bio prema tebi pomalo grub, čak preoštar, pa što? Preživio si.

– Ne dugujem Bozellu ništa!

– To bolje. Ne duguješ mu ništa. Razlog manje da se vratiš.

Dante je nastojao da se smiri.

– Nadam se da ima modrice oko očiju.

– Ima, a i slomljen nos.

– Pa, što? Meni su leđa puna ožiljaka od njegovog biča.

– Znači, izravnali ste račune.

Dante je oklijevao, zatim reče:

– Ne, mislim da ih još nismo izravnali.

– Teško je izravnavati račune – Wade se nasmiješio. Uvijek je netko u prednosti. Kakav bi to bio svijet, dovraga, kad bi se baš sve uvijek moglo izravnati? Razmisli o tome, Dante!

– Možda hoću.

* * *

Dante je bio rođen 1861, tako su mu bar rekli. Godine 1873. Adam Bozell je došao u sirotište i ponudio da ga povede na svoj ranč. Tada mu je bilo dvanaest godina. Sada, 1878, dok je napuštao Bozellov ranč, ulazio je u osamnaestu godinu života. Datum rođenja nije znao.

Jašući iz Granita ka istoku, odlučio je da će se predstavljati kao osamnaestogodišnjak. Prihvatit će prvi posao koji mu ponude i raditi ga sve dok ne dokaže samom sebi da je vrijedan. Mike Wade se s time sigurno ne bi suglasio. Najprije bi o tome promislio.

Nisu prošla ni tri dana a već je našao posao. Čovjek u kojega se zaposlio, zavolio ga. Dante se dobro slagao s ostalom četvoricom jahača na ranču. Vježbao je potezanje revolvera i gađanje kad je god stigao, naučio je poker, a počeo je pomalo i piti, iako oprezno.

Na tom ranču u New Mexicu ostao je godinu dana, a tada je prihvatio bolju ponudu, koja ga je odvela u Lincoln County i tamošnje borbe i razračunavanja. To nije očekivao, ali se zadržao jer je bilo uzbudljivo. Upoznao je Billyja Bonneyja, poznatijeg kao Billy the Kid. Billy, iako hladnokrvni ubojica, bio je mlađi od Dantea. Kad nije bilo pucnjave i kad bi se opustio, bio je ugodan mladić.

Dante je napustio Lincoln County prije konačnih obračuna, no nije tek tako otišao. Tek što je krenuo iz grada, zaustavio ga je čovjek po imenu Jake White i pitao:

– Kamo ćeš?

– Napuštam borbu – odgovorio je mirno. – To nije moja borba, ne zanima me kako će završiti.

– A ja mislim da prelaziš u suprotni tabor.

– Krivo misliš.

– Ipak baš to mislim. Osim toga, nikada te nisam posebno volio, ni tebe ni onog Billyja Kida. A ovo je za tebe.

Posegnuo je za revolverom, izvukao ga... i to je bilo sve što je stigao. Dante je bio brži... Zatim je odjahao. Nije ni imao što čekati – mrtvacu se ne može pomoći.

U Teksasu je radio šest mjeseci, zatim se obreo u Oklahomi, zemlji Indijanaca. Malo je trebalo da se pridruži Teksašaninu, kapetanu Davidu Payneu, koji je svako malo organizirao kaznene ekspedicije na Indijance. No, u posljednji se trenutak predomislio jer se sjetio iskustva iz Lincoln Countyja.

Putujući ka sjeverozapadu, stigao je sve do Missourija. Tamo se pridružio potjeri koja je tragala za braćom James, ali ništa se nije dogodilo. Godinu dana kasnije, radeći u Kansasu, sasvim je slučajno upoznao Jessa Jamesa. Tu je sreo i Bena Thompsona, čovjeka koji je stekao ime vrsnog revolveraša i koji je Danteu pokazao nekoliko dragocjenih trikova pri potezanju revolvera.

– Suviše pričam – rekao je Ben jednom prilikom Danteu. – Prije ili poslije okrenut ćeš se protiv mene.

– Neću, nikada. Sve što želim to je da naučim kako ću se braniti. Ne želim postati revolveraš.

– To sam i ja govorio dok sam bio mlađi!

– To se meni neće dogoditi.

Poslije nekog vremena krenuo je natrag ka zapadu. Stigao je do Arizone, pa nastavio do Tucsona i Tombstonea, koji su ležali južno od Granita. Neko vrijeme radio je na jednom ranču u Tucsonu i tu se prvi put zaljubio. Cordelia Sampson bila je vitka i lijepa djevojka vranih kosa. Čim su se upoznali, upozorila ga je da nije sasvim zdrava. Gušio ju je jaki kašalj, sušica. Nadala se da će joj suho podneblje Tucsona pomoći da bar malo prizdravi. Dante je bio siguran da hoće.

Svaki je tjedan bar jednom jahao do ranča gdje je boravila. Jedne subote popodne privezao je konja, kao i uvijek, ispred ulaza u glavnu zgradu i pokucao na vrata. Krupna žena srednjih godina, vlasnica ranča na kojem je Cordelia radila, otvorila je vrata. Kad ga je ugledala, namrštila se i rekla:

– Ah, vi ste mladić koji se zabavljao s Cordelijom? Žao mi je, ali nisam znala kako da vas pronađem.

– Kako da me pronađete? – ponovio je iznenađen. – Zašto?

– Cordelia je umrla prije tri dana.

Nije vjerovao. Nije mogao vjerovati.

– Šteta – nastavila je žena – bila je draga djevojka. I vrlo mlada. No, i to se događa. Mislila sam da se osjeća sve bolje, a tada iznenada krvarenje...

Nastavila je pripovijedati, ali je Dante nije slušao. Cordelia mrtva! Nije vjerovao, iako je znao da je to istina. Došao je kraj nečemu što je moglo biti lijepo. Iznenadan, okrutan kraj. Odjahao je u grad i prvi se put u životu napio. Nije se mogao

sjetiti kad je izgubio svijest, no probudio se u zatvoru.

Šerif ga je pustio ujutro, ali nije propustio priliku da ga upita zašto se napio:

– Spominjali ste nekakvu Cordeliju... buncali ste.

– Ona je mrtva.

– A vi ste htjeli utopiti tugu u piću? Ja znam bolji način. Da vam ispričam?

Dantea nisu nimalo zanimala šerifova iskustva, ali je slušao.

– Riječ je o najjednostavnijoj stvari na svijetu – nastavio je šerif. – Budeš li se pridržavao tog jednog jedinog pravila, neću te više nikada pritvoriti zbog pijanstva. Kad sve krene nizbrdo, zaboravi piće! Zaboravi da postoji. Tek ti je tada potrebna bistra glava. Razmisli o tome!

– Da niste slučajno rođak Mikea Wadea?

– Ne, nisam. A tko je taj?

– On me naučio da mislim.

– Pa, što je u tome loše?

– Ništa. Mike Wade me natjerao da mislim. Mnogo je čitao. Nedavno sam i ja počeo čitati, čak četiri knjige: Shakespearea, Platona, Voltairea i Miltona.

– Nikada nisam imao vremena za čitanje.

– Ipak razmišljate.

– Naravno. Za to ne postoje posebna pravila. Ljudi su najčešće lijeni da razmišljaju. Sve rade spontano, onako kako dolazi, a to može biti kobno. Kako se zoveš?

– Dante.

– Hoćeš li ostati ovdje, u Tucsonu?

– Možda.

– Pa, onda navrati! S tobom je ugodno ćaskati.

Nije ostao u Tucsonu jer ga ništa nije zadržavalo. Već sljedećeg dana napustio je ranč na kojem je radio i odjahao u Tombstone. Bilo je to u vrijeme kada su braća Earp pokušavali uvesti red u Tombstoneu. U političkim previranjima i bespoštednoj borbi za vlašću sudjelovali su mnogi poznati revolveraši, kao što su: Clanton i Claiborne, Ringo i MacLowreyevi, Doc Halliday, Johnny Behan i Curley Bill. Lista revolveraša bila je poduža. Često se uopće nije znalo tko se za koga tuče.

Dante nije dokraja popio ni prvo piće, a već je imao društvo. Bio je to Bill Clanton, dobro raspoložen:

– Dante! Baš mi je drago što te vidim. Što ćeš ti u Tombstoneu?

– Na prolazu sam – odgovori mladić, koji je Clantona tek površno poznavao.

– Želiš li se pridružiti dobroj družini? – izravno će Clanton.

– Zašto? Da se tučem, kopam zlato ili čuvam stoku?

Clanton se nasmije.

– Možda sve to zajedno!

– Ali najviše pucnjava, zar ne?

– Možda.

– Hvala ti, ali neću. Okusio sam to u Lincoln Countyju.

– Pobjegao si, zar ne? – izazovno će Clanton.

– Izazivaš gužvu, što li? – Dante je bio spreman na sve. Okrenuo se i odmakao od točionika, tako da može lako posegnuti za revolverom, i mirno gledao Clantona.

Pola minute vladala je tišina. Ljudi koji su stajali u blizini potražiše zaklon. Dante je bio gotovo siguran da će Clanton nešto pokušati, ali se ovaj predomislio. Duboko je uzdahnuo, ispravio se i rekao:

– Ne budi tako osjetljiv. Idem, vidjet ćemo se.

– Svakako, vidjet ćemo se.

Clanton je ostao uz točionik još nekoliko časaka, kako promatrači ne bi pomislili da se povlači i predaje. Pa ipak, povlačio se poražen i to su svi znali.

Dante je u hotelu unajmio sobu i prenoćio. Rano ujutro posjetio ga slavni šerif Wyatt Earp. Ušao je u sobu, ispitivački pogledao Dantea i rekao:

– Čuo sam o tebi, Dante. Čuo sam kako si jučer sredio Billyja Clantona. Što radiš u Tombstoneu?

– Još ne znam.

– Hoćeš li raditi za mene? Proglasit ću te zamjenikom šerifa.

– Ne, hvala.

– Nećeš se valjda udružiti s Clantonom?

– Neću.

Earp je otišao do prozora i pogledao na ulicu. Govorio je polako i razgovjetno:

– Znam kako će sve završiti. Ostaneš li u Tombstoneu, moraš ćeš se za nekoga opredijeliti, a budeš li ovdje živio želim da si na mojoj strani.

– To će biti prljava borba.

– Jedna od najprljavijih – ispravi ga Earp.

– Ne tiče me se. Da mi je do borbe, bilo bi mi sasvim svejedno na čijoj sam strani. Možda bi bilo bolje da uopće nisam ni dolazio ovamo.

– Što time želiš reći?

– To da ću ovdje ostati još samo jedan dan, a zatim ću odjahati.

Earp ga je pogledao, slegnuo ramenima i krenuo prema vratima:

– **Budeš li predugo oklijevao,** upast ćeš u stupicu.

Dante je znao da Earp ima pravo. Dolazeći u Tombstone, slutio je neprilike, pa je ipak došao ovamo. Zato što je bio nemiran, zato što nije znao što bi sam sa sobom. Međutim, nije želio prihvatiti to što mu u Tombstoneu nude, priliku da stekne glas revolveraša, priliku da – pogine. Odjahat će. Najbolje da to uradi još danas.

Odjahao je iz Tombstonea isto popodne. Vratio se u Tucson, a odatle nastavio do Kolorada. Zaustavio se u Wyomingu i upleo u rat između kravara i ovčara; na strani posljednjih ovčara borio se dvije godine. Kad je napuštao Wyoming, njegova je glava bila ucijenjena na nekoliko stotina dolara. Bilo je to djelo bijesnih vlasnika krava. No, Dante je mirno jahao, jer ga zakon nije progonio.

Nije žalio što je dvije godine prove u Wyomingu. Činilo mu se da se napokon smirio, da ga je napustio lutalački nemir. Ili gotovo napustio. Iz Wyominga je krenuo za Kolorado. Putujući, iznenada je donio neočekivanju odluku: vratit će se u Arizonu, u gradić Granit. Nakratko, tek toliko da posjeti nekoliko ljudi. Posjetit će i Adama Bozella. Više ga nije mrzio. Bozell je sada samo dio prošlosti. Najvažnije je, međutim, bilo to što je želio ponovno razgovarati s Mikeom Wadeom, čovjekom koji ga je naučio misliti. Želja da ponovno sretne Wadea bila je vrlo snažna.

A poslije toga? Nije imao planova. Možda neki posao, stalan posao. Smiješio se dok je jahao prema Granitu. **Vraća se poslije toliko godina ... miran, siguran, zreo. Možda je loše što se pono-**

sio samim sobom, ali – što je tu je.

V

Dva tjedna kasnije, oko devet sati navečer, Dante je stigao u Granit. Nije namjeravao stići u grad noću, ali tako se zbilo. Jašući glavnom ulicom primijetio je ispred saluna mnogo privezanih konja. Kao da ga je tjerala neka slutnja, odlučio je da svog konja odvede u gradsku staju i pobrine se da ga nahrane. Poslije toga, noć je njegova.

Približavajući se staji, sjetio se ljutitog mrmljanja vlasnika Sama Coogana kad ga je bio zatekao kako spava u konjušarnici a da nije pitao za dopuštenje. Koliko li je godina prošlo od tada? Približavajući se staji, sjećanja su iznenada prekinuli grubi, ljutiti glasovi. Čuo je i nečiji visok i preplašen glas i nagonski je rukom olabavio kopču na koricama revolvera. Trenutak zatim ujahao je u dvorište staje, iz koje su dopirali glasovi.

– Noć je bila puna mjesečine, svijetla. Ugledao je tri muškarca. Dva su stajala, treći je ležao na zemlji. Nešto je preplašeno govorio dok ga je manji od dvojice koji su galamili nemilosrdno udarao nogom.

– Prokletniče, rekao sam ti da mi osedlaš konja – povikao je viši i udario nogom u sklupčano tijelo na zemlji.

Dante je skočio s konja, krenuo prema njima i tihim ali razgovjetnim glasom naredio:

– Dosta, gospodine. Da sam na tvom mjestu...

Visoki ga čovjek pogleda.

– Ti n i s i na mom mjestu, pa je bolje da ne turaš nos gdje ne treba. Radim što mi se sviđa.

Da bi to potkrijepio, još jedanput snažno lupi jadnika na zemlji. Dante priđe bliže. Možda je konjušar trebao osedlati konje, ali za tako malenu grešku ne zaslužuje takve batine. Zgrabio je visokog muškarca za ramena i naglo ga povukao prema sebi, pa pustio. Muškarac se prostro po prašini. Vidjelo se da je bijesan. Dok je ustajao, potegao je revolver, no Dante mu ga nogom izbije iz ruke.

Počeli su se tući. Visoki muškarac snažno je zamahnuo šakom. Dante je blokirao jedan udarac, drugi mu je očešao čeljust. Odmah potom tresnuo je visokog šakom u lice dva puta, zatim u trbuh, što je ovoga presavilo, pa u vrat. Visoki se srušio na zemlju.

Dante je prišao napadnutom konjušaru i prepoznao Coogana. Starčevo lice bilo je oblivено krvlju. Sadistička okrutnost napadača mogla je pripadati samo svijetu divljaka. Pomogao je Samu da ustane.

– Tko je ovaj? – upita, pokazujući na visokog koji je još bio u nesvijesti.

– Tom Enders – odgovori Coogan.

– Za koga radi?

– Za Kerrigana.

– A tko je Kerrigan?

– Mora da ste stranac. – Coogan zakima glavom: – Mrzim što vam to moram reći, to više što ste mi pomogli, ali za vaše je dobro. Odlazite odavde što prije možete!

– Zašto?

– Uvijek su zajedno, cijela Kerriganova družba. Većina su iskušani revolveraši. Kad im Enders ispriča što ste mu prire-

dili, protiv njih nećete imati izgleda.

– Niste mi još rekli tko je Kerrigan?

– Radi za Adama Bozella. Zapravo, možda radi, a možda i njemu naređuje... Bozell je postao invalid. Ako ne poznate Bozella, reći ću vam. Njegov se ranč nalazi u dolini Manuelito...

Dante se namršti i upita:

– Na Bozellovu je ranču radio Mike Wade. Što je s njim?

– Mike Wade? Ne znam što je s njim. Možda je mrtav, a možda je pobjegao. Nitko ga nije vidio već tjednima.

– Wade ne bi nikada bježao.

– Poznavali ste ga?

– Da.

– I ja sam mislio da ga poznajem... – Coogan uzdahne. – Kao što sam rekao, možda je pobjegao...

– Kad je Kerrigan stigao u Granit?

– Prije dva mjeseca.

– I odmah je otišao na Bozellov ranč?

– Ni danas ne znam kako se to sve dogodilo. Iznenada, Kerrigan i njegovi ljudi jahali su za Bozella. Poslije ih je stiglo još nekoliko.

– Što je s ostalim rančerima u dolini?

– Payne je prodao svoj ranč, Robertson će uskoro. Vjerujem da su ostali rančeri još u dolini, ali ne vjerujem da im se Kerriganovo prisustvo sviđa. Čekajte dok ga sretnete, pa će vam sve biti jasno.

– Što šerif kaže na sve to?

– Šerif Santee boji se i svoje sjene. – Coogan prezirno pljunu. – No, suviše pričam. A tko ste vi?

– Dante.

– Dante? Jedini Dante kojeg sam poznavao bio je mladić koji je nekada radio za Bozella. Hej, niste valjda vi...

– Pa, odrastao sam.

– Enders će uzbuniti ostale momke u salunu. Brzo će stići. Bolje je da nestanete.

– Prije toga bih rado razgovarao sa šerifom. Živi li u istoj kući?

– U istoj. Samo, on vam neće pomoći.

– Svejedno. Hoćete li se pobrinuti za mog konja? I pripazite se. Tražeći me ovdje, Kerriganovi bi vas momci mogli ponovno napasti.

Dante je prešao glavnu ulicu i oprezno, držeći se začelja zgrada, stigao do šerifove kuće i pokucao. Iako je kroz prozor vidio svjetiljku, nitko se nije javljao. Ponovno je zakucao i tada je s druge strane vrata začuo glas:

– Tko je? Što hoćete?

– Želim razgovarati sa šerifom.

– Pa zar niste mogli ranije doći? – prigovarao je glas.

Vrata su se otvorila i pojavio se visok, krupan čovjek sijede kose i pomalo naborane kože. Izgledao je umoran, ili zabrinut, ili oboje. Dante uđe. Primijetio je da šerif ne nosi revolver, no to u njegovom domu i nije bilo tako važno.

– Što želiš? – upita Santee.

– Obavijesti.

– Ma nemoj?! Čini mi se da te poznam, ali nisam siguran...

– Moje je ime Dante. Nekada sam radio za Adama Bozella. Kako je Bozell?

– Loše. – Šerif se namršti. – Prije otprilike dva mjeseca pao je i slomio kuk.

– Prije dva mjeseca?

– Otprilike.
– Jeste li vidjeli Wadea?
– Ne. Nestao je prije nekog vremena. Ne znam gdje je.
– Tko je zauzeo njegovo mjesto na Bozellovu ranču?
– Bill Kerrigan. Mislim da je došao iz Teksasa. Ne poznam ga dobro.
– Znači, sve se dogodilo nekako u isto vrijeme. Prije dva mjeseca Bozell je slomio kuk, Kerrigan je preuzeo Wadeovo mjesto, a Wade nestao.
Šerif ga hitro pogleda, zatim skrene pogled i slegne ramenima:
– I to se događa. Ne vidim ništa loše u tome.
– Znači, nema razloga da ne posjetim Bozella?
– Mislio sam da se s Bozellom nisi dobro slagao.
– To je bilo prije šest godina. Dovoljno vremena da se čovjek promijeni.
– Valjda nećeš k njemu sada, u ponoć?
– Ujutro.
– Dobro.
– Kako su ostali rančeri u dolini?
– Dobro. Vrlo dobro.
– Iste obitelji?
– Aha! Jedino je Payne napustio dolinu prije nekoliko tjedana. Bozell je kupio njegovo zemljište i ranč.
– Također prije dva mjeseca?
– Jedno s drugim nema nikakve veze. Nego, jesi li dobio sobu u Olsenovu prenoćištu?
– Radije ću logorovati. Na to sam navikao.
– Vrijeme je za spavanje. Gdje ćeš logorovati?
– Zapadno od izlaza iz Granita, na polju.
– Navrati koji put da popričamo... – Šerif je iznenada bio vrlo prijateljski raspoložen.
Dante kimnu i iziđe na glavnu ulicu. No već poslije dvadesetak metara zastane u tamnoj sjeni zgrade pored šerifova ureda. Otuda je mogao vidjeti sve što će se dogoditi. Možda se ništa neće dogoditi, možda će šerif doista otići na spavanje, no možda će na kraći izlet do saluna.
To se i dogodilo. Poslije dvadesetak minuta šerifova je kuća ostala zavijena tamom, a onda je Santee izišao i žurno krenuo prema salunu. Dante ga je oprezno slijedio, kako bi vidio što će se dogoditi. Šerif se kratko zadržao u salunu, pa se vratio kući.
Dante je čekao.
Iz saluna su izišla četiri čovjeka. Uzjahali su konje i odjahali ka zapadnom izlazu iz grada. Ako su to Kerriganovi ljudi, trebali su krenuti prema sjeveru, jer tamo leži Bozellov ranč. A na zapadu je polje koje je spomenuo šerifu. Pokriveno je gustim, niskim i bodljikavim raslinjem. Momci će se namučiti dok ga budu tražili!
Vratio se u staju. Sam Coogan nije bio unutra, ali se pobrinuo za konja. Dante se zavalio u slamu i odspavao nekoliko sati. Kad se probudio, uzjahao je i odjahao iz grada.
Jahao je prema dolini Manuelito i razmišljao o događajima od prošle noći. Bilo mu je sumnjivo što je šerif odmah poslije njihovog razgovora otišao u salun. S kime je razgovarao? Zar je povezan s Kerriganom? Njegov odlazak u salun ništa ne dokazuje, pa ipak... Što je s Mikeom? Bozell je možda nesretnim slučajem slomio kuk,

Kerrigan možda samo radi svoj posao, ali Wade?

Jahao je ravno prema Croweovu ranču, jer je njega poznavao bolje od drugih rančera u dolini. Osim toga, Crowe je bio ispravan čovjek, pošten, iskren. Bozell je tvrdio suprotno – da je Crowe slabić i kukavica, samo zato što nije odgovorio na Bozellovo izazivanje. Bozell je vjerovao da čovjek samo borbom može postići ono što želi. To je bilo zanimljivo. Bozell je bio borac, tukao se za svoj put ka vrhu. Crowe je volio dogovore; dobivao je cjenkajući se. A što je on, Dante? Pokušavao je slijediti neke svoje misli i metode, ali je vjerojatno po poimanju života bio više nalik Bozellu, manje Croweu. Nikada dotad nije o sebi tako razmišljao, pa ga je to iznenadilo.

Stigao je na Croweov ranč i oprezno zastao između staje i kuće, a onda produži prema vratima. Iznenada, podigao je ruke i rekao:

– Nemojte, gospođice. Meci mogu čovjeku i naškoditi.

Na vratima je stajala djevojka s puškom uperenom u Dantea.

– Ne budalite! Tko ste?

– Dante.

– To mi baš ništa ne znači. Radite li za Kerrigana?

– Ne.

– Odakle dolazite?

Djevojka je bila visoka i vitka. Moglo joj je biti dvadeset godina. Bujna plava kosa padala je do ramena. Bilo je u njoj nešto neobično, privlačno. Možda napetost s kojom je promatrala Dantea, možda hrabrost. Mogla je zapucati u njega kad je god htjela. Bio je siguran u to. Pokušao se sjetiti njezinog imena. Nije li Milt Crowe imao kćerku Laurie? Pokušao je:

– Ti si Laurie?

– To ti je svatko u dolini mogao reći!

– Nekada sam radio za Bozella. Pobjegao sam s njegovog ranča prije šest godina.

– Prije šest godina? – Laurie se namršti, pokušavajući se prisjetiti. – Tada je na Bozellovu ranču radio neki mladić. Nije nikada bio prijateljski raspoložen.

Dante se osmijehne. – Zašto jednostavno ne kažeš da je bio grub? Vjerojatno je bio.

– Kako si rekao da se zoveš?

– Dante.

– Zašto si došao na ranč?

– Želim razgovarati s tvojim ocem.

– Rano jutros odjahao je u dolinu.

– Majka?

– Mrtva je.

– Brat?

– Otišao je s ocem, što znači da sam sama na ranču. I s puškom u ruci. Nemoj to ni slučajno zaboraviti.

– Neću. Što želiš da uradim?

– Odjaši.

– To ne želim. Ne bih volio susresti Kerriganove momke prije nego što točno saznam što se događa u Granitu i okolici.

Spustila je pušku, ali ne suviše, i odgovorila:

– To ti i ja mogu reći ako želiš. Riječ je o krađi zemlje, posjeda. Kerrigan želi za sebe cijelu dolinu.

– Baš tako?

– Ne baš tako. Sve mora biti zakonski. Platit će nam rančeve, isplatit će nas, pa ćemo morati otići.

– Ili?

– Ili će ocu namjestiti neka-

kvu gužvu u kojoj će poginuti. Važno je da izgleda kao da je borba poštena.

– Tko zapravo vodi cijelu stvar? Dante spusti glavu.

– Kerrigan?

– Da, no on zapravo ne želi cijelu dolinu za sebe. Veći dio je već prodao ljudima iz Teksasa. Stižu ovamo ujesen. Nama su dali rok od trideset dana da napustimo dolinu.

– Što je s ostalim rančerima u dolini?

– U istoj su neprilici kao i mi.

– Pa zašto se ne borite zajedno?

– Protiv revolveraša? Profesionalnih ubojica?

– Zašto ne? Čudan je metak. Naciljaš li kako treba, srušit će i najjačeg čovjeka u zemlji.

Promrmljala je, ali dovoljno glasno da i Dante čuje:

– To je i Wade rekao...

– Gdje je on, Laurie?

– Tko? Mike Wade?

– Da.

– Ranjen je – oklijevajući odgovori djevojka, a onda iznenada poviče: – Pazi! Netko je iza tebe!

Istog časa Dante se bacio sa sedla na zemlju. Metak je zazviždao i očešao mu rame. Osjeti oštru bol. Čuo je još dva hica, a tanad je preletjela pored njegove glave. Dok je padao, prasnula je i Lauriena puška. Pucala je na tri čovjeka skrivena s druge strane dvorišta, među drvećem.

Dante je zgrabio svoj revolver i opalio. Jedan je ispao iz igre. Opalio je još jednom. Pogodio je i drugog napadača, ali je ovaj odgalopirao. Dok je treći pokušavao obuzdati i smiriti svoga konja, Dante je ponovno opalio. Tada Dante začuje kako ga Laurie zove neka uđe u kuću i skloni se. Poslušao je, svjestan da je to najgluplje uraditi dok zrakom lete meci. Najsigurnije je ležati na zemlji.

Utrčao je i doviknuo djevojci:

– Makni se od vrata. Pogledat ću jesu li još tu.

– Samo ti ostani gdje jesi! – odgovori mu poznati glas. – Ja ću pogledati što je s napadačima.

Okrenuo se i ugledao Mikea. Izgledao je užasno. Slab, upalih obraza, blijed, gotovo sasvim ošišane glave na kojoj su se jasno vidjele brazgotine od rane.

– Mike Wade! – uskliknu.

– Ono što je od njega ostalo – odgovori Wade s umornim smiješkom. – Kako si, Dante? U nekoliko sam navrata čuo ponešto o tebi. Dobro, ali i loše.

– Takvi su ljudi. I dobri i loši.

– To sam i zaslužio – promrmlja Wade. – Odmakni se od vrata, Laurie, i pogledaj što se događa sa stražnje strane kuće. I, pazi!

– Hoću, Mike! – Brzo se vratila i izvijestila: – Nema nikoga.

– Možda su odjahali. – Mike se namršti. – Sumnjam. Kad jednom počnu nešto takvo, ne prestaju dok ne završe posao. Možda ćemo biti zaposleni pucnjavom cijeli dan. Nadam se da te to ne smeta, Dante?

– Mislio sam da slijede mene zato što sam noćas pretukao jednog od njihovih, no čini se da nije tako.

– Možda djelimice. Sve je to dio Kerriganova velikog pothvata. Razgovarat ćemo o tome kad bude više vremena. Laurie, je li ostalo još kave?

– Na peći je. Zaključat ću vrata i paziti na okoliš, a vas

dvojica pričajte.

– Dobra djevojka – reče Wade Danteu. – Kuha najbolju kavu na svijetu. Hajdemo u kuhinju. Tamo ćemo razgovarati.

Dante se zavalio u stolicu čekajući da čuje Mikeovu priču. Htio se opustiti, ali nije mogao. Sada je naslućivao istinu o zbivanjima u dolini Manuelito. Sve je protiv rančera.

VI

– Zapravo, svemu sam ja kriv – počeo je Mike Wade. – Prije godinu dana primio sam pismo od staroga prijatelja iz Teksasa, Jubala Harrisa. Raspitivao se o životu u Arizoni. Pisao sam mu o tome spominjući probleme s vodom. Opisao sam i dolinu Manuelito kao primjer i savjetovao mu da izabere neko slično područje želi li živjeti u ovim krajevima. Ponovno mi je pisao i pitao me ima li u dolini Manuelito još nezaposjednute zemlje. Odgovorio sam mu potvrdno i opisao sve sadašnje rančere, jer me je i to molio. Nisam vidio ništa loše u tome što se čovjek raspituje za ljude s kojima će živjeti, doseli li ovamo. Nisam ni slutio što on radi s informacijama koje sam mu poslao. Ali poslao sam ih i vjerovao mu kao najveća budala.

– Zašto kažeš budala? – Dante se namršti.

– On je moja pisma davao Billu Kerriganu.

– To ti nisi mogao znati.

– Naravno da nisam, ali suviše sam rekao. Praktički, pozvao sam Kerrigana neka doseli ovamo sa svojim profesionalcima i preuzme dolinu Manuelito.

– S profesionalcima?

– To im je posao. To su i prije radili. Prije nego što je došao, Kerrigan je poslao ovamo odvjetnika da prouči okolinu i imovinsko-pravne odnose. Poslao je svog čovjeka i u glavni grad da podmaže novcem bude li se koji od rančera bunio. Ima tri profesionalna revolveraša i šest ili sedam stalnih jahača. Zaposlio je čak i dva dendija, čija je dužnost da obrade žene ako ustreba. Jednoga je poslao da zavede i Laurie. Opalila ga je bičem preko cijelog lica! Ona je prava djevojka, ali to ćeš i sam saznati, ako već nisi.

– A što se tebi dogodilo?

– Dobio sam dva metka od čovjeka zvanog Cam Bylander. Znaš li ga?

– Jednom sam naletio na njega. – Dante kimnu. – Srećom, nije tražio gužvu, inače tko zna što bi sada bilo sa mnom.

– Ja nisam imao nikakvih izgleda protiv Bylandera. Pobjegao sam ranjen. Kad sam prolazio pored Croweova ranča, Milt me zadržao, liječio i – sakrio.

– Bylander te nije slijedio?

– Nitko me nije slijedio. Znao je da sam teško ranjen, pa je mislio da ću jednostavno ispasti iz sedla. Uistinu je nevjerojatno da sam preživio. A kako je te noći kišilo, sprani su svi tragovi kopita mog konja.

– Znači, Milt Crowe je već znao što se događa kad te prihvatio?

– Ne toliko koliko zna sada. Prije dva tjedna, Kerrigan je dao Croweu trideset dana da proda svoj ranč i nestane. To je tipično Kerriganov način. Natjera te da prodaš zemljište po zakonu. U ugovoru, međutim, ne piše da za zemlju dobivaš

mnogo manje nego što bi trebao. Ne piše ni da su te ucjenjivali smrću. Kažem ti, Kerrigan je stručnjak u takvim stvarima.

– Jesi li poznavao Kerrigana prije nego što je došao ovamo?

– Samo po čuvenju.

– Što je s Bozellom?

– Upao je u stupicu iz koje se ne može izvući. Mora raditi sve što mu se naredi. Bozell je samo prividni vlasnik ranča. Kerrigan je glavni.

– Kako je Bozell slomio kuk?

– To se dogodilo nakon što sam ja otišao. Možda je to bio nesretni slučaj, možda nije. Ne znam.

Wade je zatim ispričao Danteu kako je poslije Kerriganove ucjene cijela obitelj Crowe počela s pripremama za dugotrajnu borbu. Stari Crowe ne želi popustiti Kerriganu i neće mu prodati ranč. Dante je po zidovima cijele kuće vidio spretno napravljene otvore za posmatranje i pucanje. Wade mu je spomenuo i zalihe hrane, kao i tunel koji su iskopali za slučaj da baš moraju pobjeći.

– Misliš li da sam revolveraš?

– Jesi li?

– Ne znam. Prilično se dobro služim revolverom. Neki bi možda i rekli da sam revolveraš, ali te uvjeravam da nikada nikome nisam prodao usluge, ako to išta znači.

– Da li te to brine?

– Ne mnogo.

– Tada to zaboravi. I ja mogu koristiti revolver prilično dobro. Bolji sam od prosjeka. Još kave? Laurie, vidiš li išta vani?

– Vani su dva čovjeka, sakrivena u šumarku istočno od staje. Slučajno sam ih ugledala. Moglo bi ih biti i više. Što će biti s ocem i Jasonom? Uskoro bi se trebali vratiti kući. – Okrenula se prema Danteu: – Oni me štite. Sva trojica. Otac, brat Jason i Mike. Nisu mi ni rekli da će otac i brat odjahati u grad da ne bih brinula. Voljela bih da nisam žena.

– To više nikada nemoj reći – odgovori Dante. – Nijedan muškarac ne bi me bolje branio od tebe, kao ono maločas.

– Doista to misliš, Dante? Obrazi su joj pocrvenili.

– Mislim. Radije bih bio na tvojoj strani nego na Kerriganovoj.

– Pa to baš i nije kompliment!

– Hoćeš li da ti udijelim bolji?

– Ako ga zaslužujem, da. Mike, možemo li išta drugo uraditi osim što tako bespomoćno čekamo?

Sati su prolazili. Spustila se i večer. Dante, Laurie i Mike smjenjivali su se na straži. Dante je razgledao tunel koji je bio ostavljen kao posljednje rješenje, prilika za bijeg od smrti. U tunel se ulazilo iz ormara. Milju od zgrade na ranču, na skrivenom mjestu, čekali su u svako doba spremni konji za bijeg.

Nekoliko su puta vidjeli ljude oko kuće kako pažljivo virkaju kroz granje drveća. Što se više spuštala noć, Laurie je postajala nervoznija. Bojala se da će otac i Jason pri povratku upasti u stupicu.

– Kad se sasvim smrači – reče Wade – bit će teško promatrati. Naši su izgledi sve manji, a oni će moći pucati na svaki prozor.

Odjednom Laurie uzvikne:

– Dolaze! Mnogo ih je više nego što smo očekivali!

– Tada žele pregovarati – smirivao ju je Mike. – Makni rezu s vrata i samo ih malo odškrini, ali se ne pokazuj. Dante će biti na prozoru do vrata s jedne, a ja s druge strane.

Dante se približio prozoru i pažljivo odmakao zavjesu. U dvorištu je bilo desetak jahača. Neke je odmah prepoznao. Bio je tu Tom Enders, kojeg je jučer pretukao u staji Sama Coogana. Zloglasni Bylander i Adams nisu bili s jahačima. Kerrigan ih vjerojatno čuva za »bolje« poslove.

Visok, plećat muškarac u sredini skupine poviče prema kući:

– Laurie Crowe! Izađi, želim s tobom razgovarati.

– Ljepše mi je unutra – odgovori Laurie. – Što hoćeš?

– Imam poruku od tvog oca.

Lauri zastane dah, tada se smiri i upita:

– Što poručuje?

– Htio bi te vidjeti. Dogodilo mu se nešto nezgodno, pa je završio u zatvoru.

– Hvala bogu što je u zatvoru! – prošaptala je Laurie, a onda vikne: – Hvala. Je li i moj brat u zatvoru?

– Bojim se da jeste, ali mogli bismo brzo srediti da ih puste. Hoćeš li s nama u grad?

– Ne večeras.

– Tada ujutro – odgovorio je čovjek, pa upita: – Je li Dante unutra?

Laurie upitno pogleda mladića, a kad je potvrdno kimnuo, odgovori:

– Da, tu je.

– Reci mu neka izađe. Imamo nalog za hapšenje.

– Ti nisi šerif.

– Ne, ali sam imenovan zamjenikom šerifa. Reci mu neka izađe.

– Sutra – nasmijala se Laurie.

I čovjek je odgovorio kroz smijeh:

– Jesi li udana, dušo? Ako nisi...

– Želiš li ti to metak u čelo? Odmah ću to srediti!

– Laurie, griješiš što skrivaš kriminalca... – Okrenuo se, mahnuo rukom prema jahačima i odjahao. Slijedili su ga.

Dante začuje Mikeov glas:

To je bio Kerrigan! Mogao sam ga pogoditi. Imao sam ga na nišanu. Trebao sam pucati. On bi to sigurno napravio da je imao na nišanu mene ili tebe. Takve ga »aktivnosti« održavaju.

Čekali su. Pažljivo su promatrali okoliš sa svih strana kuće. Dante je pazio na dvorište, Laurie je išla iz sobe u sobu i gledala kroz male otvore, a Mike je bio u kuhinji i pazio na stražnje prilaze zgradi.

Tada su ih ugledali.

– Dvojica se polako privlače prozoru spavaće sobe – rekla je Laurie tihim glasom. Bila je napeta.

– Vidim trojicu u dvorištu – javi se Dante. – I više.

– I sa stražnje su strane dvojica – dojavi Mike.

Kerriganovi ljudi polako su se približavali. Bilo je samo pitanje kad će napasti. Mike Wade pogasio je već prije sve svjetiljke, pa je i unutra bilo mračno. Dopuzao je do Dantea:

– Što da radimo?

– Svatko po jedan pucanj, tada na pod i do ulaza u tunel. Ne zaboravi što sam rekao, Laurie – obrati se Dante djevojci. – Jedan pucanj, pa puzajući do

tunela. A sada, svatko na svoje mjesto. Kroz pola minute viknut ću – pali!

Dante se ponovno namjestio uz prozor i, naprežući oči, ugledao u mraku jedan lik. Podigao je pušku i naciljao, te viknuo »Pali!«. Istodobno su odjeknula tri pucnja. Čim je opalio, Dante se sklupčao na pod i krenuo prema tunelu. U kuću su doprli jauci pogođenih. Sekundu zatim napadači su sa svih strana otvorili vatru na kuću. Meci su prodirali kroz zidove, razbijali prozore.

Prva je do tunela stigla Laurie i otvorila maskirana vrata u tajni prolaz. Zatim je stigao Dante, pa Wade, koji zadihano reče:

– Vrijeme je da krenemo.

– Prvo ti, Laurie – reče Dante. – Onda ti, Mike. Ja ću posljednji. Zatvorit ću ulaz u tunel i maskirati ga odjećom, tako da ga odmah ne mogu otkriti.

Izvana su dopirali pucnji iz pušaka i revolvera. Kerriganovi momci kao da su se dobro zabavljali.

– Misliš li da će pronaći tunel?

– Možda neće – reče Wade – ali bolje je ne riskirati. Počne li Kerrigan pretraživati kuću, bolje je da smo što dalje.

Pucnjava utihnu. Za nekoliko minuta početi će Kerriganovi ljudi provaljivati u kuću. Nikoga neće naći. Dante se smješkao. Ljudi kao što je Kerrigan znaju smisliti savršene planove i pobjesne kad im propadnu.

Tunel je vodio prema rijeci. Izišli su i žurno nastavili dalje. Poslije nekog vremena, Dante ih zaustavi:

– Laurie, Mike, stanite! Razmišljam da bih baš sada mogao posjetiti Bozella na njegovu ranču. Gotovo svi Kerriganovi ljudi trude se da upadnu u Laurienu kuću, pa na Bozellovu ranču nema nikoga. Volio bih da s njime porazgovaram.

– Ne budali! – reče mu Wade ljutito.

– Zašto? Svaka povreda Kerriganove taštine ide nam u prilog. Je li se išta promijenilo na Bozellovoj farmi otkad sam otišao? Jesu li kuća i staja iste ili je Bozell sagradio nove?

– Sve je po starom.

– Bozellova žena?

– Ellen? Još je tamo.

– Kako je?

– Nije baš presretna, no nikada nije ni bila.

– Što je s Edyjem Herseyjem?

– Napustio je ranč prije nekoliko godina.

– Mike, mislim da bih noćas mogao odjahati do Bozella i sakriti se u staju. Kad Kerriganovi ujutro odjašu, razgovarat ću s Bozellom.

– Neće te slušati.

– Ako je očajan, možda i hoće.

– Osim toga – nastavi Wade – svi Kerriganovi ljudi sigurno neće izjahati. Uvijek ostavlja nekolicinu na ranču kao stražu.

– Znam, ali nitko neće ni pomisliti da bih se usudio doći na ranč, pa će biti manje oprezni.

– Ja to ne bih napravio.

– Povrijedim li tako Kerrigana, vrijedi pokušati.

– Slažem se s Mikeom – doda Laurie. – Sigurniji si, ostaneš li s nama.

– Nitko od nas nije siguran sve dok je Kerrigan u dolini. Želim ga malo usporiti. Ovo je jedan način: izazivati ga, ismijati, ujahati u njegovo gnijezdo i

odjahati a da ti ne može ništa. Moram to pokušati, Laurie. Poslušajte me sada. Hoću da ostanete ovdje, dobro skriveni, sve do kasno popodne. Kad se vratim, poći ćemo zajedno u Granit.

– Zašto?

– Da izbavimo iz zatvora tvog oca i brata.

– Kako?

– Jedostavno, oslobodit ćemo ih. Moramo Kerriganu slati udarce sa svih strana, što jače – to bolje. Slažete li se?

Pa, da – reče Wade. – Žao mi je što od mene nemaš više koristi i što sam ranjen. Budi pažljiv noćas, Dante. I sutra.

Čak i u tami primijetio je da se Laurie mršti.

– A kako ćeš dospjeti do Bozzelova ranča?

Pješice. Koliko to god glupo zvučalo, volim pješačiti. Brzo se i nečujno krećem. Sretno do sutra!

VII

Ponovno se našao u Bozellovoj staji, u kojoj je spavao pune četiri godine, kao dječak. Kad ušao, prvo je otišao do mjesta na kojem je Bozell držao bič. Još je tu! Dodirujući ga, sjetio se prvih batina i bičevanja koje mu je Bozell priuštio kao dvanaestogodišnjem dječaku. Od tada je mrzio Adama Bozella. No, mnogo je toga od njega i naučio. Naučio je boriti se, naučio je što je to tvrdoglavost, upornost, snaga. Naučio je i što je mržnja. Bozell ga je svojim ponašanjem prisilio da nauči koristiti nož, revolver i bič. Mike Wade natjerao ga je da misli dok ih koristi.

Kako je dobro poznavao staju, lako je pronašao mjesto na kojem će se sakriti i pričekati jutro. Nije se bojao da će ga Kerriganovi momci otkriti, pa je mirno zaspao.

Kad se probudio, svitalo je. Pogledao je kroz rupu između dva balvana zida prema kući. Iz dimnjaka se dimilo. Netko je, znači, već zapalio vatru u peći. Poslije nekoliko minuta, na vratima kuće ugleda Ellen. Krenula je prema bunaru, vitka i privlačna kao i prije šest godina. Tada je iz barake za kauboje izišao visok i zgodan mladić. Mahnuo je Elleni rukom i prišao:

– Dobro jutro. Da ti pomognem?

Ellen je kimala i nešto rekla, ali Dante nije čuo.

Mladić je iz Elleninih ruku uzeo vedro s vodom i krenuo prema kući. Kad su stigli do trijema, spustio je vodu na zemlju i snažno zagrlio Ellen. Otela se iz njegova zagrljaja, ali ne odmah, i sa smiješkom na licu uzela vedro pa ušla u kuću.

Dante se suho nasmiješio. Znači, to je danas žena koju je prije šest godina poželio. Da li je poželio Ellen? Više nije bio siguran u to što je tada osjećao. Šest godina bile su vječnost.

Poslije sat vremena cijeli je ranč bio na nogama. Kauboji su se prali, zajutorkovali. Dante je prepoznao zloglasne revolveraše Cama Bylandera, Honyja Adamsa, Taga Wessona i Maxa Howlanda. Najopasniji je bio Bylander. Pojavio se i Bill Kerrigan. Vjerojatno nije ni pomišljao na to da bi se netko usudio doći na ranč nepozvan i bez dozvole.

Kad je Karrigan odjahao sa svojim ljudima prema Granitu, na ranču je ostavio samo dvoji-

cu. Ti su se momci ubrzo porječkali, pa je jedan od njih ljutito mahnuo rukom i krenuo prema staji. U međuvremenu se Dante počeo izvlačiti iz svog zaklona. Bradati kauboj otvorio je vrata staje i ušao. Srećom, unutra je bilo tamno pa mu je trebalo nekoliko časaka da privikne oči. To je Dante iskoristio i, da ne bi izazvao galamu, reče tiho, ali oštrim glasom:

– Budi miran, držim te na nišanu. Ne poseži za revolverom. Ne po...

Bradonja je ipak posegao. Bilo je to glupo i nepotrebno, ali izvukao je revolver. Dante je opalio, pa još jednom. Drugi je metak pogodio revolveraša u rame. Pao je, teško ranjen.

– Budalo – prošapće Dante – zašto si morao potezati revolver?!

Bradati nije ni trebao odgovoriti. Dante je znao da ga je izvukao nagonski. Jednostavno, nije se mogao suspregnuti.

Dante je došao do vrata staje i zaostao, pa pogledao u dvorište. Nigdje nikoga. Tada na vrata kuće izađe Ellen. Gledala je u njega. Okrenula je glavu prema unutrašnjosti kuće, kao da nekome nešto govori, a zatim opet pogledala prema Danteu. Potrčao je prema kući.

Tek kad je stigao do trijema, prepoznala ga je: – Dante? Dante!

– Da, Ellen, ja sam. Želim razgovarati s Bozellom.

– Dante! – dopre iz kuće Bozellov glas. Rekli su mi da si ovdje, ali nisam vjerovao. – Ovdje sam. Izađite.

– Da bar mogu! Uđi ti!

Ellen kimne. Njezin smiješak nije mogao biti ljepši.

– Da, Dante, uđi! Maknula se s vrata. Dante prijeđe tri stube i uđe. Adam Bozell, nepokretan u naslonjaču, mrko ga je gledao. Bio je odjeven, ali nije imao revolver. Meksikanka koja je kuhala bila je u kuhinji. Dante ju je vidio kroz poluotvorena vrata.

– Tko je to maločas pucao? – upita Bozell.

– Jedan od tvojih ljudi potegao je na me revolver. Ranjen je, pa ću ga donijeti u kuću.

– Ovamo ga nećeš donijeti. – On nije moj čovjek. Nitko od njih nije!

– Ipak ću ga donijeti – reče Dante i zamoli Ellen neka pripremi krevet, vodu i zavoje. Otrčao je do staje, podigao ranjenog plaćenika i unio ga u kuću, pa rekao: – Pobrini se za njegove rane, Ellen!

– Dobro, učinit ću što mogu.

– Ja ću dotle razgovarati s Bozellom.

– On ti neće pomoći, Dante. – Spustila je glas. – Više nije ništa. Ništa!

– A Kerrigan?

– Ako ništa drugo, bar zna što radi.

– Obrazi su joj porumenili: – Nikada ga nećeš zaustaviti, Dante. Nitko ga nikada neće zaustaviti.

– Velik i važan čovjek, ha? Ukrutila se na tu zlobnu upadicu.

– Dovoljno velik. I sam ćeš to iskusiti.

– Veliki čovjek sa četiri profesionalne ubojice.

– Ljudi kao ti. Zar nisi i ti revolveraš?

– Ne znam. Ponekad se i sam to pitam. Da li ikada razmišljaš o tome kakva si supruga – lojalna, postojana – kakva?...

– Ne moram o tome razmišljati. – Bljesnula je očima. – Znam što sam i kamo idem.

– S Kerriganom?

– Ako želim. Što na to kažeš?

Tada se iz druge sobe začuo Bozellov glas:

– Dante, dođi ovamo. Želim s tobom razgovarati.

Dok se vraćao prema Bozellu, mislio je kako zapravo i nije iznenađen Elleninim riječima. Možda i nije kriva što se tako ponaša i misli. Bozell nije nikada bio suviše privlačan. Zapravo, čudno je da ga Ellen nije napustila već prve godine braka.

– Kerrigan te goni – reče Bozell – zbog onoga što si mu dosad priredio.

– Nije ni čudo.

– Budala si ako ostaneš ovdje! Imaš li koji revolver viška?

– Mogu ti ga nabaviti – reče Dante.

– Ni riječi o tome Ellen.

Dante je otišao u staju. Dok je podizao s poda revolver ranjenog kauboja, osjeti opasnost i nagonski se baci ustranu. Drugi od dvojice Kerriganovih čuvara vratio se s jahanja po ranču i zatekao Dantea. Jedan udarac šakom i već je bio u Danteovim rukama. Svezao ga je, zapušio mu usta i uzeo i njegov revolver.

Kad se vratio Bozelu, upitao je:

– Gdje da ih stavim?

– Jedan daj meni u ruke. Sakrit ću ga ovdje, u stolac. Drugi stavi iza knjiga na gornjoj polici. Do tamo još mogu doseći.

– Što namjeravaš?

– Još ništa. Ali, sada barem imam izgleda.

– Revolver? Mršavi izgledi.

– Kao i tvoji. Bolje je da odeš prije nego što se Kerrigan vrati.

– Hoću, ali prije toga spalit ću tvoju baraku za kauboje.

Bozell se uspravio kao da ga je nešto ujelo: – Hoćeš vraga!

– Izgorjet će.

– To je moje vlasništvo.

– Tada ga otpiši, zaboravi! Za nekoliko sati pretvorit će se u pepeo.

– Kamo će onda Kerrigan smjestiti svoje ljude?

– Zar te to uopće brine?

Bozell načas utihne, a zatim pogleda Dantea nečim što je nalikovalo smiješku:

– Ne bi me tako brinulo da nije moje. A sada, odlazi!

Otišao je u staju po burad petroleja, koji se koristio za svjetiljke. Dante otkotrlja jedno prema brvnari za kauboje. Sustigla ga je Ellen.

– Bolje je da ne dovršiš to što si započeo – reče mu.

– Moram.

– Uhvatit će te, pa makar im to bilo posljednje što će uraditi.

– Neka pokušaju!

Unio je bure u baraku i ispraznio ga. Izašao je, zapalio šibicu u kroz prozor ubacio u baraku. Liznuo je plamen i vatra se začas raširila. Crni dim dizao se visoko u zrak. Ako je itko od Kerriganovih momaka u dolini, vidjet će ga i jurnuti prema ranču. Zato je Dante hitro otrčao prema konjušnici i uzjahao na prvog konja kojeg je ugledao.

VIII

Jahao je uz rijeku prema skrovištu u kojem su ga čekali Laurie i Mike. Kad se približio, ugledao je djevojku kako mu trči u susret s toplim osmijehom na licu. – Brinuli smo za tebe, Dante. Vidjeli smo crni dim iz smjera Bozellova ranča.

– To je gorjela Bozellova baraka. Ja sam je spalio.

– Ti?!

– Sada će mnogi Kerriganovi momci spavati na otomanu. To im se neće svidjeti. Neki će ga napustiti, a neki će postati nervozni.

– Jesi li imao problema?

– Malo. Razgovarao sam s Bozellom. Nije imao čak ni revolver. Dao sam mu dva, za svaki slučaj.

– Znači, zatvorenik je u vlastitoj kući?! – upita Laurie. – Znaš, tata ga je htio posjetiti nekoliko puta, ali mu je Ellen uvijek govorila da Bozell nije kod kuće. Jesi li razgovarao s njom?

– Jesam. Na Kerriganovoj je strani. Kako se ti osjećaš?

– Malo sam preplašena.

– Ne izgledaš tako.

– To je iznutra. Radim sve što moram, ali u sebi želim da sve bude što prije gotovo... da je već gotovo. Zašto se događaju takve stvari?

– Ponekad čovjek i nađe odgovor na takvo pitanje, ali se ne osjeća ništa bolje. Kad bi se ljudi poput Kerrigana, Bozella, Dantea...

– Sebe ne moraš ubrajati u to društvo.

– Volio bih da ne moram.

Dok su polako hodali prema skrovištu, razgovarajući, zastala je i pitala ga:

– Dante, imaš li i drugo ime? Nikad nisam čula da te netko drugačije zove.

– To je jedino koje imam. Dante.

– Je li ti to ime ili prezime. Potrebno ti je ime.

– Izaberi jedno.

– Smijem li? – sramežljivo je zapitala.

– Zašto ne?

– Zato što bi ti sam sebi morao izabrati ime.

– Nisam imao priliku, Laurie. Malo je ljudi ima. Dadu ti ime dok si još tako mlad da ne možeš ni prigovoriti. Koje bi ti ime odabrala?

– Mislim da ću te zvati... Ne, moram razmisliti.

– Dobro, pričekat ću. Toliko sam godina imao samo jedno ime, pa mogu još pričekati.

Kad su ušli u skrovište, dogovorili su se da će Laurie i Dante to isto popodne otići do grada, a Mike će ostati da se odmori. Još se nije oporavio od rana što ih je zadobio u okršaju s Bylanderom.

Popodne, prije nego što su krenuli, Mike ih je upozorio da budu oprezni jer bi mnogi Kerriganovi momci mogli biti uokolo u potrazi za Danteom. Možda je Kerrigan pustio iz zatvora starog Milta i Jasona, pa je bolje ne zaletavati se.

Kad su se približili granitu, već se smrkavalo. Krenuli su ka zapadu gdje se nalazilo prostrano polje s gustim raslinjem, pogodno za skrivanje. Tu su se pobrinuli za konje i izabrali ugodno mjesto za noćenje.

– Čim svane, otiću ću u grad do šerifa i vidjeti jesu li tvoji još u zatvoru. Jesi li mi smislila ime?

– Nisam. Ne mogu. Pričekaj. Ti si komplicirana osoba.

– Komplicirana? Zašto?

– Spavaj! – Nasmijala se. – Hoću da budeš odmoran sutra ujutro. Razgovarat ćemo prije nego što odeš u grad.

Kimnuo je, sklopio vjeđe i nasmiješio se. Bio je siguran da će mu smisliti lijepo ime, ime koje će mu pristajati. Laurie je bila divna djevojka. Priznala je da

se boji, a ipk se tako dobro držala. Napad na njezin dom i bijeg kroz tajni prolaz izazvao bi u mnogih žena histeriju. Bila mu je draga.

Kad se probudio. Laurie je već bila budna. Priredila mu je kavu, pazeći da dim vatre ne bude gust i vidljiv.

– Misliš da će biti teško? – upitala je.

– Nadam se da neće. Pogledao je prema gradiću koji se u daljini kupao u jutarnjem suncu. – Otići ću ravno u šerifov ured. Valjda se već probudio. Ako nije, dići ću ga iz kreveta. Zatim ćemo zajedno otići u zatvor i osloboditi ti oca i brata. Sve će trajati nekoliko minuta. A ti pazi! Da se ne znam što dogodi, čekaj me ovdje. Ako se ne vratim, ako se tvoji ne vrate, i dalje čekaj. Ni za živu glavu ne približuj se gradu!

Šutke je kimnula.

Istog časa kada je krenuo i ostavio je da ih čeka, upita se zašto je nije poljubio na rastanku, ili bar zagrlio. Onda pomisli kako bi se vjerojatno uvrijedila da je to kojim slučajem uradio. Nije je, zapravo, ni poznavao. Djevojke su čudne kad je riječ o takvim stvarima. Nekim djevojkama poljubac baš ništa ne znači, drugima je svetinja. A Laurie? Njoj bi poljubac bio dovoljno važan da natjera Dantea neka sjedne i razmisli što zapravo želi od života. Bio je zaljubljen, ali kratko, u djevojku koja je u Tucsonu umrla od sušice. Više se nije ni sjećao kako je izgledala. Čudno. Bila je jedino stvorenje u njegovom životu koje je doista volio.

Bilo je vrlo rano i on se uvukao u grad koji je još spavao. Kad je zakucao na vrata šerifove kuće, iznutra se čulo gunđanje:

– Odmah! Što se dogodilo? Vrata su se otvorila i Santee je ugledao Dantea. – Ti!? Što radiš ovdje? Ako te Kerrigan...

– Što ako me Kerrigan? – prekine ga Dante mirno.

– Govori se da si spalio Bozellov ranč, da si...

– Imaš li ključeve zatvora?

– Imam, ali...

– Dođi, idemo u zatvor!

– Ne znam zašto bih... – Šerifu je glas naglo zadrhtao, a pogled hitro odlutao iza mladićevih leđa.

Dante se brzo okrenuo i pogledao u istom smjeru. Između obližnjeg šerifovog ureda i susjedne zgrade stajao je neki čovjek.

– Hajdemo, šerife – nastavi Dante, ne skidajući pogled s neznanca. – Idemo!

Tada ugleda drugog čovjeka. Zatim još jednog. Dante je jezikom ovlažio usne. Htio je vjerovati da su ta trojica obični prolaznici, ali znao je da nije tako. Upao je u stupicu ispred šerifove kuće.

Čovjek koji je stajao nasuprot, krene prema Danteu. Odmah ga je prepoznao: revolveraš Honey Adams. Promatrao je kako se Adams približava, ali je istodobno krajičkom oka pazio na drugu dvojicu. Stajali su malo iza Adamsa, slijeva i zdesna, i pokrivali ga. Adams se zaustavio na pola puta. Ruke su mu se lagano klatile, desna vrlo blizu revolvera. Lice mu je bilo bezizražajno, tijelo napeto.

– Dante! – viknu. – Ovaj put nećeš pobjeći. Naš si!

Dante je mirno stajao i čekao. Trudio se da ne pokaže kako su mu se mišići na rukama ukruti-

li. Iako je bio svjestan svakog pokreta dvojice Adamsovih pratilaca, pravio se kao da ih uopće ne primjećuje. Čuo je kako se šerif polako povlači prema vratima kuće, na sigurno, i pomisli: »Sada će početi. Sada će pucati. Čim Adams progovori...

Adams se lagano nagnuo naprijed.

– Gotov si Dante! Ako ne...

– Dok je to govorio, rukom je krenuo prema revolveru i izvukao ga.

No, samo to. Dante je bio brži. Činilo se kao da je revolver sam skočio u njegovu ruku. Dva puta je pucao. Prvi se metak zabio u Adamsova prsa i zanio ga, drugi ga je srušio.

Istodobno dok je pucao na Adamsa, bacio se na trijem šerifove kuće i nastavio pucati u Adamsove pratioce. Prvo je pucao u napadača Adamsu zdesna. Opalio je samo jednom, ali pažljivo i točno, i čovjek se srušio. Istoga časa, Dante se već kotrljao na drugu stranu trijema i pucao na trećeg napadača. Taj je već bježao natraške, i nasumce pucao prema šerifovoj kući. Dante ga je mogao pogoditi, ali je pustio da pobjegne.

Rezultat? Jedan je pobjegao, jedan je mrtav, a jedan ranjen. Dante se polako uspravio. Možda su ta trojica bili sami u Granitu, pa razbojnik koji je pobjegao neće imati gdje tražiti pomoć. Činilo se da njegov pokušaj da oslobodi Milta Crowea i njegovog sina mora biti odgođen. Povikao je:

– Šerife! Sante! Gdje si?

Nitko nije odgovarao.

– Vratit ću se, šerife. Još danas – promrmlja za sebe mladić.

Pretrčao je glavnu ulicu i krenuo prema salunu, u dvorištu kojega se nalazila javna kuća. Nikada nije u njoj bio, ali je znao gdje je. Još kao mladić o djevojkama u javnoj kući pričao mu je Hersey na Bozellovu ranču. Tada mu je uzgredice rekao nešto što mu je sada dobrodošlo: Sophijin konak, tako se zvala javna kuća, nikada se nije zaključavao. To je bilo jedino mjesto u Granitu gdje će prvih nekoliko sati biti siguran, gdje ga nitko neće tražiti.

Kad je ušao, obreo se u sobi za primanje posjetilaca, raskošno uređenoj i punoj mirisa parfema. U njoj tako rano nije bilo nikoga. A onda su se iznenada, otvorila vrata i u sobu je ušao krupan i mišićav Meksikanac. Vidjelo se da je pospan i ljutit.

– Što hoćeš? Zatvoreno je – govorio je dok se približavao. Tečno je govorio engleski.

– Kako ti je ime?

– Gomez. Kažem ti da si prerano došao.

Dante izvadi revolver. Gomezove se oči suziše. Zastao je i jezikom ovlažio usne.

– Ne počinji gužvu – reče mirno Dante. – Neću gnjaviti djevojke.

– Zašto si onda došao?

– Tko vodi ovu kuću? Sophie?

– Nikad nisam čuo ni za kakvu Sophie. Žena za koju radim zove se Clara Brady.

– Tada s njom želim razgovarati.

– S a d a ? !

– Zašto ne?

– Lako je to reći. Ti je ne poznaješ. Probudim li je tako rano, otkinut će mi glavu.

Dante se nasmiješi i mahne

revolverom:

– Samo ti kreni i odvedi me do njezine sobe, a ja ću se pobrinuti za ostalo. Kreni!

Ušli su u jednu od soba. Nije bila velika ni osobito uređena. Samo veliki krevet, posuda za umivanje, zrcalo... i miris parfema.

Dante priđe krevetu, rekavši Gomezu: – Ostani gdje jesi. Budem li morao pucati, neću se mnogo nećkati. Clara! – vikne tada. – Clara, probudi se! Želim s tobom razgovarati.

Na Danteov glas, žena otvori oči i naglo sjedne. Dugačka riđa kosa padala joj je neuredno preko ramena. Koža na licu bila je blijeda, tu i tamo pokrivena borama. Moglo joj je biti oko četrdeset godina. S dobrim make-upom i mnogo pudera i crvenila za usne vjerojatno je izgledala kao tridesetogodišnjakinja. Lijepe smeđe oči prestrašeno su zurile u revolver u Danteovim rukama.

– Ne vrištite! – upozori je mladić. – Inače ću ga upotrijebiti.

Pogledala je Gomeza i bijesno prosiktala:

– A što ti radiš? Plaćam te da čuvaš ovo mjesto od kojekakvih tipova, a ti... Što hoćeš? – upita Dantea.

– Vjerujete li mu? – pokazao je revolverom u Gomeza.

– Nikada nikome ne vjerujem – odgovorila je čvrstim glasom.

– Hoće li uraditi sve što mu naredite?

– Možda.

– Možda će me ovdje tražiti neki ljudi. Ne želim da me ubiju.

– Zar to nije strašno! – uzviknula je podrugljivo.

– Kako hoćete. Dođu li i nađu li me ovdje, bit će grdne pucnjave.

– Tko vas goni? – znatiželjno ga je pogledala.

– Kerrigan.

– Da niste vi...

– Dante.

Kimnula je, namrštila se i zašutjela. Dante je točno znao o čemu sada razmišlja. Javna kuća poslovala je nezakonski. Svi su u gradu znali da javna kuća postoji, mnogi su u nju nvraćali, ali su se svi ponašali kao da ne postoji. Tako bi moglo i ostati, uz jedan uvjet: da nema pucnjave, neprilika, nasilja. Dogodi li se štogod, šerif će zatvoriti javnu kuću. Bilo bi to i skupo i glupo za ženu kao što je Clara.

– Gomezu – polako je izgovorila – ovdje si samo ti i djevojke. Nikada nisi čuo za Dantea. Nikada!

– Ako to želite... – Meskikanac se mrko zagledao u Dantea.

– Baš to želim – presjekla ga je. – Skuhaj kavu i donesi je ovamo. Tada stražari pred vratima i ne daj nikome da uđe. Djevojke ne treba buditi. Neka spavaju. – Rukom je pokazala prema jednom naslonjaču, u uglu sobe: – Sjedni, Dante. Ionako od spavanja više nema ništa. Zašto si uzeo na nišan Kerrigana?

– Tako se dogodilo. – Sjeo je i ispružio noge.

Promatrala ga je s velikom znatiželjom:

– Ne izgledaš mnogo zabrinut.

– Dovoljno.

– Čula sam maločas pucnjavu. Ti?

– Možda.

– U koga si pucao?

– Honey Adams.
– Adams? Mora da dobro pucaš!
– Dosta dobro.
– Što će biti ako se pojavi Cam Bylander?
– Nadam se da neće. – Dante se nasmiješi.
– Bi li i njega ubio?
– Možda. Ovisi.
– O čemu?
– O tome hoće li to biti važno ili ne. O tome uvijek sve ovisi. Na primjer, ti me ne želiš štititi, ali ne želiš ni pucnjavu u javnoj kući, pa si donijela i odgovarajuću odluku.
Šutjela je, a zatim upita:
– Uvijek si takav, Dante? Uvijek razmišljaš?
– Pokušavam.
– I ja, ponekad, ali malo. Da razmišljam o onom što radim ili što ću raditi, vjerojatno ne bih ni bila u Granitu. Radila bih u Chicagu.
– Sviđa ti se tamo, ha?
– Kao novac. Jednom ću se vratiti.
Gomez je ušao s kavom. Oštro je gledao u Dantea. Nije mu se svidjelo ni ono što mu je Clara rekla:
– Gomezu, ulij kavu u šalice pa se vrati do ulaznih vrata. Ako itko pokuša ući, zaustavi ga.
– A popodne?
– Radimo kao i uvijek, ali Dante ni za koga nije ovdje. Čak ni djevojke ne smiju znati da je tu.
– Dobro.
Dante je osjećao da bi Meksikanac bio kadar dojaviti Kerriganu da je on ovdje, samo kad bi mu se pružila prilika.
– Hoćeš li štogod popiti? – upita Clara Dantea.
– Ne. Kava je dovoljna.
– Znaš, sve mi se to uopće ne sviđa.
– Znam. Ne želiš neprilike.
– Koliko ćeš dugo ostati ovdje?
– Volio bih razgovarati s Kerriganom.
– Što! S Kerriganom?
– Da. Tada bih otišao odavde.
– Mislila sam da si rekao kako te Kerrigan i njegovi momci gone.
– Točno.
– Ipak želiš vidjeti Kerrigana?
– Da. Želim da mi pomogneš i pošalješ nekoga po njega. Obećajem, neće biti pucnjave.
– To ti kažeš.
– Tako i mislim. Želim ovdje razgovarati s Kerriganom i poslije toga otići. Bude li pucnjave, njegovi će ljudi upasti unutra, a ja želim otići živ.
Šutjela je, a zatim reče:
– Neće upaliti. Istoga časa kad uđe, bit će pucnjave i ti to znaš. A to je nešto što ne podnosim... nasilje. Bude li ovdje pucanja, morat ću zatvoriti kuću. Uvijek je tako. Uvijek netko drugi pravi neprilike, a djevojke plaćaju ceh. I ovako nam je dosta neprilika. Ti ni ne znaš...
– Ne znam, Clara – prekine je – ali tvrdim da će Kerriganovi momci, ne nađu li me nigdje drugdje, doći i ovamo i zahtijevati da pretraže prostorije. Bolje je da do toga ne dođe.
– Kad bi bar otišao...
– Hoću, Clara, ali tek pošto razgovaram s Kerriganom.
– Što ako on odbije doći ovamo?
– Već je dolazio ovamo?
– Nekoliko puta. Viđao se s Annabellom.
– Zovi Annabellu. Reci joj

neka napiše poruku Kerriganu. Neka mu napiše da za njega ima važnu informaciju. To će ga natjerati da dođe.

– Što će poslije toga biti s nama?

– Ništa. Reći ćeš mu da si bila bespomoćna i da sam revolverom natjerao Annabellu neka piše poruku.

– I neće biti pucnjave?

– Neće. Obećajem!

– Ako ne pristanem?

– Ostat ću ovdje, a Kerriganovi će momci prije ili poslije, doći na pomisao da bih se baš ovdje mogao kriti, pa ćeš imati više neprilika negoli da uradiš to što ti kažem. A tada će ti zatvoriti kuću.

– Možda i neće. Šerif Santee i nije neki šerif.

– Želiš li riskirati?

Clara je naposljetku popustila. Tada je u sobu žurno upao Gomez.

– Maločas su se dvojica raspitivala da li je netko u kući. Mislim da su to bili Matthews i Colby.

– Je li Kerrigan u gradu?

– Netko je odjahao do Bozellova ranča da mu javi neka dođe. Colby kaže da će, kad Kerrigan stigne, prevrnuti cijeli grad kako bi našao Dantea.

– Jesi li čula? – upita Dante Claru.

– Voljela bih da te nikad nisam srela. – Gomez, probudi Annabellu i pošalji je ovamo.

IX

Annabella je bila sitna vitka ženica, neobično blijeda; bez pudera na licu. Nije imala ni dvadeset godina. Još je bila u spavaćici. Pogledala je nezainteresirano u Dantea, pa upitala Claru:

– Što hoćeš? Trebalo bi da se dobro ispavam ujutro...

– Hoću da Kerriganu napišeš poruku. Javi mu da mu želiš nešto važno reći.

– To je sve? – Annabella zatrepta očima.

– Papir i olovka su ti na stoliću. Gomez će odnijeti poruku.

Annabella krene prema stoliću, ali zastane i reče:

– Obećala si da ćeš narediti Gomezu neka me se kloni. Ne volim ga!

– Razgovarat ću s njim o tome.

– To si i prije govorila.

– Ne brini. Ionako ću ga se uskoro otarasiti. Prljav tip.

Kad je Annabella napisala pisamce, Clara ga je pažljivo pročitala.

– Izvrsno – reče dok ga je pružala Danteu.

– Tko će odnijeti poruku Kerriganu? Gomez?

– Da. Ne brini. Uradit će to kako mu kažem. Neće ništa ni zucnuti o tebi.

* * *

Jutro je polako odmicalo. Gomez je otišao i vratio se. Clara je javila Danteu da Annabellina poruka čeka Kerrigana kod točitelja u salunu, kamo redovno navraća kad god dođe u grad. Ako dođe, primit će je.

– Zašto, zapravo, želiš razgovarati s Kerriganom? – upitala je mladića.

– Ako ti kažem, mislit ćeš da je to glupost. Želim ga upozoriti.

– Upozoriti?!

– Da. Reći ću mu da neće uspjeti preuzeti dolinu Manuelito.

Clara sumnjičavo zakima.

– Pa on ne radi ništa loše. To mu je posao. Za to je plaćen.

– Da straši ljude? Ucjenjuje ih? Neće uspjeti.

– To mu želiš reći?

– Otprilike.

– Nasmijat će ti se u brk.

– Vjerojatno.

– Tada ne vidim razloga da...

– Samo ti brini o svojoj kući, a Kerrigana prepusti meni.

– Da sam na tvom mjestu, odmah bih pobjegla.

– To bi bilo najlakše.

– Možda i ne bi. Gomez kaže da salun cijelo jutro nadziru.

– To mi nisi rekla – Dante se namrštio.

– To ti ne bi ništa značilo.

– Vjerojatno imaš pravo.

Clara se brinula. Što je više o svemu razmišljala, to joj se Danteov plan manje sviđao. Taman kad je opet htjela početi s razuvjeravanjem, u sobu je upao Gomez:

– Ovdje je! Kerrigan!

– Dovedi ga u Clarinu sobu – brzo će Dante.

– Tražio je da vidi Annabellu...

– Reci mu da ga prvo ja želim vidjeti – prekine ga Clara i nervozno pogleda Dantea.

– Ne brini. Obećao sam da neće biti pucnjave.

– Dovedi ga ovamo – ponovi Clara Gomezu. – I ne spominji Dantea.

Dante je znao da su nekoliko slijedećih minuta odlučujuće. Ako Gomez ništa ne kaže Kerriganu i dovede ga u Clarinu sobu, kao što mu je naređeno, Kerrigan će gledati u cijev Danteovog revolvera prije nego išta shvati. Neće se usuditi da potegne svoj. S druge strane, Gomez bi mogao sve upropastiti. Čak i da ništa ne kaže, Kerrigan bi prema njegovu neprirodnom ponašanju, nervozi i usiljenosti mogao štogod i naslutiti.

– Vrati se u krevet i lezi, Clara – reče Dante. – Kad se Kerrigan pojavi na vratima, želim da se napola uspraviš u krevetu i mahneš mu prijateljski rukom. Pozovi ga da uđe. Neće me vidjeti sve dok ne bude prekasno...

– Obećao si mi... – Glas joj je bio promukao

– Ne brini. I ne zaboravi: ponašaj se prirodno!

Dante je promatrao vrata i pokušao ne misliti na Gomeza i sve što bi Meksikanac mogao zakuhati. Ali tu nije mogao ništa učiniti. Sve što je mogao, bilo je to da se nada da će Kerrigan ući u Clarinu sobu bez revolvera u ruci.

Prošla je dugačka minuta, najduža u Danteovu životu. Osluškivao je. Tijelo mu je bilo napeto. Kerrigan i Gomez već su trebali biti ovdje. Ako ne stignu za nekoliko sekundi...

Tada začuje glasove i korake. Netko je pokucao, vrata su se otvorila i čuo se Gomezov glas:

– Evo gospodina Kerrigana, Clara. Kaže da...

Kerrigan uđe. Bio je visok, dobro građen, nasmiješen. Moglo mu je biti oko četrdeset godina. Imao je ugodan glas:

– Zdravo, Clara. – Podigao je ruku s namjerom da skine šešir. – Primio sam poruku od Annabelle, pa sam došao da...

– Drugi put, Kerrigane – reče Dante.

Mladićev je revolver bio uperen u Kerrigana. Kerrigan je nagonski posegnuo rukom prema svojem, ali taman kad ga je trebao zgrabiti, ruka kao da mu se sledila, ukrutila. Nije je mi-

cao. Duboko je uzdahnuo. Pokušavao je ponašati se tako kao da ga se sve to ne tiče, ali nije mogao sakriti krupne graške znoja na čelu.

– Dante?

– Da, Dante.

– Hajde, pucaj. Nikada ti se neće pružiti bolja prilika.

– Hoćeš li se okladiti na to?

Kerrigan je ponovno duboko uzdahnuo:

– Što želiš od mene?

– Mislio sam da bismo mogli porazgovarati.

– Nemam ti što reći.

– Onda slušaj.

– Hoću, vraga! – Kerrigan se okrene prema ženi u krevetu. – Clara, bolje je da odmah nestaneš iz zemlje. I ti i sve djevojke.

Clara nije odgovorila. Činilo se da je bez daha od straha. Dante je govorio u njezino ime:

– To nije greška ni Clarina ni djevojaka. I nju držim na nišanu, Kerrigane, baš kao i tebe. Prisilio sam ih da ti pošalju poruku.

– Nek' ide do vraga! Tko se god okrene protiv mene...

– Mnogo ih je koji se okreću protiv tebe – prekine ga Dante – i zato sam te želio vidjeti. Neko vrijeme imao si priliku da preuzmeš dolinu Manuelito pomoću prisilnih prodaja. Više je nemaš. Nećeš uspjeti u tome što si nakanio.

– Neću, vraga!

– Kažem ti. Budeš li se zadržavao u ovim krajevima, slistit ćemo te. I tebe i tvoje ljude.

Kerrigan je šutio. Činilo se kao da razmišlja o onome što mu je Dante rekao. Tada odgovori:

– Nemate nikakvih izgleda, Dante. Suviše sam zaglibio u sve ovo da bih se sada tek tako povukao.

– Tada ćemo te uništiti.

– Tko to? – Kerrigan se glasno nasmije. – O kakvim to ljudima koji su protiv mene govoriš, Dante? Sve što možeš to je da sakupiš šačicu prestrašenih rančera i ništa više. Moji će se ljudi boriti. Imaju iskustva u takvim borbama.

Dante je znao da Kerrigan govori istinu, kao i to da ne zna koliko bi ljudi mogao sakupiti za borbu. Možda dvanaestak, a to je premalo. Postoji razlika između Kerriganovih bezobzirnih i grubih momaka i kauboja nenaviklih na nasilje. Kerrigan je čovjek koji će iskoristiti svaku priliku da se dočepa onoga što je naumio. Čak i to da puca u Dantea tu, u Clarinoj sobi, pruži mu li se prilika.

– Skini opasač s revolverom i baci ga na pod – reče Dante.

Kerrigan je oklijevao, ali posluša.

– A sada? – upita.

– Okreni se i stavi ruke iza leđa. Ne želim da ti štogod glupo padne na um.

– Požalit ćeš ovo...

– Okreni se!

Kerrigan se okrenuo i stavio ruke straga. Dante mu je prišao, no nije ni pokušao da mu veže ruke, što je ovaj vjerojatno očekivao. Umjesto toga, zamahnuo je rukom i tresnuo Kerrigana revolverom po glavi. Dok je ruka još bila u zamahu, Clara je užasnuto uzviknula »Ah!«, što je Kerrigana upozorilo da nešto nije kako treba. Pokušao je izmaknuti glavu i revolver ga je samo dijelom zahvatio, ali dovoljno snažno da ga obori na pod.

– Rekao si da nećeš... – po-

čela je Clara.

– Udarac u glavu? Ne brini. Zbog toga će optužiti mene, a ne tebe. Naruči vodu i gazu, klekni pored njega i počni mu brisati lice. Brini o njemu. Kad dođe k sebi, bol u glavi bit će tako jaka da će Kerrigan biti uvjeren da si ti anđeo milosrđa.

– Vraga! Jedino o čemu će razmišljati to je kako da te uhvati.

– Možda imaš pravo. Zato je bolje da odmah odem. – Nasmiješio se. – Bilo mi je ugodno s tobom.

– Zar doista odlaziš?

– Naravno.

– Voljela bih da te nikada nisam upoznala.

– Ne krivim te – Ponovo se nasmiješio. – Sretno, Clara!

Dante je izišao iz sobe, prošao pored namrgođenog Gomeza i izišao u dvorište. Do glavne ulice bilo je tek dvadesetak metara. S druge strane nalazio se šerifov ured i zatvor. Kad bi stigao neopaženo do zatvora i oslobodio Milta Crowea i njegovog sina, ostvario bi ono zbog čega je zapravo i došao u grad. A zašto ne bi mogao stići do zatvora? Nitko ni ne pomišlja na to da će netko provaliti u zatvor. Možda će baš zato uspjeti.

X

Odlučio je da ipak ne ode ravno na glavnu ulicu, nego da uz začelje saluna dospije do ugla sporedne i glavne ulice. Tako će izbjeći rizik da na glavnoj ulici naleti na Kerriganove momke. Odmah iza ugla, preko puta, nalazio se šerifov ured. Dovoljno je pretrčati glavnu ulicu. S obzirom da je tek podne, šerif je vjerojatno još u svom uredu.

Krene prema zatvoru. Kad je izišao na glavnu ulicu, krajičkom je oka ugledao ispred saluna tri revolveraša; Kerriganovi momci vjerojatno čekaju gazdu. Dvojica su stajala na trijemu pred trgovinom nasuprot salunu, i promatrali ulaz u salun.

Neka žena i dječak dolazili su prema Danteu i on pomisli kako sada sve ovisi o sreći. Do sada je sve išlo dobro. Nitko nije na njega obraćao pažnju. Ako su ga oni ispred saluna i vidjeli, vjerojatno su mislili da je samo prolaznik koji prelazi ulicu.

Stigao je na drugu stranu ceste, popeo se na trijem ispred šerifovog ureda, otvorio vrata i ušao. Šerif Carl Santee bio je zavaljen u stolcu, s nogama na stolu, i drijemao. Kad je čuo da se vrata otvaraju, naglo je posegnuo rukom ka revolveru, ali se predomislio. Imao je i razlog: u njega je već bio uperen Danteov revolver.

– Ti! – uskliknu šerif visokim glasom. – Mislio sam da si...

– Zar ti nisam obećao da ću se vratiti? – podrugljivo upita Dante.

– Ali ja...

– Gdje su ključevi zatvora? Kreni!

– Ako... ako to učiniš, Dante...

– Žuri mi se, šerife, pa radi kako kažem – prekine ga mladić. – Ako itko sada upadne ovamo, ti ćeš prvi zaraditi metak.

Kreći prema zatvoru!

Zatvorske ćelije nalazile su se u stražnjem dijelu ureda. To je bila sretna okolnost, jer nije trebalo izlaziti na ulicu. Šerif je nevoljko uzeo ključeve.

– Zažalit ćeš. Namjeravao sam popodne osloboditi zatvorenike, a sada će to biti bijeg iz zatvora.

– Strašno! – odgovori Dante suhim glasom.

Šerif je otključao drvena vrata, zatim željezna koja su bila iza njih i stao na stranu. Izišao je Milt Crowe, pedesetogodišnjak, visok, mršav, naborana lica. Zastao je na vratima ćelije i upitao:

– Što se događa, Santee?

– Pitaj Dantea.

Rančer je pogledao prema mladiću.

– Dante? Nisi ti valjda onaj...

– Jesam. Nekada sam radio za Bozella i u međuvremenu odrastao.

– Sjećam te se. Kako se sve to dogodilo?

– To je dugačka priča, a sada nemamo vremena. Kerrigan je u gradu, a i mnogi njegovi ljudi. Bilo bi dobro da što prije nestanemo.

– Već sam se prestao nadati. Znaš li kako su nas uhapsili? Kerriganovi su nas ljudi opkolili i počeli izazivati kako bismo potegli revolvere. No, mi smo ih prešli. Moj sin i ja potukli smo se usred te gužve, doista potukli, pa nas je šerif morao pritvoriti zbog narušavanja reda. To nas je spasilo. Da ti iskreno kažem, moj sin ima vraški snažne pesnice. Još ih osjećam.

Iz ćelije izađe i Jason Crowe, visoki osamnaestogodišnjak. Bio je vrlo nalik Laurie.

– Zdravo, Dante – rekao je kratko.

– Nisam mogao ni pomisliti da će nas šerif tako dugo zadržati zbog obične tučnjave. Gdje su konji? – upita Milt.

– Poveli smo i konje – reče Dante – ali ih nisam doveo u grad. Laurie ih čuva u poljani izvan grada, dobro sakrivene.

– Laurie? – ponovi Milt – Bila je prije pola sata ovdje u zatvoru. Čuo sam njezin glas, ali ne znam što je tražila.

Dante utihnu. Ako je Laurie bila jutros ovdje, a ne izvan grada kao što su se dogovorili, tada ih konji možda više ne čekaju. Vjerojatno je čula pucnjavu rano jutros kada je poginuo Adams. Dulje nije mogla izdržati, pa je došla u grad da vidi što se zbiva. Što se s njom poslije dogodilo mogao je samo pretpostaviti. Možda je u blizini. Možda bi mu to i šerif mogao reći, iako njemu ne treba mnogo vjerovati.

– Bili smo zabrinuti za Laurie – nastavi rančer. – Lijepo je biti slobodan, ali ne znam kamo nas to vodi.

– Neće biti ugodno – odgovori Dante.

– To vjerujem. Stvari se odvijaju brže nego što sam očekivao.

– Što je s drugim rančerima u dolini? Nećkaju li se?

– Kao i ja.

– Možete li ih nagovoriti na borbu?

– Šest ili sedam rančera, da.

– Pobrinite se da ih što prije obradite. A sada krenite. Nemojte me čekati. Ako ne nađete Laurie s konjima izvan grada, krenite ravno prema skrovištu uz rijeku. Tamo vas čeka Wade. – Pogledao je kroz prozor na ulicu. Ništa se nije izmijenilo. – U blizini vidim nekoliko osedlanih konja. Imate li išta protiv toga da ih posudite? – upitao je Milta i nasmijao se.

– U ovakvim iznimnim okol-

nostima nemam. Volio bih da i vi krenete s nama.

– Pridružit ću vam se poslije.

Dok su uzimali svoje puške i revolvere, Milt Crowe se obratio bespomoćnom šerifu:

– Imate neugodan posao, Santee. Najbolje bi bilo da ga napustite.

– Dobro znam što radim – nabusito odgovori šerif.

– A možda bi nam dobrodošao novi šerif! – reče Milt i zajedno sa sinom iziđe iz ureda, praćen Danteovim riječima:

– Ne tratite vrijeme. I nemojte jahati glavnom ulicom. Držite se sporednih.

Dok je mladić gledao kroz prozor da vidi hoće li Milt i Jason odjahati neprimijećeni, čuo je šerifov glas.

– Punu minutu bio si mi okrenut leđima. Mogao sam te ubiti, Dante.

– Pa zašto nisi?

– Nemaš baš visoko mišljenje o meni kao šerifu?

– Ne, nemam.

– Pokušaj raditi ovaj posao bar jednom u životu. Najveći dio vremena lako je biti šerif. Tu i tamo je, opasno, ali znaš što trebaš raditi. I radiš što bolje možeš. Ali ne znam što bi jedan jedini čovjek mogao uraditi kad se nađe licem u lice s naoružanom ruljom, organiziranom, opasnom. Sâm je. Nitko mu ne može pomoći. Mogao sam već poginuti. Mogao sam dati ostavku. Ali napravio sam nešto drugo. Glumim.

– Što?!

– Glumim. Eto, to radim. Što bi se dogodilo da uhapsim Kerrigana? Što misliš koliko bih živio?

– Dugo ne bi – polako će Dante.

– E, vidiš! Zatvorio sam Milta i njegovog sina nakon što su pritiješnjeni Kerriganovim momcima odglumili tučnjavu. Držao sam ih u zatvoru dulje nego obično. Što misliš, zašto? Zato što me je Kerrigan neprekidno salijetao da ih pustim. A vani su čekali Adams i Bylander. Rekao sam Kerriganu da sam o svemu brzojavno obavijestio okružnog suca i da ih moram držati u zatvoru sve dotle dok sudac dođe.

– Znači, ti nisi na Kerriganovoj strani?

– Nisam, ali sam ga ne mogu pobijediti. Ako Milt okupi rančere, borit ću se s njima. Usprotivim li se Kerriganu sâm, nemam nikakvih izgleda.

Sve je to moglo biti istina. Dante je shvatio da mora promijeniti mišljenje o Santeeju. Šerif glumi, ali ima dobar razlog. Čekao je na pravu priliku da se pokaže, čekao je da se ljudi iz doline Manuelito probude.

– Što se dogodilo s Laurie – upitao je iznenada.

– Prije nego što mi je išta stigla reći, ušao je Kerrigan s nekoliko ljudi. Odveli su je.

– Odveli?!

– Kerrigan je rekao da joj želi nešto pokazati. Čim su došli do vrata, dvojica njegovih revolveraša zgrabili su je i iznijeli, smjestili u kola i potjerali konje prema Bozellovu ranču. Kerrigan mi je rekao da je neće povrijediti i ja mu vjerujem. On samo ne želi da Laurie bude slobodna, da priča, da unosi nemir među rančere.

– Znači, namjerava da je čuva na Bozellovu ranču?

– Bar privremeno.

Dante priđe vratima i pogleda prema salunu. Sada je tamo

bila poveća skupina jahača. Znao je da je među njima i Kerrigan. Tko zna možda je Kerrigan kad se osvijestio ispravno pomislio da je Dante još u gradu. Okrenuo se prema šerifu i upitao:

– Imaš li staju iza zatvora?

– I konja u njoj! Ne znam kako bih te mogao spriječiti da ga ne odvedeš...

Nije mu trebalo mnogo da dođe do staje. Konja je odoka procijenio da je izdržljiv. Pažljivo je izabrao deku i sedlo. Bio je gotov za manje od dvije minute. Krenuo je prema vratima i pogledao van, kako bi se uvjerio da nikoga nema u blizini – i sledio se. Prema staji su dolazila dva čovjeka. Jednoga nije poznavao, ali je zato drugog dobro znao. Revolveraš Cam Bylander! Najopasniji u svom zanatu. Bio je niskog rasta, mršav, blijedog lica i vodnjikavoplavih očiju. Bio je mlad, ali nimalo privlačan. Šepao je.

Dok su se približavali staji, Dante je čuo kako Cam govori:

– Želim iskušati sivca. Ako je dobar, kupit ću ga.

– Možda ga šerif neće prodati – reče drugi revolveraš.

– Prodat će ga! Nasmrt je preplašen. Dodir prstom i... pobjeći će!

Dante se brzo odmakne od vrata. Nije imao vremena čak ni ponovno privezati sivca. Konj je bio osedlan, spreman za jahanje. Dante pomisli kako je Bylander izabrao najgori trenutak da iskuša konja. A možda nije. Kad netko to želi uraditi, svejedno je u koje će doba dana ili noći jahati.

Stao je sa strane, sasvim uza zid razmišljajući: Tako se uvijek događa. Čovjek pokušava izbjeći ovakvo iskušenje. Zašto bih se suprotstavio Bylanderu? Što bi dokazalo to ako je on brži, ili sam to možda ja? Kad bi postojao način... Oh, postoji! Zadovoljno je kimnuo i približio se vratima. Revolveraši su upravo otvarali vrata.

– Baš lijepo što šerif nije zaključao vrata – reče neznanac.

– Katanac me ne bi zaustavio! – odgovori Bylander.

– Kerriganu se to neće svidjeti.

– Do vraga Kerrigan! Pogledaj što radi! Preuzima u svoje ruke cijelu onu prokletu dolinu.

Otvorili su vrata i ušli. Neznanac je uzviknuo:

– Hej, pogledaj! Sivac je već osedlan. Baš me zanima da li je šerif...

Dante progovori:

– Budite mirni, obojica! Ruke u vis!

Revolveraši zastadoše kao ukopani. Neznanac je odmah podigao ruke, no Bylander ih je samo odmakao od tijela.

– Ništa ne pokušavaj, Bylander! – opomenu ga Dante oštrim glasom.

– Dante! – Bylanderov je glas bio napet. – Jesi li to ti, Dante?

– To mi je ime.

– Mislio sam da voliš poštenu borbu.

– Protiv tebe? – podsmjehnu se Dante. – Najmanje si dva puta brži od mene, pa protiv tebe nemam izgleda.

– Kukavica, ha?

– Naravno, kukavica. A sada se okreni, Bylander. I ti – reče Dante neznancu.

– Kukavica! – Bylander pljune. – Nikada nisam mogao ni pomisliti da si kukavica.

– Nećeš više nikada ništa ni

misliti ne uradiš li što ti kažem. Okreni se prema zidu! O d m a h !

Neznanac nije gubio vrijeme i odmah se okrenuo prema zidu. Bylander je oklijevao. Htio je pokušati, boriti se. Bio je brz, oprobano najbrži na revolveru. Pomislio je da bi možda mogao povući revolver i pucati prije Dantea iako je mladić već držao uperen revolver, ali to je bila samo prolazna misao. Samo sekunda i mogao bi poginuti. Riskirati?

– Miruj, Bylander! – uzviknu još jednom Dante.

– Nisam mislio da si takva kukavica!

Njegov je glas prigušivao zvuk Danteovih koraka dok im se približavao. Tada je hitro raspalio Bylandera po glavi, odmah potom i neznanca. Taj je čuo što se dogodilo Bylanderu, pa je pokušao izmaknuti glavu. Dante ga je morao mlatnuti dva puta.

Dante je znao da niti jedan nije teško ranjen. Za nekoliko minuta će se osvijestiti i početi će urlati. Do tada, nadao se, bit će daleko. Krenuo je prema izlazu, ali onda oklijevajući zastane, pa se vrati. Nije ni obraćao pažnju na neznanca. Razmišljao je o Bylanderu, koji je u životu ubio mnogo ljudi. Bio je odgovoran što su mnoge žene obudovjele i pridonio povećanju broja grobova.

Nazvao ga je kukavicom! Vjerojatno je isto govorio svima koje je ubio, kako bi ih izazvao. Sada su ti ljudi mrtvi. Ako je netko brži na revolveru od suparnika, nije pošteno da se bore. Bylander je, zapravo, profesionalni krvnik, a s njima su izgledi maleni.

Bylander je pucao desnicom, toga se Dante dobro sjećao. Gledao je sada tu bespomoćnu ruku kako skvrčena leži u prašini. Prišao je bliže, podigao nogu i snažno petom nagazio na Bylanderovu desnicu. Zatim ponovo, pa opet.

Dante pogleda u ruku ubojice, ruku kojom je ubijao. Krvarila je, a vjerojatno je i nekoliko kosti na šaci bilo slomljeno. Dugo će vremena proći dok će Bylander opet koristit desnicu, a možda više nikada neće biti tako vješt i brz kao što bijaše. Kao revolveraš je gotov. Nitko ga se neće bojati. I što je najvažnije, Kerriganu više neće pomagati.

***

Dok je jahao prema istočnom izlazu iz grada, držao se podalje od glavne ulice. Kad je iza njega ostala i posljednja kuća, promijenio je smjer i kružno objahao grad. Snažno je mamuzao konja i nastavio prema zapadu. Ako su Kerriganovi momci prije sat vremena odveli Laurie prema Bozellovu ranču, možda će ih stići. I doista, poslije nekog vremena u daljini je ugledao oblak prašine, a poslije još nekoliko milja brzog galopa i kola s konjima. Pratila su ih tri jahača. Dvojica su sjedila na stražnjim sjedalima, a netko je zgureno sjedio pored kočijaša. Dante je bio siguran da je to Laurie.

Usporio je. Da je uz kočijaša bio samo jedan pratilac, pokušao bi napasti i osloboditi Laurie, no sada treba smisliti nešto drugo.

Skrenuo je sa ceste i prečicom krenuo prema Bozellovu ranču. Rahlo pjeskovito tlo usporavalo je kretanje i bit će mu

potrebno mnogo više vremena da bi stigao do ranča nego što je mislio. Da je nastavio jahati za kočijom, brzo bi je sustigao, ali to nije smio.

Stigao je do ulaza u dolinu Manuelito gotovo istodobno s kolima na kojima je bila Laurie. Spustio se niz padinu i krenuo ravno prema rijeci. Među gustim raslinjem i drvećem na obali rasedlao je konja, pa sedlo i deku sakrio i pokrio s nekoliko većih kamena. Čim bude mogao, vratit će se i uzeti ih. Ne bude li kišilo, sedlo se neće oštetiti. Oslobodio je sivca i pustio ga da odjuri. Ako netko i prepozna konja, to neće biti tako skoro.

Krenuo je nizvodno, držeći se drveća i žbunja. Koračao je žurno, a nadomak ranču uspori i produži oprezno i tiho.

Dobro je poznavao svaki djelić ovoga kraja, osobito raslinjem obrastao predio što je spajao rijeku s kućama na ranču. Sjetio se i nekoliko skrovitih mjesta u grmlju koje su ptice koristile kao gnijezdišta. Iz jednog od njih promatrat će ranč.

Pronašao je skrovito mjesto među drvećem, sa svih strana obraslo trnovitim grmljem. Izvana se činilo da je neprohodno, nije se ništa vidjelo osim isprepletenih grana. Obišao je grmlje i sa stražnje se strane uvukao. Mjesta je bilo dovoljno i, što je još važnije, otuda se vrlo dobro vidio cijeli ranč.

U dvorištu nije bilo nikog. Kola s konjima stajala su pred stajom. Laurie je vjerojatno odvedena u kuću, a njezini su pratioci s njom. Ostaci barake u kojoj su kauboji spavali i koju je on spalio, podsjeti Dantea na nedavni susret s Bozellom. U konjušnici je vidio samo tri konja.

Dva muškarca iziđu iz staje, pa ponovno uđu. Ellen je pošla do bunara po vodu, a pratio ju je momak koji je onda vedro s vodom odnio u kuću. Prije nego što su ušli, mladić ju je snažno zagrlio, no ona se nije branila.

Bilo je kasno popodne. Jahači su se polako vraćali na ranč. Poslije večere će na spavanje, ili u staju, ili u kuću, a neki u Granit, u salune. Dante je odlučio da pričeka noć. Kad se smrkne, približit će se zgradama i proučiti prilike u kući. Nastojat će da vidi gdje je Laurie. Osim toga, mora dojaviti Bozellu da je pomoć na putu.

Počelo se smrkavati. Večera je, čini se, bila poslužena ranije nego što je uobičajeno. Nekoliko je Kerriganovih momaka odjahalo prema Granitu, no većina je ostala na ranču jer se spremalo na oluju.

Još dva sata čekanja. Kad su se prve krupne kapi kiše, praćene snažnim vjetrom, spustile na dolinu, Dante krene. Bilo mu je drago što kiši, jer će to neke revolveraše natjerati da ostanu u staji.

Bio je mokar do kože. Osjećao je kako hladnoća prodire u njegovo tijelo. Nadao se da će u Bozellovoj kući imati priliku da se bar malo osuši i ugrije. Sve je ovisilo o tome koliko će Kerriganovih ljudi zateći u kući i o tome što će biti ako ga primijete. Pretpostavljao je da je većina jahača smještena u staju, no ipak će provjeriti to kroz prozore ako ikako bude mogao.

Krenuo je ravno ka konjušnici. Poznavao je svaki kutak i sve njezine nedostatke. Konji Kerriganovih momaka nalazili su se u ograđenom koralu, a samo je nekoliko životinja bilo u natkrivenom dijelu. Jedno je mjesto na ogradi bilo sla-

bo održavano, pa je Dante lako skinuo nekoliko greda. Konji nisu bili u blizini, ali noću će naići na otvor i nestati. To mu može pomoći, ali i ne mora, no, Kerriganovi će se momci pošteno oznojiti dok ih uhvate.

Htio je pogledati u staju, ali se predomislio. Prići staji iz koje je u svakom času mogao izići neki od revolveraša, bio bi nepotreban rizik i zato je krenuo ravno prema kući. Nije to bila velika kuća. Imala je dvije spavaće sobe, kuhinju, blagovaonicu i prostrani dnevni boravak. Unutra nije bilo mjesta za mnogo ljudi.

U jednoj od spavaonica gorjela je svjetiljka. Svjetlo se naziralo i kroz prozore blagavaonice i sobe za dnevni boravak. Dante je išao od prozora do prozora, ali ništa nije vidio jer su zavjese bile navučene. Pokušao je prisluškivati, ali ni to nije pomoglo. I vrata i prozori bili su zatvoreni zbog kiše. Ulazna vrata, dakako, nisu bila zaključana. Nikada se ni nisu zaključavala. Mogao je lako ući u kuću, ali je prije toga htio točno znati koliko je ljudi unutra.

Prišao je ulaznim vratima. Kad je posljednji put bio ovdje zatekao je Bozella kako nemoćno sjedi u stolcu odmah do vrata. Možda je tamo i večeras. Ako uopće može računati na ikakvu pomoć, računao je na Bozella.

Polako je okrenuo ručicu na vratima i malo ih odškrinuo. Ugledao je Bozella, na istom mjestu u naslonjaču. Činilo se da drijema. Istodobno začuje iz blagovaonice glasove i prema onome što su govorili, zaključi da momci kartaju.

Tada Bozell podigne glavu i oštrim pogledom pogleda u odškrinuta ulazna vrata. Mogao je vidjeti tko viri iza njih i mogao je podići uzbunu, ali nije rekao ni riječi.

Jedan od kartaša poviče:

– Hej, tko je otvorio ulazna vrata?

– Vjetar – brzo odgovori Bozell. – Tko god ušao posljednji, nije dobro zatvorio vrata.

– Pa to je bilo prije jedan sat – čuo se isti muški glas.

– Ipak, vrata su se otvorila – upornim će glasom Bozell. – Neka ih netko od vas trojice zatvori.

Dante je čekao. Bozell mu je upravo rekao da su unutra trojica.

– Mogu se pobrinuti za jednog ili dvojicu – nastavio je Bozell glasno.

– Jednog ili dvojicu? O čemu to, do vraga govoriš?

Dante je shvatio. Adam mu je dao na znanje da može srediti jednog ili dvojicu kartaša. Još ima uza se revolver koji mu je krišom dao kad ga je posjetio, i neće oklijevati da puca.

– Upravo sam govorio kako bi bilo vrijeme da jedan od vas trojice zatvori vrata! – viknu Bozell prema kartašima.

– Ellen, zatvori vrata! – reče ljut glas.

– Zatvori ih sam! – odgovori mlada žena.

Dante je stajao na trijemu i čekao. Sada mnogo toga ovisi o Bozellu. Nepokretan je i tko zna bi li mogao ustati iz stolca, ako zatreba. Što se god dogodilo, suđeno mu je da promatra sjedeći. Kad ostane bez metaka, ostat će bespomoćan. Dante ga je još mrzio, ali je istodobno znao da Bozell ima i nekoliko dobrih strana.

– Ja ću zatvoriti vrata – reče drugi muški glas. – Nemojte dijeliti karte dok se ne vratim.

Čuli su se koraci. Revolveraš je stigao do vrata i gurnuo ih rukom da zatvori. Nije ni pogledao napolje,

pa nije vidio da je Dante postavio nogu između vrata i praga. Vrata su se odbila i vratila prema revolveraši.

– Što je to... – zaustio je ljutito i širom otvorio vrata.

Kad je ugledao Dantea, zgrčio se i potegao revolver, ali prekasno. Dante je već pucao i odmah utrčao u sobu, preko sklupčanog kauboja. Ellen i druga dvojica još su bili u blagovaonici. Jedan je skočio na noge i krenuo rukom prema revolveru, a drugi se bacio na pod.

U međuvremenu je Bozell izvukao skriveni revolver i opalio u kartaša koji je stajao. Pogodio je. Pucao je tada i prema onome što se bacio na pod, ali ga nije pogodio. Njega je pogodio Dante. Kartaš je ostao ležati licem na zemlji.

Bozell je i dalje pucao, sve dok nije ispraznio revolver. To nije bilo potrebno, no to je tipično za Bozella. Dante se sjetio noći kad je morao napustiti ranč, pošto je Bozell ispucao sve metke u tijelo Indijanaca. Godine su prošle, a Bozell se nije promijenio.

Ellen je vrištala. Buljila je u leševe, zatim u Dantea i Bozella, pa opet počela vrištati.

– Ušutkaj je, Dante – brzo reče Bozell. – Ubij je, ako treba. Ja nemam više metaka.

Ellen je gotovo pala natrag u stolicu. Pokrila je lice rukama i počela jecati. To je ipak bolje od vrištanja. Dante je zatvorio ulazna vrata i pitao:

– Koliko je ljudi u staji?

– Mislim sedam – odgovori rančer i doda: – Možda osam. Napuni mi, molim te, ovaj revolver. I stavi rezu na vrata.

Dante je osigurao vrata, zatim pojurio u kuhinju i zakračunao stražnji ulaz. U blagovaonici je zastao i pitao Ellen:

– Gdje je Laurie?

Nije odgovorila. I dalje je plakala.

– Daj mi metke, proklet bio! – viknu Bozell. – Što misliš, kako ću braniti kuću ako nas netko napadne?

– Dat ću ti metke kad to dođe na red. Sada imam prečeg posla. Gdje je Laurie Crowe?

– U spavaćoj sobi – reče Bozell. – Neka tamo i bude.

– Ne želim da tamo čami. Želim se uvjeriti da je dobro.

Ušao je u prvu spavaću sobu. Svjetiljka nije gorjela, no u mraku je nazreo krevet. Prazan. Krenuo je prema drugoj spavaćoj sobi i otvorio vrata. Netko je nepomično ležao na krevetu.

– Laurie!...

Iz mraka se čulo mumljanje i čudni glasovi. Shvatio je da su joj nečim začepili usta. Noge i ruke bile su joj svezane. Oslobodio ju je.

– Dante! – uzviknula je i odmah dodala: – Što da ti kažem? Nisam smjela poći u grad. Ni ti nisi trebao doći ovamo.

– Ipak sam došao. Znaš tu sam godinama radio, pa se osjećam kao kod kuće.

Sjela je na krevet i rukama ženstveno poravnala kosu. Dante upita:

– Što je Kerrigan namjeravao s tobom? Samo te držati kao taoca?

– Točno. Svojim je ljudima naredio da me ne smiju ni taknuti. Jedan od momaka nije bio osobito ljubazan, ali durgi mi nisu pravili neprilike.

– Dante – viknu Bozell – Gdje si, do vraga? Stigli su posjetioci!

Dante je čuo kako netko kuca na vrata i nešto govori, pita. Ljudi u staji vjerojatno su čuli pucnjavu i došli pogledati što se događa.

Vrativši se u dnevnu sobu, pažljivo je zagledao u revolveraše na podu. Nijedan se nije micao. Bili su mrtvi.

Bozell reče tihim, promuklim glasom:

– Gdje su meci? Obećao si...

Prekinula ga je buka koja je dolazila izvana. Kerriganovi ljudi pokušali su provaliti u kuću. Bezuspješno. Vrata su bila dobro zatvorena i čvrsta, reza navučena. Tada netko poviče: – Hej, Rogers, Pete, Tarboe! Što se to događa unutra? Čuli smo pucnjavu...

Dante priđe Bozellu i šapne:

– Reci im da se spakuju i nestanu s ranča. Reci da sve preuzimaš u svoje ruke. Daj im rok do jutra.

– Tko će ih natjerati da poslušaju?

– Ti i ja, a možda će nam stići i pomoć iz grada, iz doline, s okolnih rančeva.

– Hoće, vraga!

– Santee će sve organizirati.

– Onaj beskičmenjak?!

– I mene je iznenadio. Osim toga, i Milt Crowe će poduzeti sve što može.

– On je u zatvoru.

– Više nije.

– Gdje su meci?

– Ako ti ih dam, ispucat ćeš ih uludo. Da ih imaš, već bi pucao u vrata. A do jutra nam meci mogu i korisnije poslužiti.

Ljudi iz Kerriganove družine lupali su po vratima. Bozell je kratko razmišljao, zatim vikne:

– Gubite se! Odlazite s mog ranča. Imate na raspolaganju deset minuta da nestanete. Deset minuta! – vikao je Bozell i bijesno škljocnuo praznim revolverom prema vratima.

Vani tišina. Dante pričeka deset sekundi, a tada ispali metak vrata. Čuo se uzvik boli. Zatim su Kerriganovi momci osuli paljbu na vrata izvana.

– Reci im opet, Bozell – ponovi Dante. – Reci im da odu.

– Hoću metke.

– Reci im neka odu.

– Do vraga, Dante...

– Reci!

Bozell poviče:

– Mičite se od mojih vrata. Spakujte se i odjašite dok možete. Inače ćete stradati! – Tada pogleda Dantea i slomljenim, promuklim glasom reče – Hoću metke!

– Hoćeš li štedjeti?

– Do vraga štednja! – Bilo bi bolje da smo odgovorili na pucnjavu.

– Njihovi su meci probili vrata i odletjeli prema zidu, a mi stojimo sa strane...

– Zar mi nećeš dati metke?

– Hoćeš li štedjeti?

– Neću ih uludo ispucati... ako te to tješi.

– Dobro. Ne pucaj kad to nije potrebno. – Dante mu pruži metke, pa napuni svoj revolver.

– Mogu li štogod pomoći, Dante? – dovikne Laurie iz druge sobe.

– Treba nam metaka.

– Sakupit ću sve što nađem. – Dok je išla prema leševima doda: – Ne brini, još se nikada u životu nisam onesvijestila.

– Puške donesi meni – dovikne Bozell.

Laurie upitno pogleda Dantea. On odobri.

– Odnesi mu ih. Jednu čuvaj za sebe. I revolver.

Pogledao je prema Ellen. Još je sjedila u stolcu, a glava joj je počivala na rukama. Tu i tamo, kratko bi zajecala.

Dante joj priđe i rukom dotakne rame:

– Ellen...

– Ne diraj me!

– Hoćeš li prileći?

– Oni... oni su mrtvi – Ellen duboko uzdahne. – Ti si ih ubio! Ne dotiči me!

– Pa tko te dotiče? – mirno reče Dante. – Hoćeš li se odmoriti?

– Ostavi me na miru.

– Dobro, kako želiš.

Vratio se Bozellu i gledao kako Laurie skida opasače s revolverima s leševa. Bila je blijeda, a usne je čvrsto stisnula. Na desnoj ruci vidio je krv. Obrisala ju je o haljinu. Progovorio je:

– Iskreno se nadam da će tvoj otac i brat stići ovamo do jutra s još nekoliko rančera. Trebat će nam pomoć.

– Zar si ih oslobodio?!

– Sat vremena nakon što si se ti pojavila u gradu.

Kimnula je i namrštila se.

– Čula sam pucnjavu. Poslije toga ništa se nije dogodilo, satima se nitko nije pojavljivao, pa sam pošla u grad da vidim mogu li ti pomoći. Nisam to smjela, zar ne?

– Ni ja nisam mogo čekati, pa sam došao ovamo. – Toplo se nasmiješio. – No, sve će biti dobro.

– Tata zna da sam ovdje?

– Saznat će.

– A do tada?

– Morat ćemo se nekako održati... ti, ja i Bozell.

– Možemo li?

– Moramo.

– Bla, bla, bla – upadne Bozell. – Gubimo vrijeme. Donesi mi te puške.

Dante ga pogleda.

– Nisi se baš previše promijenio za svo ovo vrijeme, ha?

– Trebao bi ove metke namijeniti tebi – odreza mu Bozell. – Nikada nisi bio ni od kakve koristi.

– Nikada – ponovi Dante i nasmiješi se.

Ellen je slušala o čemu razgovaraju. Možda je bila u šoku poslije svega što je vidjela, ali Dante je sumnjao. Ellen je zamišljeno gledala u Laurie, pa u Bozella i naposljetku u Dantea. Nije znao što, ali je vjerovao da kuje plan kako će sebe zaštititi.

– Dante? – progovori naposljetku – što namjeravaš?

– Tko to zna. – Slegnuo je ramenima. – Zasad ostajem ovdje.

– Vani je samo šest ili sedam ljudi. – Govorila je polako i razgovjetno. – Kad se Kerrigan i ostali momci vrate, nećete pobjeći.

– Možda.

– Ali zato biste to mogli sada. Ja ću vam pomoći!

– Kako?

– Mogli bismo se pretvarati kao da ste me pustili. Kad izađem, sakupit ću ljude i pričati im što se dogodilo. Dok im zadržavam pažnju, vi pobjegnite.

– I Laurie?

– Ako je želiš.

U glasu joj se osjećala zloba. Bilo je jasno da ne podnosi Laurie. Tada se javio Bozell:

– Dante, o čemu to ona brblja? Ako nju slušaš, onda...

– Misli da bismo mogli pobjeći.

– Vraga biste mogli! Pokušaj i pucat ću u tebe. – Podigao je revolver i naciljao u Dantea.

– Spusti revolver, trebat će nam za važnije stvari. I ohladi se malo. Ovo će biti dugačka noć.

– Svaka je noć bila dugačka, predugačka. A ova kučka nije mi bila ni od kakve koristi. Želiš li je?

– Ne. Ja sigurno ne.

– Tada je izbaci. Neka ode među Kerriganove momke. To neće biti ništa novo.

Ellen je promatrala bogalja u naslonjaču i promrmljala nešto ružno.

Dante je rukom pokazao prema vratima:

– Želiš li otići?

– Ne! – Duboko je uzdahnula. – Ne!

– A što želiš?

– Želim ostati ovdje i vidjeti što će se dogoditi kad se Bill vrati. Želim vidjeti što će se dogoditi s tobom i s onim kosturom od djevojke

u koju si zaljubljen, želim vidjeti i slušati ovog starca kako vrišti i moli na koljenima.

– Nikada u životu nisam poklekнuo, pa neću ni sada. Pogotovo ne pred Kerriganom – oštro odgovori Bozell.

Dante je otišao u spavaću sobu i pronašao tri pokrivača, pa prekrio leševe. Ellen ga je promatrala. Tu i tamo pogledala bi i Laurie. Supruga nije gledala. Bojala ga se.

A Bozell je sjedio i čekao. Ponovno je bio naoružan i na nekin način opet vlasnik svog ranča. Istina, vani su čekali Kerriganovi ljudi, a stići će i drugi iz grada, ali to ga nije brinulo. Ako i jeste, nije pokazivao. Rekao je Danteu:

– Provjeri jesu li svi prozori zatvoreni, pa malo priguši plamen svjetiljaka.

Izvana je muški glas povikao:

– Hej, Bozell! Želimo s tobom razgovarati.

– Nemam što reći. – Spakujte se i otidite s mog ranča.

– Tko je s tobom unutra?

– Cijela armija!

– Je li Dante unutra?

– Dante? Koji Dante? Nikada nisam čuo ni za kakvog Dantea.

Mladić koji je stajao pored Laurie dok je to rančer govorio, nasmiješi se i reče djevojci:

– Bozell će to uvijek govoriti, da nikada nije čuo za mene. Nikada me nije volio, nikada ni neće.

– To ti smeta?

– Ne. Volio bih da mu se divim, ali ne mogu. Okrutan je, ogorčen, škrt. Ako ti želiš da ga cijeniš...

– Nitko ga u dolini osobito ne voli. – Nego, rekao si da moj otac pokušava organizirati rančere u dolini i da će nam pomoći. Bojim se da neće uspjeti.

– Ne brini, svima će im biti jasno da se ne bore za Bozella, nego za sebe... protiv Kerrigana.

– Ne znam – sumnjičavo će Laurie. – Znam da ljudi ne trpe Kerrigana, ali mislim da se neće usuditi ništa poduzeti.

Iznenada Dante primijeti da je Ellen potrčala prema kuhinji. Kad ju je stigao, već je otvarala stražnja vrata, uklanjajući željeznu polugu.

– Ellen! – viknuo je. – Ellen, ne radi to! Makni se!

Širom je otvorila vrata i povikala:

– Unutra! Unutra! Otvoreno je!

Netko je već stajao na vratima. Dante je opalio i bacio se na pod. Izvana su i dalje pucali u kuhinju. Otpuzao je do vrata i jednim ih udarcem zatvorio, pa ponovno pažljivo učvrstio željeznom polugom.

Osjećao je na sebi Ellenin pogled. Umjesto da bude prestrašena zbog onog što je uradila, bila je bijesna.

– Budalo! – vikala je. – Budalo! Mogli ste pobjeći. Ja bih vam pomogla. Sada ste gotovi. Ubit će vas. Kad se Kerrigan vrati...

Prekine je i hladno naredi:

– Vrati se u prednju sobu. Ili ovdje lezi na pod i budi mirna. Još jedan trik kao ovaj i uradit ću ono što je Bozell rekao: ubit ću te!

– Hajde, ubij me!

– Vrati se u prednju sobu! Sada!

– Neću! Ovo je moja kuća i radit ću što hoću.

– Laurie, donesi uže ili bilo što čime bih mogao vezati Ellen.

– Da se nisi usudio ni dotaći me! – vrištala je.

Morao ju je odnijeti do prednje sobe. Tu je i položi na pod. Otimala se, ritala i jecala, sve je to silno zabavljalo Bozella.

– Ja se ne bih tako mučio. Mogli smo iskoristiti jedan metak...

– To možeš i poslije.

– Nigdje ne piše da neću. Čim se Kerrigan pojavio, odmah je prešla na njegovu stranu. Prije toga – pakao! Sve su žene iste.

– Nisu!

– Misliš na Laurie? Laurie Crowe? – Bozell se nasmije. – Ima vremena. Uvjerit ćeš se u to što ti kažem. Ni ona nije ništa bolja od drugih.

– Suviše pričaš, Bozell.

– Istina, gola istina. Nisi vrijedio dok si bio dječak, a sada si – što? Ubojica, plaćeni revolveraš.

Bozell je naciljao u bolnu točku, grubo i nesmiljeno. Dante je živio s revolverima. Posljednjih godina pokušavao je sam sebe uvjeriti da je to samo razdoblje smirivanja, da neće cijeli život ovisiti o revolverima. Osim toga, nikada nije pucao za novac. Njegova je savjest bila čista. Zakon ga ne progoni. Ali, što je on? Tko je on? Gdje je on na listi vrijednosti? O odgovoru se moglo raspravljati. Na samoj je liniji, u pograničnom području između dobra i zla.

– Više ne galame – javi se Bozell.

– Ali nisu otišli – odgovori Dante.

– Točno, nisu otišli. Ali više nikada neće ući ovamo, bar dok sam ja živ. – Bozell se smješkao i mahao rukom u kojoj je držao revolver. Glas mu je bio istodobno i ozbiljan i pun uzbuđenja.

Dante je osjećao kako Bozell jedva čeka da se Kerrigan vrati. Vratio se do Laurie i rekao:

– Volio bih da nisi upetljana u sve ovo.

– Što mogu kad jesam. Što će se sada dogoditi?

– Nećemo sada o tome raspravljati. Namjeravala si smisliti ime za mene. Jesi li izabrala?

– John. John Dante.

– John, ha?

– To je lijepo ime i mislim da ti pristaje. Smijem li te tako zvati?

Nasmiješio se i kimnuo.

– Sviđa mi se. Sviđa mi se i kako ga ti izgovaraš.

– Zar ne bi trebalo da pazimo i na prozore? Ja ću brinuti o kuhinji.

– Još ne moramo na to misliti. Oni vani neće pokušati ništa ozbiljnije dok se Kerrigan ne vrati.

– A Bozell?

– I on i mi morat ćemo leći na pod kad za to dođe vrijeme, inače će nas zahvatiti meci izvana. Hej, Bozell! Hoćeš li da ti odmah pomognem da legneš na pod?

– Nikako! Ostajem tu gdje jesam.

Dante je bio siguran da će Bozell i te kako poželjeti da se nađe na podu kad Kerrigan i njegovi momci obaspu kuću paljbom. Pokušao je zamisliti što će se sve dogoditi kad Kerrigan stigne, ali nije mogao. Kerrigan će se s momcima koji su večer proveli u gradu pridružiti revolverašima koji već vrebaju na kuću sa svih strana. Pokušat će upasti u kuću, ali kako će biti uporan, nije znao. Nije znao dokle će Laurie on i Bozell izdržati.

– Mrštiš se – prekine ga u razmišljanju Laurie. – Bojiš li se da se nećemo izvući?

– I to bi se moglo dogoditi.

– Znam.

– Hrabrija si od mene.

– Ne, John, nasmrt sam prestrašena. Ali ne razmišljamo više o tome. Da sjednemo?

– Na pod, pored onog zida – Dante pokaže rukom. – Iskoristimo vrijeme za odmor dok to možemo.

XII

Naredni je sat polako prolazio. U tri navrata meci izvana zabijali su se u kuću. Nekoliko je prozora razbijeno. Još je kišilo. Puhao je i snažan vjetar i kroz razbijena okna pomicao zavjese, što je onima izvana omogućilo da tu i tamo vide što se

događa u kući. Zato je Dante pogasio sve svjetiljke.

– Kako ćeš vidjeti u mraku kad se netko pokušava uvući u kuću kroz prozor? – upitao je Bozell.

– Oči će ti se brzo priviknuti, pa ćeš vidjeti sve što se događa.

– A kuhinja i spavaća soba?

– Dovući ćemo namještaj pred prozore. U kuhinji ćemo na prozor postaviti kuhinjski stol.

– Taman ćeš ih namjestiti da nas lakše spale.

– Možda, no to bi bilo posljednje što će Kerrigan pokušati. Njemu je ovaj ranč potreban kao baza, mjesto za rad. Neće ga tek tako spaliti.

Bozell je utihnuo, a onda će oštrim glasom:

– Imaš odgovor na sva pitanja, zar ne? Prokleto pametan momak! Baš mi je drago što sam te se onomad otarasio. Valjda ne misliš da ću te ponovno primiti na ranč...

Dante ga je mirno prekinuo: – Nisam došao ovamo da bih vidio tebe, već Mikea.

– Mike Wade! – Ta kukavica! Smrdljivi kojot! On je i doveo Kerrigana ovamo. Baš mi je drago što sam ga pogodio.

– Pogodio?!

– Da. Pucao sam u njega. Trebao sam to uraditi mnogo prije nego što je Kerrigan uopće došao ovamo. Znaš li tko je žalio kad sam ga ubio? Ellen! Ona i on...

Ellen je naglo upala u razgovor:

– Lažeš, Adame. Ti dobro znaš da je to laž. Nikada ništa nisam imala s Mikeom Wadeom.

– Pa uhvatio sam te s njime u zagrljaju, nisam li?

– Mike je ušao u sobu a da ga nisam primijetila i zgrabio me odostraga. Nisam ni znala da...

– Nisi imala na sebi ni krpicu!

– Jesam! Dante, on laže. Mrzila sam Mikea. Mrzila sam ga!

– Tko je pucao u Mikea? – Dante pogleda ženu na podu.

– Adam. Nije mu čak ni omogućio da objasni...

– Objasni? Što da objasni? – uzviknu Bozell. – Što želiš time reći? Ako uhvatiš vlastitu ženu u rukama drugog muškarca, pucaš u njega.

Dante je bio zaprepašten. Adam je pucao u Mikea! Bozell ga je ranio, a ne Bylander! Mike je rekao Danteu da ga je ranio Bylander, ali nije govorio istinu. Zašto?

Brzo je dovlačio pokućstvo pred prozore u spavaćim sobama i kuhinji, a teže komade do vrata. Zatim se vratio do Laurie.

– Jesi li zabrinut zbog Mikea? – upitala je.

– Jesam. Zašto mi je rekao da ga je ranio Cam Bylander?

– Zar nije svejedno tko ga je ranio?

– Ne mora biti.

– Mike je pokušavao pobjeći. Kad je stigao do nas, trebala mu je hitna pomoć. Možda je mislio da će bolje zvučati kaže li da je rane zaradio u okršaju s Bylanderom.

– A Ellen?

– Ona može biti vrlo privlačna – reče Laurie tihim glasom. – I darežljiva. Ne kudi zato Mikea.

– Gdje si naučila tako razmišljati?

– Ne pokušavam biti pametna, već razumjeti.

– Većina žena ne bi tako razmišljala.

– Neke bi, Johne.

– Hmmm... Ako se ikada izvučemo iz ovoga...

U tom su času čuli rzanje konja i glasove, a onda i Bozellov zadovoljni glas iz mraka:

– To su se momci vratili iz Granita zajedno s Kerriganom. Napokon malo akcije!

Imao je pravo. Kerrigan se vratio. Dante se nadao da će se pojaviti

tek pred jutro. Raniji dolazak nije ga obradovao. Govorio je tiho, ali dovoljno glasno da ga svi u kući čuju:

– Ja ću paziti na prozore u blagavaonici i kuhinji, te u spavaćim sobama. Laurie neka preuzme južni zid. Bozell, možeš li paziti na veliki prozor?

– Tko, do vraga, ovdje rukovodi? – gunđao je Bozell. – Neka mi netko pomogne da legnem na pod.

– Ja ću ti pomoći – reče Dante.

Pomogao mu je i dok je to radio, čuo je nečije korake kroz blato približavajući se vratima. Nečija je šaka snažno lupala o vrata, a glas viknuo:

– Bozell, otvori ta prokleta vrata! Otvori ih kad ti kažem!

Rančer se udobno smjestio na podu. Imao je tri revolvera, pušku i dosta metaka, pa se osjećao prkosno:

– Nestani, Kerrigane! Pakuj se i odlazi s moga ranča!

Ellen je zaurlala:

– Bill! Bill! Ovdje sam zatvorena. Ne puštaju me da odem. Bill...

Kerrigan se ponašao kao da je uopće nije čuo:

– Tko je s tobom, Bozelle? Dante?

– Dante? Tko je Dante. Nikada nisam ni čuo za njega.

– On je unutra, s tobom, ali neće ti mnogo pomoći. Što misliš, koliko ćete izdržati?

– Ja vječno! – zaurla Bozell.

Dante je primijetio da je Kerriganov glas svaki put dolazio iz drugog smjera. Nije stajao ispred vrata i izazivao metak. Kretao se. Bilo bi glupo pokušati pogoditi ga metkom kroz vrata ili zidove. Primijetio je i to da je i Bozell to shvatio, jer još nije zapucao. Međutim, kad počne, ispucat će sve što ima i zatim tražiti još metaka. Takav je bio Adam Bozell.

– Bozell – viknu Kerrigan. Činilo se da njegov glas sada dolazi s lijeve strane vrata. – Bozell, nemaš izgleda da ćeš se izvući! Zašto ne bismo razgovarali o svemu? Mogli bismo... – Evo ti mog odgovora! – glasno će Bozell. Ispalio je metak prema vratima, još jedan, pa još jedan.

Dante, koji se nalazio na podu blizu Bozella, zgrabio ga za ruku i natjera da prestane pucati. Bozell se otimao, čak je i lupio Dantea.

– Ostavi me na miru – mumljao je. – Znam dobro što radim! Ako me ne...

– Trošiš uzalud municiju – prekine ga Dante. – Na trijemu ionako više nema nikoga. Kad si ispalio prvi hitac, sklonili su se. Kad bi bar čuvao municiju...

– To su moji meci, prokleti bili!

– To su naši meci. Zajedno smo u svemu ovome, ti, ja i Laurie. I ostat ćemo zajedno dok ne stigne pomoć.

– Pomoć! – ljutito će Bozell. – Kad ćemo to dobiti pomoć?

– Pomoći će nam. Ako pomoć ne stigne, s nama je završeno.

– Sa mnom nije!

Dante zašuti. Kako razgovarati sa čovjekom kao što je Bozell? Bozell je želio uzvratiti udarac, želio je udariti po napadačima snažno, ali sve o čemu je pri tome mislio bilo je kako da dobro ispuca metke. Kad potroši svoje, tražit će Laurine, pa Danteove; a kad i to ispuca, vikat će da će se boriti šakama sve dok ga netko od napadača ne ubije. Bio bi hrabar i dok smrti gleda u oči, ali kakve koristi od toga?

Dante ponovno pokuša: – Bozell, želiš li uistinu dobiti Kerrigana?

– Još pitaš!

– E pa, nećeš ga dobiti, potrošiš li svu municiju prije nego što treba. A kad ostanemo bez municije, ubit će nas.

– Bojiš se, ha? – posprdno će Bozell.

– Bojim se da ćemo ostati bez municije. Znaš li što ću uraditi? Skidat ću jednog po jednog Kerriganovog čovjeka dok se budu pokušavali uvući u kuću kroz prozore. Jedan metak, jedan napadač. Skinut ću ih više nego ti!

– Hoćeš vraga!

– Pričekajmo, pa ćemo vidjeti tko će biti bolji.

– To vrijedi za svaki prozor?

– Gdje god nađeš metu. Kladim se u stotinu dolara po glavi da ću biti bolji od tebe.

– Nemaš toliko novaca.

– Imam, mogu deset puta izgubiti takvu okladu i – platiti. Ali neću izgubiti.

– Odakle ti novac?

– Zaradio sam ga.

– To ti nikada neću vjerovati, ali ću ti uzeti novac.

– Tada pripazi na prozore. I na metke, trebat će ti. – Otpuzao je natrag do Laurie. – Neka Bozell obavi veći dio posla. Čuvaj metke. Bit će to duga noć i dugi dan.

Laurie pokaže rukom prema Ellen.

– Pokušava se osloboditi i pobjeći.

Dante pogleda u Ellen. Trzala se, previjala, okretala i nastojala osloboditi ruke.

– Ima vrlo malene ruke – doda Laurie.

– Misliš da će se osloboditi?

– Zašto je ne pustimo da ode?

– Mogli bismo. A možda bi Kerrigan pristao da i ti odeš...

– Ne, Johne, ja ostajem. Što sada rade vani?

– Razgovaraju. Ovo nije dobro ni za nas ni za njih. Nas je samo troje i to vjerojatno znaju. Kad bi svi odjednom pokušali ući, ne bismo dugo izdržali, ali to ne žele riskirati jer bi ih mnogo nastradalo. Nitko od njih ne želi biti prvi koji će pokušati ući kroz prozor, jer znaju što ih čeka.

– Hoće li čekati?

– Sumnjam. Kerrigan nema više vremena. Možda samo do jutra ili podneva. Bude li suviše odugovlačio, još bi se netko mogao uplesti. Sada je Kerrigan vani, a to nije dobro.

– Daješ mi nadu?

– Ne, to ne želim, Laurie – zamišljeno reče Dante. – Možemo se nadati, ali ne smijemo o nadi ovisiti. Držat ćemo se dok budemo mogli. Ako nitko ne dođe...

– Nešto će se dogoditi, Johne!

Nasmiješio se djelomice zbog njezine uporne nade, a dijelom i zbog novog imena kojim ga je zvala. Svidalo mu se kako izgovara njegovo ime. John. John. John. Suviše je dugo bio Dante. John Dante nešto je sasvim drugo.

Iznenada kuću obasu meci. Kerriganovi ljudi počeli su pucati bez upozorenja, i to nisko, kao da su znali da su Dante, Laurie i Bozell na podu. Dante je ležao priljubljen uz pod i nije se micao. Tada osjeti vruću bol. Metak mu je okrznuo rame. Čuo je kako Ellen vrišti, ali znao je da nije ranjena, nego preplašena. Bozell ju je gledao sa smiješkom u kojem nije bilo ničeg dobrog.

Pucnjava je nenadano prestala. Revolveraši su vjerojatno ponovno punili revolvere. A onda će ponovno pokušati, pa opet i iznova. Uvijek je postojala mogućnost da i oni vani ostanu bez municije. Ono što ga je najviše brinulo bilo je pitanje da li će se Kerrigan odlučiti da zapali kuću i natjera ih da izađu pred cijevi revolvera.

Dok je razmišljao, krajičkom oka ugledao je nečiji lik na jednom od prozora. Netko se pokušavao uvući u kuću. Istodobno je začuo Bozellov revolver i njegov slavodobitni glas:

– Dante, jedan je moj! Jedan je moj. Duguješ mi stotinu dolara! Prvu stotinu.

Čovjek u kojeg je Bozell pucao beživotno je visio prednjim dijelom tijela u sobi. Bozell je likovao, a onda ugleda još jednog napadača na drugom prozoru. Opet je pucao. Napadač je nestao. Iako se nije čuo ni jauk, ni pad tijela, Bozell je opet povikao:

– Još jedan, Dante! Sada mi duguješ dvije stotine dolara.

– Dobro – odgovori Dante. – Samo pazi na metke!

Tada je krajičkom oka ugledao Ellen kako ustaje! Namjeravao ju je pustiti da izide iz kuće, ali ga je prekinula pucnjava izvana, pa nije imao vremena da je oslobodi. Laurie je imala pravo. Ellen se sama oslobodila. Sada je uspaničeno gledala lijevo i desno, razmišljajući na koji kraj da pođe.

Dante je brzo povikao:

– Kerrigan! Prestanite pucati. Izlazi Ellen...

Ona je već jurila prema najbližem prozoru. Bozell je bio zaprepašten:

– Čija je to zamisao da je se pusti neka ode? Ona pripada ovamo, s nama...

Podigao je revolver i naciljao u Ellen, koja se već počela penjati na dasku od prozora. Dante je povikao:

– Bozell! Ne pucaj! Ako...

Tada su Kerriganovi momci obasuli kuću mecima. Dante je čuo Ellenin vrisak, vidio je kako polako pada na pod.

Bozell je mahao s revolverom: – Kopilad! Jesi li to vidio, Dante? Ako je išta hladnokrvno ubojstvo, tada je to...

A sâm je htio ubiti Ellen, razmišljao je ogorčeno Dante. Da Kerriganovi ljudi nisu pucali, Bozell se ne bi nećkao. Ali nije pucao on već netko drugi, pa ih je sada mogao bez grižnje savjesti optuživati za ubojstvo. Dante je bio siguran da je Ellen mrtva.

– Oh, ne! – zajecala je Laurie.

Bozell je i dalje vikao: – Ubili ste je! Kerigan, ubili ste je! Pobrinut ću se da za ovo stigneš na vješala!

Umjesto odgovora, kuću su opet zasuli meci. Laurie zapita Dantea:

– Zašto su pucali? Zašto?

– Vjerojatno je mogla izazvati neprilike Keriganu, a to mu ne odgovara. Uvijek će moći tvrditi da je to bio nesretan slučaj, da je pucao jedan od njegovih ljudi, a on ne zna koji. Čak će reći da mu je i žao.

Ponovno je počela pucnjava. Meci su probijali zidove, vrata, prozore. Tada je Adam Bozell jauknuo i počeo psovati. Dante je znao da je neki zalutali metak pronašao rančera, ali nije znao da li je teško ili lako ranjen. Čim je vatra prestala, otpuzao je do Bozella i pregledao ranu. Metak mu je prošao kroz lijevu ruku. Dante je zavio ranu komadom košulje. Bozell je šutio.

Izvana se čuo Kerriganov glas:

– Hej, Bozell? Kako se osjećaš? Jesi li dobio porciju, ha? Dosta?

Kao da ga je Kerriganov glas probudio, Bozell dreknu:

– Prokleta ubojico! Što ne dođeš unutra?

– Doći ću, ne brini – Kerrigan se smijao – čim budem spreman.

– Ubojico!

– Ti si ubojica. To ću dokazati i na sudu.

– Hoćeš, ako toliko poživiš! – odgovori Bozell.

– Hoću, nadživjet ću te! Ostat ću ovdje. Kako ti se to sviđa?

Umjesto odgovora, Bozell je bijesno ispalio još jedan metak prema vratima i tada iscrpljen klonuo.

– Kako je Bozell? – pitala je Laurie kad se Dante vratio.

– Ranjen je, ali nije ozbiljno. Ma-

lo će oslabiti i to je sve. Samo, to znači i jedan manje u borbi.

– Moglo je biti i gore.

– Znam. Ali da je loše, loše je. Do jutra će ga početi tresti groznica. Mogao bi i umrijeti ne stigne li pomoć.

– Pa što da radimo?

– Prvo moramo izdržati do jutra. Preživjeti!

– Možemo li?

– Budemo li imali bar malo sreće i ako Kerrigan ne postane nestrpljiv prije vremena, pa spali kuću, imamo izgleda da se izvučemo.

– Ne moraš mi to ni govoriti. Sve mi je jasno. Ne želim umrijeti. Ni Ellen nije to željela.

– Da smo se bar prije upoznali. Možda bih se zaljubio u tebe.

– Mislim da bi. Sigurna sam da bi me zavolio.

– Koliko bi to trajalo?

– Ne dugo.

– Poljubio bih te.

– Znam.

– Baš me zanima kako bi to izgledalo?!

– Pa, možeš saznati, Johne.

Snažno ju je zagrlio. Pronašao je njezine usne i poljubio je, toplo i iskreno. Dugo su ostali zagrljeni.

Svanulo je. Dante je držao Laurie u zagrljaju. Bila je topla, pripijena uz njega. Kao da je rođena zato da bude s njime. Znao je da još štošta mora naučiti o Laurie Crowe.

Iznenada je progovorila:

– Sada te bolje vidim. Mora da se već dobrano razdanilo.

– Donijet ću ti vode.

Dante je taman krenuo u kuhinju, kad iz dvorišta dopre Kerriganov glas:

– Bozell! Jesi li još živ?

– Naravno da jesam!

– Uskoro ću te posjetiti! Je li Dante još na nogama?

– Nikada nisam ni čuo za njega – tvrdoglavo će Bozell. – Kako ti se to sviđa, Kerrigane? Jedan čovjek, ja, drži vas u šahu.

– Nećeš dugo.

– Zašto ne?

Dante je prestao slušati Kerrigana i obratio pažnju na čudnu buku koja je dolazila iz spavaonice. U istom je času osjetio i vidio dim.

Ustao je i požurio prema jednoj od spavaćih soba iz koje je izlazio dim. Ugledao je četiri goruće baklje, dvije na krevetu, dvije na podu. Krevet je gorio, ali plamen još nije bio strašan. Ušao je u drugu sobu. I tu je ugledao četiri baklje. Jedna je bila ubačena u kut gdje je stajala odjeća, koju je već zapalila. Zgrabio je baklju i izbacio je kroz prozor, pa nogama počeo gasiti zapaljenu odjeću. Bacio je van i baklju koja je zapalila krevet. Gorjele su i zavjese. Taman kad je i treću baklju htio uzeti u ruku i baciti kroz prozor osjeti snažan udarac po glavi. Izgubio je svijest, pa nije mogao znati da ga je pogodila u glavu još jedna ubačena baklja!

Kad se osvijestio, ponovno je bio u sobi za dnevni boravak. Sve oko njega pretvorilo se u sivi gusti dim. Grlo mu je bilo suho, bolno. Oči su suzile. Osjetio je bol u glavi. To je od udarca. Rukom je htio napipati ranu, ali je dodirnuo zavoj. Netko ga je previo. Laurie! Ona ga je izvukla i previla.

– Znaš, ljepše mi je s tobom, pa je bolje da brinem o tebi – reče mu ona sa smiješkom. – Boli li te?

– Nije strašno.

– Dopustila je da se vatra rasplamsava – umiješa se Bozell. – Nije je ni pokušala gasiti. A ni ti nisi mnogo napravio.

– Gasila sam, ali je tada ponovno počela pucnjava, pa sam morala na pod. Nisu prestali pucati dovoljno dugo da bi se vatra proširila.

– Dante, što ćemo? – Bozell je kašljao.

– Što bih mogao? Pa to nije moja vatra!

– Mogao si je zaustaviti. Da nisam osakaćen, ne bih bespomoćno sjedio.

– Pa što ne pužeš? – grubo će Dante.

– Pa da me ubiju! Što ti puzajući ne pokušaš gasiti vatru?

– Svi ćemo puzati čim se vatra rasplamsa! Ravno prema vratima...

– Ja neću. To je moja kuća. Ostat ću.

Dante je znao da je Bozell dovoljno tvrdoglav da to i uradi. Tvrdoglav i lud. Pogledao je u Laurie i rekao:

– Želim da tvoj otac i rančeri što prije dođu da nam pomognu. Doći će, to znam, samo hoće li stići na vrijeme?

– Osjećam da hoće!

Tada je jezikom navlažila usne i sagnula glavu sasvim ka podu. Dante je napravio isto. Dišući polako, osjetio je uz pod laganu struju čistog zraka. Udahnuo je. Nije ga boljelo i trgalo u plućima. Udahnuo je i dim, ali ne mnogo. Zraka je uz pod bilo dovoljno za kakvo-takvo disanje. Koliko će ga još biti, nije znao.

Još je jednom duboko uzdahnuo i napunio pluća, a onda podigne glavu i pogleda po sobi. Dim je postajao sve gušći, tamniji i topliji. Plameni jezici još nisu probili unutra. Nije se usudio ni pomisliti što će biti kad i ova soba plane. Vremena je bilo sve manje.

Tada se začuje Kerriganov glas.

– Bozell, izlaziš li? Mora da ti je vraški vruće.

– Kad bih se mogao kretati, izišao bih. Što ti ne udeš, pa da sredimo račune!

– Žao mi je, ne mogu. Gdje hoćeš da te sahranimo?

– Ti nećeš biti ovdje kad se to bude događalo! Prije toga će te objesiti.

Ako ništa drugo, hrabrost i raspoloženje nisu napustili Adama Bozella. Imao je samo jedan od tisuću izgleda da se izvuče, ali ga to nije brinulo. Dante je u tom trenutku poželio da ima te Bozellove kvalitete, koje bi se u svakoj drugoj situaciji smatrale tvrdoglavošću i neuviđavnošću.

– Pokušavam smisliti što da uradim kad vatra zahvati i ovu sobu – rekao je Laurie.

– S koliko još vremena raspolažemo?

– Teško je reći. Nekoliko minuta, možda malo više.

– Znaš što će se dogoditi ako izidemo.

– Nekoliko pucnjeva i to je sve. Ili mnogo metaka. Razlike nema. Osjetiš samo prvi.

– Pomoć ne stiže.

– Ni traga od pomoći!

– Ima li ova kuća podrum?

– Nema.

– Znači...

– Još nekoliko minuta. Čekat ćemo dokle god budemo mogli.

Zagrlio ju je. Užasan način, užasan kraj, mislio je. Sve je bilo kratko, slatko i gorko. Nadao se da je smrt neće fizički boljeti. Čim vatra zahvati sobu, krenut će prema vratima. I izići. Revolver mu nije potreban. Čim se ovako napola ošamućeni pojave na vratima, zasut će ih meci. Upitao je Bozella:

– Hoćeš li puzati do vrata?

– Neću. To je moja... – Prekinuo ga je snažan kašalj.

U tom je času vatra provalila u sobu sa svih strana. Veliki plamenovi gutali su sve što im je bilo na putu. Dante je znao da je vrijeme da krenu.

– Hoćemo li? – upita djevojku.

– Može.

– Kad daš znak, ja sam spremna – rekla je i ugrizla se za usnu.

Kleknuo je i pomogao joj da ustane s poda.

– Sada, Laurie!

– Dobro. Ostat ćeš sa mnom cijelo vrijeme?

– Cijelo vrijeme, do kraja.

– Tako to, znači, mora biti...

Uzela je Dantea za ruku. Posrćući, tjerani plamenovima, krenuli su prema vratima, prema Kerriganovim revolverašima, prema smrti. Bozell je vikao:

– Tako znači, bježite! Nećete daleko!

Dante ga više nije slušao. Što prije bude gotovo, to bolje. Prišli su vratima. Skinuo je željeznu polugu, otvorio vrata i zagrlio Laurie. Htio joj je reći nešto lijepo, ali jednostavno nije znao što. Samo je kazao:

– Idemo, ljubavi. Kad drugi put budemo živjeli...

Dok je govorio, počeli su izlaziti. Zajedno s njima iz kuće je nahrupio i oblak dima. Izišli su na trijem. Stigli su do stuba, gdje dima više nije bilo. Već su trebali čuti pucanje i osjetiti metke. Vjerojatno će sada...

Ali ništa se nije dogodilo! Pucnjava je izostala. Dante je brzo pogledao uokolo. Nigdje nikoga. Ni Kerrigana, ni njegovih ljudi. Nikoga! Ni šerifa, ni Crowea, ni ostalih rančera iz doline. A samo nekoliko minuta prije nego što su izišli još je slušao Kerriganov glas.

Pogledao je Laurie.

– Ništa ne razumijem!

– Otišli su, Johne! Tko zna zašto?

To je bilo točno. Kerrigan i njegovi ljudi su nestali. Dim je izlazio iz kuće u sve većim oblacima. Vrućina je bila sve jača. I taman kad je počeo razmišljati o tome gdje da se Laurie i on sklone, sjetio se da je Bozell ostao u kući.

– Moram se vratiti i izvući Bozella prije nego što bude kasno! – Potrčao je prema vratima.

– Čekaj, Johne!

Nije bilo vremena za čekanje. Utrčao je u kuću, u buktinju, da izbavi od smrti čovjeka kojeg je mrzio. Unutra je sve bilo u plamenu. Vrućina mu je pržila lice, oči su mu suzile. Disati više nije mogao. Zadržavao je dah. Znao je gdje Bozell leži i kad je krenuo u tom smjeru, sinulo mu je da bi još mogao biti pri svijesti i da bi mogao pucati na njega misleći da je to netko od Kerriganovih ljudi. Zato je viknuo:

– Bozell, ne pucaj. To sam ja, Dante!

Ali, Bozell je bio bez svijesti. Dante ga je zgrabio rukama i počeo vući van. Kad se onesvijestio, nije znao dokle je stigao.

* * *

Glava mu je bila u zavojima. Čak i oči. Kad je pokušao da pokrene ruke, netko ga je spriječio. Znao je da leži u krevetu, ali nije znao gdje. Nije znao ništa osim da je živ. Tada mu je sjećanje oživjelo, a pitanja navrla u glavu. Bilo je teško govoriti kroz zavoje, ali pokušao je.

Netko mu je odgovorio. Laurie! Čuo je njezin glas:

– Oče, probudio se! Sigurna sam! Pokušava nešto reći!

– Reci mu da ne brine. Ili mu ispričaj što se dogodilo ako misliš da će mu to koristiti.

Osjećao je njezinu blizinu. Govorila mu je:

– Johne, ne brini. Kerrigan i njegovi ljudi su pobjegli. Šerif je organizirao za njima potjeru. Jučer je Kerrigan pobjegao s ljudima baš kad smo mi izlazili iz kuće zato što je vidio skupinu konjanika kako se približava ranču. Znao je da nam stiže pomoć i da nema izgleda. Bili su to neki od rančera iz naše doline. Moj otac, brat i Mike nisu bili

s njima. S ljudima koje su sakupili stigli su na Bozellov ranč čitav sat kasnije. A rančeri su samoinicijativno krenuli prema ranču zato što su vidjeli dim, pa su htjeli pomoći.

– Ne moraš nas baš ocrniti – čuo se muški glas. Govorio je Milt Crowe. – Jahali smo što smo brže mogli. Šerif je stigao u dolinu tek nešto prije podneva.

Laurie nastavi:

– Ti si sada u našoj kući. Bio si sav opečen kad si izišao s Bozellom na rukama, ali opekotine nisu strašne. Liječnik mi je rekao da zavoje s glave i očiju skinem već sutra. Slušaš li me? – Kad je lagano kimnuo, nastavila je. – Mike Wade nije više s nama. Ne znamo gdje je i zašto je nestao. Možda je jednostavno otišao. Znam da to nije ugodna vijest, ali morala sam ti i to reći.

Laurie nastavi:

– Bozell će se oporaviti. Znaš li što je rekao šerifu? Rekao je da je on sve uradio, da ti nisi bio ni od kakve koristi i da sam ja samo smetala...

– Što ti je? – pitala ga je bojažljivo.

– Nemamo novca, a ja nemam ni posla. Nešto sam uštedio, ali to neće biti dovoljno. Živjeti na kaubojskoj plaći nije bog zna što. Što da radimo?

– Imamo dovoljno zemlje. Dio pripada meni. To je otac davno odredio. Ako želiš...

– Ne želim.

– Tada ćemo zaraditi sve to. Ne budi tvrdoglav!

Iznenada se nasmijao.

– Možda će mi jednog dana Bozell dati svoj ranč. On neće živjeti vječno, a sve mi se čini da bi baš to mogao napraviti...

Smijali su se.

Prošla su još tri dana. Dante je već ustao iz kreveta, šetao, a četvrtog je dana sjedio na konju i jahao prema Bozellovu ranču. Laurie ga je pratila.

Poluizgorjele grede kuće, trijem i poneki zid bilo je sve što je ostalo od Bozellova doma. Rančer je privremeno živio u staji i unajmio je nekoliko ljudi da rade za njega. Kad ih je vidio, rekao je:

– A, to ste vas dvoje. Jeste li se već spetljali?

– Još nismo – rekao je Dante. – Uskoro ćemo.

– To znači da ću vas viđati.

– Vjerojatno.

– Ne očekuj ništa od mene! – Bozell podigne ranjenu ruku. – Ne vrijediš ni centa, Dante. Nikada nisi ni bio dobar.

Mladić se nasmiješi. Bozellove riječi više ga nisu ni brinule ni boljele.

– Što želiš, Bozell? Poručio si da bi volio sa mnom razgovarati.

– Sada te to više neće zanimati, ali pomislio sam da možda tražiš posao.

– Maločas si rekao da ne vrijedim ni centa.

– Ne vrijediš, ali netko mi mora pomoći. Kad mi vratiš dvije stotine dolara, koliko si mi dužan, koliko ti ostaje?

– Oko tisuću dolara.

– Da se udružimo? Pola-pola, ali uz uvjet da ćeš svoju polovicu i te kako zaraditi. Možda i desetak godina.

– Preda mnom je i više od deset godina – reče Dante i pruži ruku.

Sretni, vraćali su se prema kući Laurina oca. Iznenada, ugledali su pred sobom jahača. Dante je odmah prepoznao Mikea.

– Pa to je Mike Wade! – uzviknula je i Laurie. Bio je mršav, iscrpljen.

Približili su mu se. Dante je rekao:

– Zdravo, Mike. Brinuli smo o tebi.

– Niste trebali – odgovorio je suho. – Da li ti je Bozell pričao o meni?

– Da, rekao mi je istinu.

– Ne cijelu. Ja ću ti je reći. Poznavao sam Kerrigana i prije. Jahao sam za njega. Namjerno sam ga pozvao ovamo, u dolinu. Kad je stigao, osjetio sam da mu više nisam potreban. Htio sam se povući na vrijeme.

– Još imaš vremena da se popraviš – rekao je Dante i na pedesetak metara udaljenosti, između drveća, ugledao još dva jahača. Nije mu trebalo mnogo da ih prepozna i zadršće. Kerrigan i Bylander! Nisu otišli. Čekali su priliku da mu se osvete. Laurie ih nije zanimala, već on, Dante. Slijedilo je još jedno iznenađenje. Mike Wade uperio je u njega revolver. Laurie je zaprepašteno vrisnula.

Dante je razmišljao. Sam s Laurie nema izgleda protiv Kerrigana, Bylandera i Wadea, koji se s njima ponovno udružio. Tiho je rekao Laurie:

– Kad kažem »sada« jurni prema rijeci. Polegni po konju. Slijedit ću te.

– Dobro, Johne – tiho je odgovorila.

Wade je počeo govoriti:

– Dante, žao mi je, ali...

– Ne trudi se, Mike. – Danteov je glas bio grub. – Ti si samo obavio svoj dio posla. Nadam se da će te dobro platiti.

– Nisi valjda mislio da ću tek tako otići, Dante. Prvo želim naplatiti nekoliko dugova! Mogao sam te već ubiti dok si jahao ovamo, ali sam želio da znaš tko je to uradio.

– Manje pričanja, krenimo – govorio je Bylander. – Pogledaj, Dante, mislio si da ćeš mi izgnječiti ruku, tako da je više neću moći koristiti, ali skupit ću toliko snage da ispalim još jedan metak u tebe!

Polako, Bylander je uperio revolver u Dantea.

Preblizu su, razmišljao je Dante. Metku neću izbjeći. Bylander je uživao u polaganom mučenju. Dante je pričekao još sekundu i tada viknuo:

– Sada, Laurie, sada!

Nekoliko se događaja zbilo istodobno. Dante je rukom koja je još bila u zavoju posegnuo za revolverom. Laurie je glasno vrisnula, polegla po konju i natjerala ga između Kerriganova i Mikeova konja. Mikeov se konj preplašio, poskočio i naletio na Bylanderova konja, pa revolveraš nije mogao točno ciljati. Bio je to dragocjeni trenutak koji je trebalo iskoristiti. U tom času dogodilo se nešto što Dante nije ni u snu očekivao. Mike je iznenada rukom gurnuo Bylandera, pa je metak kojeg je ovaj taman ispalio u Dantea, završio u zemlji.

Bylander je pobjesnio. Bacio je prazan revolver i rukom krenuo za drugim, koji mu je visio o pojasu. Prekasno! Dante je već pucao i Bylander je pao. I Kerrigan je pucao. Vidio je da ga je Mike Wade u posljednji trenutak prevario i htio mu se osvetiti. Pucao je ravno u Mikeovo srce. Mike je pao. Istodobno, Dante je pogodio Kerrigana. Vjerojatno nije ni osjetio metak koji ga je pogodio ravno u čelo. Polako je kliznuo s konja.

– Sve je u redu, sve je u redu – tješio je Dante Laurie.

– Jesi li vidio što se dogodilo? – pitala ga je. – Mike nas je spasio. Voljela bih da nije bio upleten u sve ovo, ali iskupio se...

– Možda – reče Dante još ogorčen. – No, bolje da mislimo o sutra.

Kraj

U PRIPREMI

G. F. Unger:

DUGO JAHANJE
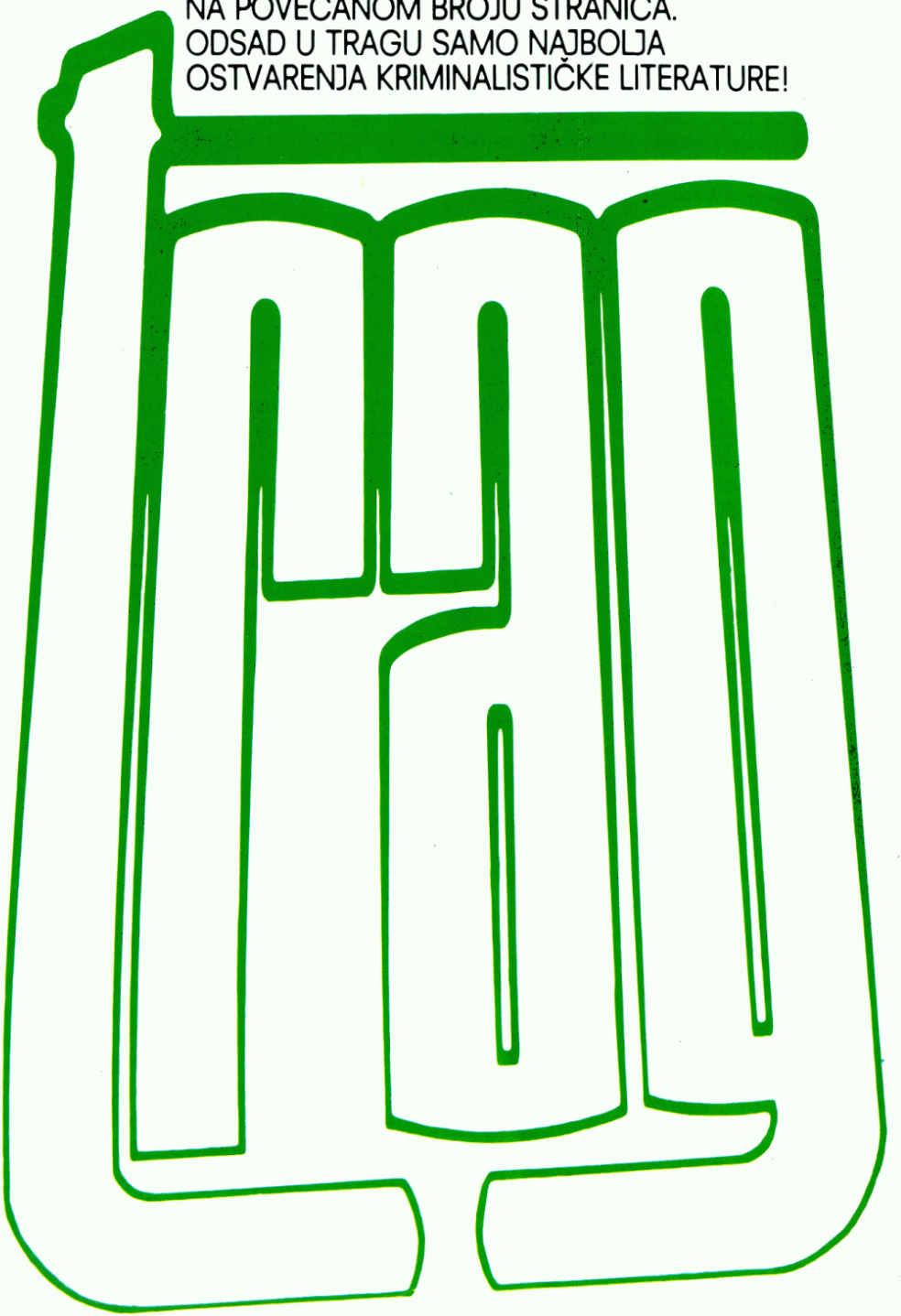
TRAG – SVJETSKI KRIMINALISTIČKI
BESTSELERI – MJESEČNIK!
IZLAZI SVAKOG 13. U MJESECU!
NA POVEĆANOM BROJU STRANICA.
ODSAD U TRAGU SAMO NAJBOLJA
OSTVARENJA KRIMINALISTIČKE LITERATURE!